BOT

พระสยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2560

รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จัดทำนิทรรศการ “เย็นศิระ เพราะพระบริบาล” ที่บริเวณท้องสนามหลวง เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระคุณอันประเสริฐต่อประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง เนื้อหาภายในแบ่งเป็น 5 โซน ได้แก่

โซน 1 บุญของแผ่นดินไทย

เล่าถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ไทยทุกยุคทุกสมัยได้ทรงวางรากฐานและทรงพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ทำให้คนไทยมีความรักและภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เสมอมา

โซน 2 พระราชาผู้ทรงธรรม (ทำ)

แสดงถึงช่วงเวลาและขั้นตอนพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระผู้ทรงครองแผ่นดินโดยธรรม และทรงใช้ศาสตร์ความรู้และหลักปรัชญาของพระองค์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกภูมิภาค โซนนี้มีการนำของใช้ส่วนพระองค์มาจัดแสดงด้วย

โซน 3 กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่

รวบรวมคำสรรเสริญและการแสดงความอาลัยจากนานาชาติมาไว้ในส่วนนี้ ทั้งยังมีกิจกรรม "ส่งต่อความดีเพื่อพ่อบนฟ้า" ให้ผู้เข้าชมได้เขียนข้อความตั้งปณิธานตามรอยเบื้องพระยุคลบาทใส่ก้อนเมฆเพื่อส่งขึ้นไปบนฟ้าให้พ่อหลวงของคนไทย

โซน 4 พระมิ่งขวัญชาวไทย

จัดแสดงพระบรมฉายาลักษณ์ พระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชโอรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

โซน 5 ร้อยใจไทย

โซนสุดท้ายนี้ จัดแสดง 89 ภาพพระราชกรณียกิจ 89 พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส และจัดทำเป็นการ์ด 89 แบบ เพื่อมอบให้ประชาชนที่เข้าชมวันละ 1 แบบ

นิทรรศการเย็นศิระ เพราะพระบริบาล เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 07.00 - 19.00 น. ณ อาคารนิทรรศการ บริเวณท้องสนามหลวง จนถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2560 และจะเคลื่อนย้ายนิทรรศการไปจัดแสดงที่จุดอื่นต่อไป ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.facebook.com/Yensiraphrophraboriban

ผู้เข้าชมโปรดแต่งกายชุดสุภาพสีดำ ไม่สวมรองเท้าแตะ ผู้ชายไม่สวมกางเกงยีน ผู้หญิงสวมกระโปรงยาวคลุมเข่า หากต้องการเข้าชมเป็นหมู่คณะ สามารถทำหนังสือส่งมายังกองการท่องเที่ยว คณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองการจัดกิจกรรม สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เลขที่ 17/1 ถ.พระอาทิตย์ เขตพระนคร กทม. 10200 โทรศัพท์ 0-2225-7612-4 สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโทรศัพท์ 1899 หรือ 1555

Editor's Welcome

องค์กรที่เข้มแข็งเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สามารถดำเนินภารกิจที่ท้าทายมากขึ้นในอนาคต ทั้งด้านการดูแลรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงินไทยให้สามารถรองรับความผันผวนที่จะเกิดขึ้น และการขยายบทบาทด้านการพัฒนาเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจการเงินมีการเติบโตที่ยั่งยืน นอกจากนั้น ยังเป็นหัวใจสำคัญที่จะยกระดับการทำหน้าที่ในฐานะธนาคารกลางที่น่าเชื่อถือด้วยการ "ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และติดดิน" อีกด้วย BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับที่ 2/2560 จึงขอนำเสนอเนื้อหาภายใต้ธีม "การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร หรือ Internal Excellence"

ย้อนเวลากลับไปเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2511 ธปท. สาขาจังหวัดขอนแก่น ได้เปิดดำเนินการโดยได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญ คือ เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่เศรษฐกิจภาคอีสาน นับเป็นเวลาถึง 49 ปี ในการทำหน้าที่ก้าวข้ามความเปลี่ยนแปลงเคียงคู่เศรษฐกิจภาคอีสาน ภาคอีสานเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจการเงินไปยังประเทศเพื่อนบ้าน มีพื้นที่และประชากรมากถึง 1 ใน 3 ของประเทศ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคอีสานในอนาคตจึงยิ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย และเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงาน ธปท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดขอนแก่น) แห่งใหม่ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2560 คอลัมน์ "Cover Story" ขอนำเสนอภาพพิธีเปิด และบทสัมภาษณ์ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงภารกิจและวิสัยทัศน์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคอีสานบนความท้าทายไปสู่เป้าหมาย "เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย"

ส่วนคอลัมน์ "Conversation with the Governor" พบกับ ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. และ ผศ.ปกป้อง จันวิทย์ นักคิด นักพัฒนาและสร้างสรรค์ มาสนทนาในประเด็นธนาคารกลางกับบทบาทในการร่วมพัฒนาประเทศแห่งอนาคต ร่วมหาคำตอบกันว่า นอกจากพันธกิจหลักเพื่อดูแลรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินแล้ว ธปท. จะมีบทบาทในการร่วมพัฒนาประเทศอย่างไร

เพราะความภาคภูมิใจไม่มีที่สิ้นสุด คอลัมน์ "In Remembrance of King Rama IX" นำเสนอบทสัมภาษณ์พนักงาน ธปท. ที่มีความภาคภูมิใจ และจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผ่านศิลปกรรมงานออกแบบธนบัตรไทย ส่วนคอลัมน์ Relax @ Reun Pae ได้รับเกียรติจากนายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จะมาให้แนวคิดและปรัชญาเพื่อวางรากฐานการศึกษาของไทยให้สามารถขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ยุค 4.0

พลาดไม่ได้กับ 2 คอลัมน์ใหม่ ได้แก่ BOT Moments ที่จะนำเสนอเรื่องราวความรู้สึกและความประทับใจที่มีต่อ ธปท. โดยขอเปิดคอลัมน์ด้วยคำกล่าวเนื่องในโอกาสต้อนรับพนักงานใหม่เมื่อ พ.ศ. 2510 เพื่อสืบสานแนวคิดการทำงานในธนาคารกลางของอดีตผู้ว่าการ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และคอลัมน์ Wordbook เพื่อแนะนำคำศัพท์ทางเศรษฐกิจที่น่ารู้ Alumni's Wisdom ฉบับนี้ พบกับบทสัมภาษณ์คุณชาญ วงศ์สาทร อดีตผู้บริหาร ธปท. หนึ่งในความภาคภูมิใจของ ธปท. จะมาย้อนเวลาเล่าชีวิตการทำงานที่ ธปท. และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

BOT พระสยาม MAGAZINE ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มอบคำติชมและเป็นกำลังใจเสมอมา กองบรรณาธิการพร้อมทำหน้าที่ในการสื่อสารที่เข้าถึงสาธารณะ เพื่อเพิ่มการรับรู้และมีความคาดหวังที่ถูกต้องต่อบทบาทหน้าที่ของ ธปท. เพื่อให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ :
ดร.วิรไท สันติประภพ
ที่ปรึกษา :
จันทวรรณ สุจริตกุล
บรรณาธิการ :
สุพัฒน์พงษ์ นาวารัตน์
กองบรรณาธิการ :
ขจร ธนะแพสย์, ประกอบ ตอสุวพรรณ, วีระพล เทียนงามสัจ, สุรพล ฟักทอง, รัชนี พัวศิริรัตน์สกุล, วีรมลล์ พันธุ์พานิช, พิมพ์วรีย์ กิตติสารกุล, ศรุต รัตนวิจิตร, นฤพนธ์ รักษ์พงษ์
ออกแบบและจัดทำ :
บริษัท จีเอ็ม มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

4 In Remembrance of King Rama IX
"ธนบัตรที่ระลึก รัชกาลที่ ๙"
ศิลปะที่กลั่นจากดวงใจรักและภักดี

10 Cover Story
สภอ. ที่ทำการใหม่ กับ "พันธกิจเดิม"
ท่ามกลางความท้าทายในโลกยุค 4.0

18 Conversation with the Governor
ธปท. กับบทบาทของธนาคารกลางในโลกยุค 4.0

22 The Knowledge
- Financial Stability Networking 2017
- ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560
  บทพิสูจน์คุณค่าและหนทางสู่ความยั่งยืน
- BOT Digital Archives Collections
  ความรู้เชิงประวัติศาสตร์เศรษฐกิจจากจดหมายเหตุ ธปท.
  Economic History toward Economic Development

32 Our Pride & Heritage
- Library & Archives: Internal Excellence
- The Collections: วานนั้น วันนี้ อีสาน

34 Alumni's Wisdom
ชาญ วงศ์สาทร
จากนักวิชาการ ธปท. ก้าวสู่ IMF

38 Smart Generations
The Power of Great Partnership

42 Relax @ Reun Pae
นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
เปิดเส้นทางจากจิตแพทย์ สู่ "รมว.กระทรวงศึกษาฯ" ยุคปฏิรูป

46 Payment Systems
3 ทีมผู้ชนะแห่ง FinTech Challenge
กับแนวคิด "เปลี่ยนโลกการเงินด้วย Blockchain"

50 Financial Wisdom
#EFFORTLESSSAVING
#เปย์ไม่เจ็บเก็บไม่จน

52 BOT Moments
ในโอกาสปฐมนิเทศพนักงานใหม่

56 Global Trend
The World according to Trumponomics

58 Bestination
Close to the Arts

60 Wordbook

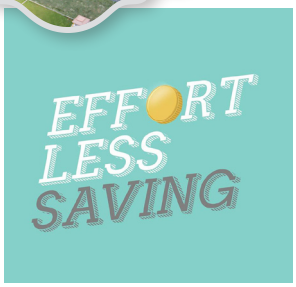

ธนบัตรที่ระลึก รัชกาลที่ ๙

ศิลปะที่กลั่นจากดวงใจรักและภักดี

ธนบัตรที่ระลึกที่จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ แต่ละแบบ แต่ละชนิดราคา ไม่เพียงแค่มีมูลค่าตามราคาที่ตราไว้ หากแต่ยังมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความงดงามทางศิลปะ และทรงไว้ซึ่งคุณค่าทางจิตใจของทั้งผู้เก็บสะสมและผู้รังสรรค์ธนบัตรนั้น ๆ

ตลอดเวลา 70 ปี แห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) มีธนบัตรหมุนเวียนออกมาใช้ถึง 8 แบบ และธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติอีกหลายแบบ ซึ่งเรื่องราวที่ถ่ายทอดบนธนบัตรที่ระลึกนั้น นับเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนพระวิริยะอุตสาหะของพระองค์ท่าน ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อความอยู่ดีกินดีของคนไทย ธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติจึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นสิ่งที่ใช้น้อมรำลึกถึงพระองค์ท่านได้เป็นอย่างดี

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจาก **คุณธีระ คงพันธุ์ อดีตหัวหน้าพนักงานออกแบบอาวุโส** (Former Senior Chief Designer) ผู้รับผิดชอบงานออกแบบบัตรธนาคารเนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเจริญพระชนมพรรษาหกสิบบริบูรณ์ 5 ธันวาคม 2530 ชนิดราคา 60 บาท และ**คุณประสิทธิ์ ชนิตราภิรักษ์ อดีตพนักงานโรงพิมพ์ธนบัตร** ผู้แกะแบบแม่พิมพ์ธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 70 ปี 9 มิถุนายน 2559 ชนิดราคา 70 บาท มาบอกเล่าถึงความทรงจำที่มีต่อพระองค์ท่าน และความภูมิใจในการทำหน้าที่สร้างสรรค์ธนบัตรที่สวยงามและทรงคุณค่าให้กับ ธปท.

"บุรุษเหล็กผู้ทรงงานเพื่อคนไทย" ความทรงจำต่อรัชกาลที่ 9 ของ ธีระ คงพันธุ์

คุณธีระ คงพันธุ์ เป็นอดีตนักเรียนทุนทางด้านศิลปะของรัฐบาลอิตาลี เริ่มเข้าทำงานกับธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เมื่อ พ.ศ. 2510 ในตำแหน่งหัวหน้าพนักงานออกแบบ โดยการชักชวนของอดีตผู้ว่าการป๋วย อึ๊งภากรณ์

แม้จะจบทางด้านศิลปะมาโดยตรง แต่คุณธีระไม่เคยได้ออกแบบธนบัตรด้วยตนเอง เพราะหน้าที่หลักของเขา คือ สอนและพัฒนาผู้ออกแบบ และเป็นผู้คิดธีม (Theme) ของธนบัตรแต่ละแบบ ตั้งแต่ภาพรวมจนถึงองค์ประกอบ แล้วถ่ายทอดและกำกับผู้ออกแบบให้เขียนแบบออกมาสอดคล้องกับระบบงานพิมพ์

หนึ่งในผลงานที่อดีตหัวหน้าพนักงานออกแบบอาวุโสภูมิใจ ได้แก่ ธีมพระมหากษัตริย์ผู้เป็นมหาราช 5 พระองค์ ซึ่งได้อัญเชิญภาพพระบรมราชานุสาวรีย์ของมหาราชทั้ง 5 พระองค์มาไว้ที่ด้านหลังของธนบัตรทั้ง 5 ชนิดราคา (10 บาท, 20 บาท, 50 บาท, 100 บาท และ 500 บาท)

ตามมาด้วยอีกผลงานแห่งความภาคภูมิใจ คือ การเป็นผู้ผลักดันให้เกิดบัตรธนาคาร ชนิดราคา 60 บาท ซึ่งถือเป็น "บัตรธนาคาร" ชุดแรกและชุดเดียวของ ธปท. ผลิตขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเจริญพระชนมพรรษาหกสิบบริบูรณ์ 5 ธันวาคม 2530

"ผมเป็นคนที่รักในหลวงรัชกาลที่ 9 มาก เรื่องอะไรก็แล้วแต่ที่ทำถวายพระองค์ท่านได้ ก็จะเต็มใจทำ พอท่านผู้ว่าการกำจร สถิรกุล ดำริว่า ใกล้จะถึงวโรกาสที่พระองค์ท่านทรงเจริญพระชนมพรรษาครบหกสิบบริบูรณ์ ทำไมเราไม่ทำอะไรถวายพระองค์ท่าน

"ในการออกแบบธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท สีพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ของรัชกาลที่ 9 จะเป็นสีเทาเข้ม เพราะในความรู้สึกผม พระองค์ท่าน คือ 'บุรุษเหล็ก' ฉะนั้นสีสำหรับบุรุษเหล็กก็ต้องเป็นสีเหมือนเหล็ก"

คุณธีระ คงพันธุ์
อดีตหัวหน้าพนักงานออกแบบอาวุโส

ธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท แบบ 14

ณ วันที่ท่านผู้ว่าการกำจรพูด มีเวลาเหลือ 17 เดือนที่จะถึงกำหนด แต่ปกติกระบวนการผลิตธนบัตรตั้งแต่ออกแบบ และอนุมัติแบบ พร้อมนำไปพิมพ์ เราใช้เวลา 18 เดือน ท่านถามว่าผมทำได้ไหม ผมบอกว่าได้ แต่ต้องวิธีผม"

ด้วยหัวใจแห่งความภักดีที่มีต่อรัชกาลที่ 9 คุณธีระใช้ความมุ่งมั่นและความทุ่มเท บวกกับเทคนิคทางศิลปะมาช่วยให้แกะ (Engrave) แม่พิมพ์เร็วขึ้น จนบัตรธนาคารที่ระลึกดังกล่าวเสร็จทันเวลา

ตลอดระยะเวลาการทำงานกว่า 30 ปีให้กับโรงพิมพ์ธนบัตร คุณธีระได้ควบคุมดูแลการออกแบบธนบัตรตั้งแต่แบบ 11 จนถึงแบบ 14 ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่มีการผลิตธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท (พ.ศ. 2535) แต่ก่อนหน้านั้น ประเทศไทยเคยออกธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท มาใช้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

อดีตหัวหน้าพนักงานออกแบบอาวุโสกล่าวว่า การผลักดันให้เกิดธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ที่ต้องการใช้ ถือเป็นการบรรลุเป้าหมายการทำงานที่โรงพิมพ์ธนบัตร ธปท. ของเขา

"ในการออกแบบธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท สีพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ของรัชกาลที่ 9 จะเป็นสีเทาเข้ม เพราะในความรู้สึกผมพระองค์ท่านคือ 'บุรุษเหล็ก' ฉะนั้นสีสำหรับบุรุษเหล็กก็ต้องเป็นสีเหมือนเหล็ก ผมก็เสนอไอเดียนี้ให้ท่านผู้ว่าการกำจร ท่านก็พอใจ ผมว่าถ้าผมยังทำงานที่โรงพิมพ์ธนบัตรต่อ ธนบัตรทุกชนิดราคาจะมีสีหลักของพระองค์ท่านเป็นสีเทาเข้ม แล้วบริเวณอื่นค่อยเปลี่ยนสีไปตามชนิดราคา แต่พอผมดูแลการออกแบบธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท (แบบ 14) เสร็จ ผมก็ลาออกตามที่ตั้งใจไว้แต่แรก"

ภาพด้านหลังธนบัตร คุณธีระเลือกอัญเชิญพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์คู่ของในหลวงรัชกาลที่ 9 กับสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยแผนที่ ซึ่งเป็นภาพคุ้นตาที่คนไทยมักได้เห็นจากข่าวการเสด็จพระราชดำเนินไปถิ่นทุรกันดารเพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชน โดยมีภาพขณะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎร ภาพเขื่อน และภาพน้ำตก "กรุงชิง ฝนแสนห่า" อุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นภาพประกอบ

นี่เป็นครั้งแรกที่มีการนำภาพพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ของพระองค์มาพิมพ์ลงบนธนบัตรหมุนเวียน และนี่คือสิ่งที่เป็นเป้าหมายที่แท้จริงในการขับเคลื่อนการออกแบบธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท ของคุณธีระ กล่าวคือ การทำให้ธนบัตรกลายเป็นสื่อที่จะทำให้คนไทยได้น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของในหลวงรัชกาลที่ 9 สืบต่อไป

สุดท้ายนี้ คุณธีระฝากถึงรุ่นน้อง ธปท. ทุกคนว่า "ไม่ว่าจะทำงานใดก็ตาม งานทุกชิ้นควรทำให้ดีที่สุด เพื่อที่คุณจะรู้สึกภูมิใจกับงานชิ้นนั้นได้ แต่สิ่งที่สำคัญกว่า คือ การมีเป้าหมายการทำงานที่จะทำให้คุณรู้สึกได้ว่าชีวิตไม่สูญเปล่า เพราะได้คิดไกลกว่าการทำเพื่อตัวเอง ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ 9 คือแบบอย่างที่ดีที่สุดของการคิดและทำเพื่อผู้อื่นเสมอมา"

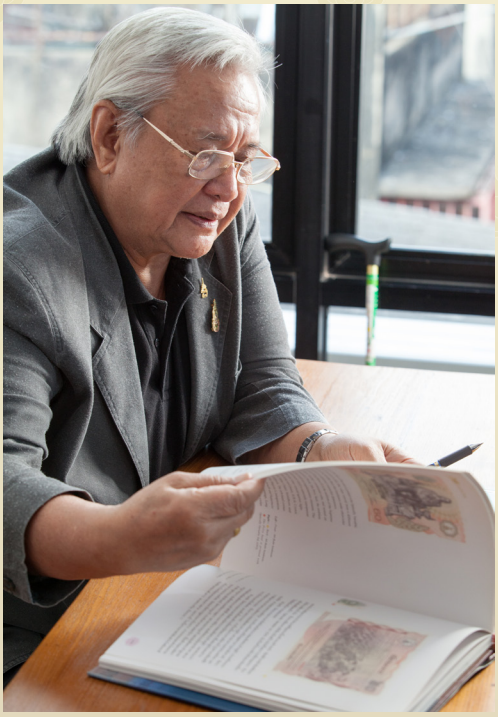

คุณประสิทธิ์ ขนิตราภิรักษ์
อดีตพนักงานโรงพิมพ์ธนบัตร

ธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 70 ปี
9 มิถุนายน 2559

ประสิทธิ์ ชนิตราภิรักษ์
ผู้ทำให้พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์เหมือนมีชีวิต

บ่อยครั้งที่เรามักได้ยินคำพูดที่ว่า "ทุกครั้งที่หยิบธนบัตรขึ้นมา จะเหมือนว่าในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมองเราอยู่เสมอ และทรงอยู่กับเราทุกที่" หลายคนอาจคิดว่านี่เป็นเพียงการอุปมาอุปไมย แต่ใครจะรู้เลยว่า เบื้องหลังของธนบัตรหลาย ๆ แบบ คือความตั้งใจของผู้แกะแบบ ที่ต้องการให้พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ของพระองค์ดูเหมือนมีชีวิต

"เวลาที่แกะแบบรัชกาลที่ 9 ผมจะคิดว่า เราต้องพยายามทำให้ดูแล้วเหมือนมีชีวิต จะถ่ายทอดยังไงให้พระเนตรดูเหมือนมีน้ำหล่อเลี้ยง รอยยิ้มดูเหมือนทรงแย้มพระสรวลจริง ตอนเดินเส้นแต่ละที ต้องจินตนาการไปด้วยว่า จะทำยังไงให้ออกมาดีที่สุด ขณะเดียวกัน ก็ต้องมีสติและสมาธิเพื่อไม่ให้พลาด" คุณประสิทธิ์ ชนิตราภิรักษ์ อดีตพนักงานโรงพิมพ์ธนบัตร ธปท. กล่าว

จากระยะเวลาการทำงานในโรงพิมพ์ธนบัตร 36 ปี แต่กว่าที่จะเริ่มมีผลงานปรากฏบนธนบัตรที่ออกใช้จริง เขาต้องผ่านการฝึกงาน (ฝึกมือ) นานถึง 15 ปี ผลงานแกะแบบธนบัตรชิ้นแรกของเขา ได้แก่ ภาพเขื่อนภูมิพล ซึ่งเป็นภาพประกอบบนธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท แบบ 14

"ใช้เวลาหลายเดือนเหมือนกัน เพราะงานชิ้นเล็ก บางทียิ่งเล็กยิ่งแกะยาก บางเส้น เวลาเดินเส้นต้องกลั้นหายใจไปด้วย แต่จริง ๆ ไม่ว่างานชิ้นเล็กหรือชิ้นใหญ่ ทุกชิ้นมีความยากเหมือนกันหมด ฉะนั้นก่อนที่จะพลาด เราต้องควบคุมทั้งมือ ทั้งใจ และสติ เพื่อไม่ให้พลาด"

ต่อมาคุณประสิทธิ์ได้แกะแบบรูปพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลงบนธนบัตรชนิดราคา 100 บาท แบบ 15 จากนั้นจึงได้รับมอบหมายให้แกะแบบธนบัตรสำคัญและธนบัตรที่ระลึกมาโดยตลอด ก่อนจะเริ่มขยับขยายมาสู่งานออกแบบ

"พระองค์ท่านทรงงานเหน็ดเหนื่อยมาตลอด พระชนม์ชีพของพระองค์ก็เพื่อประชาชน พระองค์ทรงเป็นที่รักของประชาชน เราเองก็มีความรักพระองค์มาก ก็เอาความรักนี้ไปใส่ในงาน เพื่อให้ได้งานออกมาดีที่สุด เพราะงานของเราสามารถเล่าถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านได้ โดยไม่ต้องใช้คำพูด และเป็นสื่อที่ใกล้ตัวทุกคนที่สุด"

ธนบัตร โดยงานออกแบบชิ้นแรก ได้แก่ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ บนธนบัตรชนิดราคา 500 บาท แบบ 15 หลังจากนั้นก็ได้รับงานออกแบบธนบัตรมาเรื่อย ๆ โดยหนึ่งในผลงานออกแบบที่เขาภาคภูมิใจมากคือการออกแบบธนบัตรที่ระลึกเนื่องในวันราชาภิเษกสมรส และวันบรมราชาภิเษกครบ 50 ปี (พ.ศ. 2543) ชนิดราคา 500000 บาท

กระทั่งมาถึงผลงานชิ้นสุดท้ายก่อนลาออก นั่นคือ การแกะแบบธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 70 ปี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2559 ไม่เพียงเป็นผลงานที่ภาคภูมิใจสูงสุด แต่คุณประสิทธิ์ยังยกให้เป็นธนบัตรที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตของเขา

"ธนบัตรชุดนี้ ไม่ได้เป็นเพียงผลงานแกะธนบัตรชุดสุดท้ายของผม แต่ยังเป็นธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 9 ชุดสุดท้ายในรัชสมัยของพระองค์ และเป็น 1 ใน 2 ชุดสุดท้ายที่แกะแบบในช่วงที่พระองค์ท่านยังมีพระชนม์ชีพอยู่"

ความพิเศษของธนบัตรที่ระลึกชุดนี้ คือ ทั้งภาพด้านหน้าและภาพด้านหลังเป็นพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์รัชกาลที่ 9 โดยภาพด้านหน้าเป็นพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์รัชกาลที่ 9 ในฉลองพระองค์ที่คนไทยคุ้นตาจากครั้งพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ส่วนภาพด้านหลังเป็นพระบรมสาทิสลักษณ์รัชกาลที่ 9 ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ทรงพระแสงขรรค์ชัยศรี เมื่อครั้งพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก

"ความท้าทายในการแกะแบบธนบัตรที่ระลึกชุดนี้ คือ เป็นการเขียนลายเส้นด้วยคอมพิวเตอร์ล้องานแกะด้วยมือ ความยากอยู่ตรงที่การวางลายเส้น ความถี่ ความห่าง เส้นโต เส้นเล็ก เราต้องคิดเผื่อ เพื่อให้หลังยิงเลเซอร์แล้ว แต่ละเส้นดูมีความลึกตื้นที่แตกต่างกัน ซึ่งผิดกับการแกะด้วยมือ ที่เราสามารถคุมน้ำหนักมือได้เอง ยิ่งเป็นธนบัตรที่ระลึก เราต้องคิดถึงว่า ต้องทำให้สวยที่สุด ดีที่สุด เพราะคนต้องการเก็บสะสม ยิ่งต้องทำให้มีคุณค่าทางศิลปะ ทำให้เราค่อนข้างเกร็งเพราะอยากให้มีความสวยงามทุกรายละเอียด"

คุณประสิทธิ์เล่าว่า ช่วงที่แกะงานชุดนี้ แม้ว่าร่างกายจะไม่พร้อมเต็มที่ เพราะจะเพิ่งผ่านการผ่าตัดมา แต่ด้วยกำลังใจที่มีเต็มร้อยในการแกะแบบธนบัตรที่ระลึกแห่งการน้อมรำลึกถึงในหลวงรัชกาลที่ 9 ชุดนี้ ทำให้เขาสามารถนั่งทำงานได้ทั้งวัน โดยไม่รู้สึกเจ็บปวด

"ตอนแกะแบบ ผมคิดว่า เราก็เห็นมาตลอดตั้งแต่เด็กว่า พระองค์ท่านทรงงานเหน็ดเหนื่อยมาตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ก็เพื่อประชาชน พระองค์ทรงเป็นที่รักของประชาชน เราเองก็มีความรักพระองค์มาก ก็เอาความรักนี้ไปใส่ในงาน เพื่อให้ได้งานออกมาดีที่สุด เพราะงานของเราสามารถเล่าถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านได้ โดยไม่ต้องใช้คำพูด และเป็นสื่อที่ใกล้ตัวทุกคนที่สุด"

อดีตนักออกแบบและช่างแกะแบบธนบัตร "มือทอง" ของ ธปท. ฝากถึงรุ่นน้องว่า เวลาที่ได้รับมอบหมายงาน อยากให้ทุกคนมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทเต็มที่ที่จะทำงานออกมาให้ดีที่สุด เพื่อที่จะได้ไม่ต้องมาคิดเสียใจภายหลังว่า น่าจะทำได้ดีกว่านี้ และทุกครั้งที่ได้รับงานชิ้นใหม่ ก็ต้องตั้งใจทำให้ดีขึ้นกว่างานชิ้นที่ผ่านมา เพื่อที่ฝีมือจะได้พัฒนาไม่หยุดนิ่ง

"อีกสิ่งที่สำคัญ คือ อยากให้ทุกคนคิดว่า งานออกแบบหรือแกะแบบของเรามีความสำคัญ เพราะมันคืองานศิลปะ และมันก็คือประวัติศาสตร์ด้วย" คุณประสิทธิ์กล่าวทิ้งท้าย

สภอ. ที่ทำการใหม่ กับ “พันธกิจเดิม”

ท่ามกลางความท้าทายในโลกยุค 4.0

“การจัดการทางการเงินนี้ จักต้องกระทำอย่างกว้างขวางทั่วราชอาณาจักร มิใช่จำกัดอยู่เฉพาะในส่วนกลาง โดยที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่กว้างใหญ่ ประกอบด้วยประชากรอันเป็นกำลังผลิตของประเทศเป็นจำนวนมาก อยู่ในวิสัยที่จะพัฒนาให้เกิดความสำคัญด้านกสิกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม อันเป็นทางที่จะเพิ่มพูนความกินดีอยู่ดีของประชากรในภาคนี้ และเพิ่มพูนรายได้ของประชาชาติขึ้นได้เป็นอย่างดี ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงให้ความสำคัญแก่สาขาแห่งนี้เป็นพิเศษ”

พิสุทธิ์ นิมมานเหมินท์
22 พฤษภาคม 2510

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ถ่ายเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2560

ผู้ว่าการและผู้บริหารระดับสูงถ่ายภาพร่วมกับพนักงาน สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2560

คำกล่าวในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารสำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สาขาขอนแก่น เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2510 ของอดีตผู้ว่าการ พิสุทธิ์ นิมมานเหมินท์ สมัยเป็นรองผู้ว่าการในขณะนั้น ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าว โดยผู้ว่าการ ธปท. **ดร.วิรไท สันติประภพ** ในพิธีเปิดสำนักงานแห่งใหม่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สภอ.) และศูนย์จัดการธนบัตรจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 9 มีนาคม ที่ผ่านมา ซึ่งตรงกับครบรอบวันเกิด 101 ปีของ ศ. ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผู้สร้างคุณูปการมากมายแก่ประเทศไทย และยังเป็นผู้ก่อตั้ง ธปท. สาขาขอนแก่นขึ้นเมื่อเกือบ 50 ปีก่อน

ในวันนั้น สำนักงานแห่งใหม่เต็มไปด้วยแขกผู้มีเกียรติจากหลายองค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งหน่วยงานของไทยและต่างประเทศ ทั้งจากองค์กรที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น และในจังหวัดใกล้เคียง สะท้อนถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับเครือข่ายพันธมิตรในภาคอีสานได้อย่างชัดเจน

"เมื่อ 48 ปีก่อน ธปท. ได้จัดตั้งสาขาแห่งที่สองขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจไปยังภูมิภาค ซึ่งเป็นรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว" ผู้ว่าการวิรไทกล่าว

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคอีสานมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย เพราะภาคอีสานมีพื้นที่และประชากรมากถึง 1 ใน 3 ของประเทศ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเชื่อมโยงเศรษฐกิจต่อไปยังประเทศเวียดนามและประเทศจีน มีโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่การผลิตในภูมิภาค (Regional Value Chain) เป็นดินแดนแห่งธรรมะและอารยธรรม มีประเพณีและวัฒนธรรมที่อบอุ่น มีสีสัน และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

ในวันนี้ ศักยภาพของภาคอีสานยังมาจากการเป็น "ประตูหลัก" ที่เชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจอินโดจีน และเป็น "สปริงบอร์ด" ไปสู่กลุ่มประเทศ CLMV อีกทั้งยังถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ด้านการลงทุน

ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรสมัยใหม่ ภาคการค้า การบริการ และโลจิสติกส์ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต การกระจายสินค้า การศึกษา การแพทย์ และศูนย์ประชุม เป็นต้น ตลอดจนภาครัฐเองก็มีนโยบายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในภาคอีสานหลายโครงการ ปัจจัยทั้งหมดนี้ทำให้เศรษฐกิจภาคอีสานยิ่งทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมากขึ้น

ตลอดเวลาเกือบ 5 ทศวรรษตั้งแต่ก่อตั้ง สาขาขอนแก่นที่ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจภาคอีสาน โดยได้ปรับตัวและพัฒนาบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด

"แต่ภารกิจหลักของ สภอ. ไม่เคยเปลี่ยน นั่นคือ การตอบสนองพันธกิจและนโยบายของ ธปท. ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน กำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน ตลอดจนทำหน้าที่อื่น ๆ เสมือนเป็น 'แขนขา' ให้กับสำนักงานใหญ่ เพื่อช่วยขับเคลื่อนนโยบายของ ธปท. ให้สัมฤทธิ์ผล และยังเป็น 'ช่องทางสื่อสาร' แจ้งผลย้อนกลับ (Feedback) ของการดำเนินนโยบายให้กับส่วนกลาง" คุณสมชาย เลิศลาภวศิน ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าว

บทบาท สภอ. กับความท้าทายในโลกยุคใหม่

ผู้ว่าการ ธปท. กล่าวว่า ท่ามกลางโอกาสที่มากมายของภาคอีสาน ต้องไม่ลืมว่า "ความท้าทาย" คือเหรียญอีกด้านของโอกาส โดยเฉพาะในโลกยุค 4.0 ที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดจะเปลี่ยนวิถีชีวิต วิธีทำธุรกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม นับเป็นโลกที่มีความผันผวนสูง เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ซับซ้อน และคาดการณ์ได้ยาก หรือเรียกสั้น ๆ ว่า โลก VUCA ซึ่งย่อมาจาก Volatility, Uncertainty, Complexity และ Ambiguity

เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวกับความท้าทายหลายด้านที่กำลังจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าว ทุกภาคส่วนจึงต้องสร้างความเข้าใจและรู้เท่าทัน เพื่อไม่พลาดโอกาสที่จะใช้การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

"สภอ. เองก็จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค 4.0 และโลก VUCA จึงต้องปรับตัวและพัฒนาบทบาทหน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจของ ธปท. และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในภาคอีสานและประเทศไทย" ผู้ว่าการวิรไทย์ำ

สำหรับบทบาทที่สำคัญของ สภอ. ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ มี 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. **บทบาท "จับควันให้ไว ดับไฟให้ทัน ป้องกันไม่ให้ลาม"** ในโลกยุค 4.0 และโลก VUCA ทำให้การตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจและระบบการเงินของธนาคารกลางทำได้ยากขึ้น นอกจากการพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์เศรษฐกิจใหม่ ๆ เพื่อทำให้รับรู้ปัญหาได้เร็วเพื่อที่จะได้ "จับควันให้ไว" แต่สิ่งที่สำคัญกว่าเครื่องมือ คือข้อมูลจากการลงพื้นที่จริง ที่ได้จากการติดตามสอบถามและรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลนั้นมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างครบถ้วนเท่าทัน

ดังนั้น สภอ. จึงมีบทบาทสำคัญในการ "จับควันให้ไว" ด้วยการลงพื้นที่ไป "จับชีพจรเศรษฐกิจจริง" ในภาคอีสาน ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจกับนักธุรกิจในพื้นที่ (Business Liaison Program: BLP) และการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับเศรษฐกิจของภาคอีสาน นอกจากนี้ สภอ. ยังมีบทบาทในการ "จับควัน" เรื่องการหลอกหลวงประชาชนเกี่ยวกับบริการทางการเงิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายกับประชาชนในวงกว้าง

2. **บทบาทด้านการคุ้มครองและการให้ความรู้ผู้ใช้บริการทางการเงิน** เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่หลากหลายและซับซ้อน สำหรับ สภอ. การดูแลประชาชนจะดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน โดยรับและดูแลเรื่องร้องเรียนผ่านหลาย ๆ ช่องทาง มีโทรศัพท์สายด่วน 1213 หากโทรในพื้นที่ภาคอีสาน คู่สายก็จะวิ่งเข้ามายัง สภอ. รวมถึงการกำกับดูแลให้สถาบันการเงินให้บริการอย่างเป็นธรรมและตรงกับความต้องการลูกค้า

งานอีกส่วนคือ การเผยแพร่ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ให้กับประชาชน โดยเฉพาะภาคอีสานมีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูง คนอีสานมีการก่อหนี้ตั้งแต่อายุยังน้อยและมีการออมเงินต่ำ ดังนั้น สภอ. ในฐานะ "แขนขา" ของ ธปท. จึงจำเป็นต้องเร่งให้ความรู้ทางการเงิน เพื่อสร้างวินัยและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินให้เหมาะสม

นอกจากนี้ ในช่วงเวลาที่ ธปท. กำลังเร่งส่งเสริมให้ประชาชนใช้บริการการเงินแบบดิจิทัล และระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างแพร่หลาย สภอ. มีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้คนอีสานรู้จักวิธีใช้บริการที่ถูกต้อง และที่สำคัญคือ ต้องรู้จักวิธีที่จะป้องกันความเสี่ยงต่าง ๆ ควบคู่กันไป

3. **บทบาทในการยกระดับความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตร** นับเป็นอีกบทบาทที่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น ธปท. ยิ่งจำเป็นต้องเสริมสร้างพันธมิตรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ภาคสถาบันการศึกษา ภาคประชาชน รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแลระหว่างประเทศ เพื่อร่วมกันดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินและการส่งเสริมการพัฒนาประเทศ

จากค่านิยมร่วม (Core Values) ของ ธปท. บทบาทของ สภอ. แห่งนี้จะยึดหลัก "ติดดิน" คือเปิดใจและรับฟัง พร้อมกับ "ยื่นมือ" คือประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม ช่วยผสานพลังของชาวอีสานที่จะผลักดันเศรษฐกิจภูมิภาคและเศรษฐกิจไทยพร้อมรับกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่จะมากับโลกยุค 4.0 และ VUCA ตลอดจนเป็นกำลังสำคัญให้กับ ธปท. เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนให้กับภาคอีสานและประเทศไทยต่อไป

พระเทพกิตติรังษี (หลวงปู่ทองสา วรลาโภ) เจ้าอาวาสวัดธาตุ พระอารามหลวง จังหวัดขอนแก่น ทำพิธีเจิมประตูทางเข้าสำนักงานแห่งใหม่

สภอ. สำนักงานแห่งใหม่ งามสง่า ค่าควรเมือง แห่งแดนอีสาน

บนเนื้อที่ 12 ไร่เศษ ถูกวางผังบริเวณให้มีองค์ประกอบของ "น้ำ เนิน นา" สอดคล้องกับภูมิปัญญาในการเลือกที่ตั้งถิ่นฐานของชาวอีสาน ขณะที่อาคารสำนักงานถูกออกแบบให้ดูคล้าย "ยุ้งข้าว" อันเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ตามคติความเชื่อท้องถิ่น นี่คือ ที่ทำการแห่งใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

"ยุ้งข้าว ยังหมายถึงความมั่นคงทางอาหารของคนอีสาน และวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงคือ ต้องมีข้าวเก็บไว้เพียงพอที่จะบริโภคเองก่อนจะขาย ขณะเดียวกัน ยังสะท้อนถึง Brand Promise ของ ธปท. ที่มีต่อคนอีสานคือ เราอยากมีส่วนในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนให้กับคนอีสาน" คุณสมชายอธิบายถึงแนวคิดในการออกแบบสำนักงานแห่งใหม่นี้

นอกจากนี้ การออกแบบอาคารยังมีการนำลายนาคของผ้าทออีสานมาใช้เป็นลวดลายทั้งภายในและภายนอกอาคาร เพื่อสื่อสารถึงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ร่วมของชาวอีสาน

"เราอยากให้ดีไซน์มีความเป็นอีสาน ไม่เฉพาะเจาะจงแค่ขอนแก่น เพราะจุดยืนของ สภอ. คือ การดูแลทั้ง 20 จังหวัดในภาคอีสาน"

อีกความโดดเด่นของสำนักงานแห่งใหม่ ยังอยู่ที่การออกแบบและก่อสร้างที่เน้นให้เป็นอาคารอนุรักษ์พลังงานโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น การใช้ระบบไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ และการให้แสงสว่างในตัวอาคารโดยใช้แสงจากธรรมชาติให้มากที่สุด รวมถึงการนำวัสดุจากอาคารหลังเก่ามาใช้ใหม่ เป็นต้น

สำนักงานแห่งใหม่ ตั้งอยู่ระหว่างถนนนิกรสำราญ ริมบึงแก่นนคร และถนนเฉลิมพระเกียรติ โดยเริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2558 และเปิดดำเนินการเมื่อปลาย พ.ศ. 2559 หลังจากที่สำนักงานแห่งเดิมถูกใช้งานมานานกว่า 40 ปี โดยเหตุผลในการย้ายที่ทำการเป็นเพราะอาคารแห่งเก่าซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่เช่าของกรมธนารักษ์ ถูกใช้งานมาเป็นเวลานานและมีค่าใช้จ่ายสูงในการซ่อมแซมบำรุงรักษา จึงมีแนวคิดที่จะย้ายที่ทำการมายังที่แห่งใหม่ซึ่งเป็นที่ดินของ ธปท.

"พอเป็นพื้นที่ของเราเอง เราก็พร้อมที่จะลงทุนระบบ IT หรือโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อรองรับการใช้งานในระยะยาว และให้เป็น Smart Office รวมถึงทำให้ สภอ. แห่งใหม่มีความพร้อมสำหรับการเป็นสำนักงานสำรองของ ธปท. กรณีที่สำนักงานอื่นมีปัญหาติดขัด เนื่องจากอีสานเป็นดินแดนห่างไกลจากภัยธรรมชาติรุนแรง"

คุณสมชายเชื่อว่า การย้ายที่ทำการของ สภอ. ในครั้งนี้ ไม่เพียงเป็นประโยชน์และความภูมิใจให้กับแค่คนใน สภอ. หรือ ธปท. แต่ด้วยสถาปัตยกรรมที่สง่างามในบริเวณริมบึงแก่นนคร อันเป็นแลนด์มาร์กสำคัญของเมืองขอนแก่น จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของเมืองขอนแก่นให้ดูดียิ่งขึ้น และยิ่งไปกว่านั้น การย้าย สภอ. มาที่แห่งนี้ จะช่วยเสริมสร้างภูมิทัศน์และการพัฒนาพื้นที่โดยรอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงามขึ้น

"เพราะทุกครั้งที่แบงก์ชาติไปตั้งที่ไหน เราจะมีส่วนช่วยดึงดูดการพัฒนาและความเจริญไปเกิดตรงนั้น" คุณสมชายสรุป

"ถึงรั้วเราจะสูง แต่อย่างน้อยมันก็ยังมีความรู้สึกว่า รั้วที่สูงนี้ถูกเปิดออก ไม่ใช่รั้วที่ปิดทึบ เช่นเดียวกับใจของชาว สกอ. ที่พร้อมเปิดรับ เพื่อใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างเต็มที่"

สมชาย เลิศลาภวศิน พลิกบทบาท "From Global to Local"

ตลอด 21 ปีในการทำงานที่ ธปท. ของคุณสมชาย เลิศลาภวศิน ไม่ว่าจะทำหน้าที่ในตำแหน่งอะไร สายงานไหน "หน้างาน" มักจะต้องประสานงานกับนักเศรษฐศาสตร์ นักการเงิน นักธุรกิจ และนักลงทุนที่เป็นชาวต่างชาติ หรือถ้าเป็นคนไทย ส่วนใหญ่ก็เป็นบุคลากรที่ทำงานคร่ำหวอดในระดับสากล ไม่ก็เป็นผู้เชี่ยวชาญแถวหน้าของประเทศ ดังนั้น การย้ายมารับตำแหน่งผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเรียกได้ว่า เป็นโอกาสครั้งแรกในชีวิตที่ "หน้างาน" ของท่านได้สัมผัสกับ "ท้องถิ่น" อย่างลึกซึ้ง

คุณสมชายเล่าให้ฟังว่า หลังจากเข้ามาทำงานกับ ธปท. ได้เพียง 1 - 2 ปี ก็ย้ายไปทำงานกับสำนักงานผู้แทนกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF Resident Representative Office) หลังจากมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน. หรือ CDRAC) ขึ้น ท่านก็ขอย้ายไปทำงานด้านนี้ราว 2 - 3 ปี ก่อนจะย้ายไปเป็นนักสถิติ (Statistical Analyst) ที่ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) ราว 2 ปี

จากนั้นจึงกลับมาทำงานในสายนโยบายสถาบันการเงินอยู่นานหลายปี กระทั่งราว 8 ปีก่อนหน้านี้ คุณสมชายได้ออกไปช่วยธนาคารกรุงไทยร่วมวางระบบหน่วยงาน Cash Management Business ซึ่งขณะนั้นการนำระบบ IT มาใช้ในการบริหารจัดการทางการเงินยังถือเป็นเรื่องใหม่ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ทำงานอยู่นาน 2 ปี ก่อนจะกลับมาทำงานในสายนโยบายสถาบันการเงิน ธปท. อีกครั้ง แต่การทำงานในช่วงหลัง เกี่ยวข้องกับนโยบายการเปิดเสรีภาคธนาคารและการวิเคราะห์ระบบสถาบันการเงินไทย จึงต้องพบปะกับ Credit Rating Agencies เจ้าหน้าที่ IMF World Bank และนักลงทุนต่างชาติอยู่เสมอ

"ก่อนหน้านี้ต้องบอกว่า ตัวเราไม่ใช่ภาพลักษณ์แบบท้องถิ่นเต็มตัว ช่วงแรกจึงต้องเรียนรู้ใหม่หมด และต้องปรับตัวอย่างมาก ตั้งแต่ทัศนคติ แนวทางการทำงาน ไปจนถึงภาษาที่พูด ต้องใช้ภาษาบ้าน ๆ การจะมาใช้ภาษาอังกฤษหรือใช้คำเทคนิค ไม่ค่อยจะเหมาะสมกับที่นี่"

คุณสมชายยอมรับว่า เวลาปีกว่าที่ย้ายมาประจำที่ขอนแก่นช่วงแรก ๆ ท่านยังไม่มีโอกาสสัมผัสกับสังคมและเศรษฐกิจของภาคอีสานอย่างลึกซึ้ง เพราะเวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการดูแลงานสร้างอาคารสำนักงานแห่งใหม่และเตรียมพิธีสำหรับงานเปิดสำนักงานแห่งใหม่นี้ แต่สิ่งหนึ่งที่สัมผัสได้คือ คนอีสานเป็นคนจริงใจ รักความสนุกสนาน มีความสามัคคี และห่วงใยอาทรกัน

ภารกิจสำคัญที่ต้องสานต่อ

คุณสมชายมองว่า จุดแข็งสำคัญของ สภอ. ที่ต้องสานต่อ คือการผูกมิตรและสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับประเทศ CLV (กัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม)

"ที่เห็นได้ชัดคือ เรากับธนาคารกลางของ สปป.ลาว สนิทสนมกันมาก มันไม่ใช่เพียงเพราะเราอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้กับเขา แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ เป็นเพราะเรามีความเป็นเพื่อนกัน มีความเข้าใจกัน 'เว่า' ภาษาเดียวกัน และมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นมายาวนาน"

ผู้อำนวยการอาวุโส สภอ. เล่าว่า ย้อนไป 20 ปีก่อน ธปท. ให้การสนับสนุนพนักงานของธนาคารแห่ง สปป.ลาว ศึกษาต่อ MBA ที่นครหลวงเวียงจันทน์ และส่งพนักงานของ ธปท. เข้าไปร่วมเรียนด้วย ในวันนี้ กลุ่มคนดังกล่าวเติบโตเป็นผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทุกครั้งที่คนกลุ่มนี้กลับมาเจอกับคน ธปท. ที่คุ้นเคย เขายังคงรู้สึกอบอุ่นและสนิทกัน เพราะสายสัมพันธ์นี้ไม่เคยหายไปไหน แต่คุณสมชายยอมรับว่า การจะสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่ใช่เรื่องง่าย

"คำถามคือ ถ้าคนกลุ่มนี้เกษียณไป สายสัมพันธ์ตรงนี้จะเป็นอย่างไร เราต้องมานั่งคิดกันแล้วว่าจะสานต่อสายสัมพันธ์อย่างไร เพราะลำพังการเจอกันปีละ 1 - 2 ครั้งในการประชุมทวิภาคี มันไม่แนบแน่น"

นอกจากนี้ คุณสมชายยังได้ฝากข้อคิดถึงทุกฝ่ายที่ต้องการสร้างความเชื่อมต่อทางเศรษฐกิจหรือธุรกิจกับ "เพื่อนบ้าน" ว่ามีหลักการสำคัญ 4 ข้อคือ (1) ต้องมีทั้ง Give & Take (2) ถ้าเป็นไปได้ต้อง "ให้" ก่อน (3) เข้าใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์เพื่อไม่พลาดซ้ำ และ (4) ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

ภารกิจเร่งด่วนที่ท้าทาย

คุณสมชายมองว่า ภารกิจเร่งด่วนที่ท่านอยากขับเคลื่อนให้เริ่มต้นเป็นรูปเป็นร่างขึ้นภายใน 1 - 2 ปีนี้ มีอยู่ด้วยกัน 2 เรื่อง ภารกิจแรกคือ เรื่องการพัฒนาคน โดยเฉพาะการทำให้ "คนสองยุค" ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

"ทุกวันนี้ ภารกิจของ ธปท. เยอะขึ้นมาก คำถามคือ จะทำยังไงให้คนของสำนักงานภาคพร้อมสำหรับภารกิจสำคัญของ ธปท. แต่ปัจจุบันโจทย์สำคัญในเรื่องคนที่ไม่ใช่แค่ สภอ. แต่ ธปท. เองก็เผชิญอยู่ คือ

เรากำลังเคลื่อนไปสู่องค์กรของ 'คนสองวัย' ที่เกือบครึ่งหนึ่งเป็นเด็กอายุไม่ถึง 30 ปี กับอีกกลุ่มเป็นคนอายุมากกว่า 40 - 50 ปีขึ้นไป เราจะทำยังไงให้คน 2 กลุ่มนี้ทำงานร่วมกันให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้จุดแข็งของคนแต่ละวัยมาเติมเต็มซึ่งกันและกัน"

ดังนั้น การคิดหาคำตอบและเริ่มลงมือปฏิบัติเพื่อแก้โจทย์ดังกล่าว จึงนับเป็นภารกิจเร่งด่วนอันดับแรก ขณะที่ภารกิจเร่งด่วนลำดับสอง คือการทำให้สำนักงานภาคแห่งนี้ตอบโจทย์ ธปท. และประเทศชาติอย่างคุ้มค่ามากที่สุด โดยท่านมองว่าแนวทางที่มีความน่าสนใจและมีความเป็นไปได้คือ การทำให้ สภอ. กลายเป็น "ศูนย์กลางความรู้ทางการเงิน" และ"ศูนย์กลางแห่งการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญา" เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจอีสานไปข้างหน้า

"เราอาจจะจัดกิจกรรมที่เชิญนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม หรือจีน หรือนักธุรกิจจากประเทศเหล่านั้นที่ประสบความสำเร็จในบ้านเขา มาแลกเปลี่ยนมุมมองกันที่นี่ ไม่เพียงเป็นการจุดประกายให้กับนักธุรกิจท้องถิ่น แต่ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจให้กับประเทศในรูปของ 'อีสาน +1' หรือ 'ไทยแลนด์ +1' ซึ่งมันสามารถเชื่อมโยงต่อได้"

คุณสมชายกล่าวว่า ภารกิจนี้จะเป็นการ "ยื่นมือและติดดิน" ของ สภอ. และ ธปท. อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้ภาพลักษณ์ของ ธปท. ที่หลายคนมองว่า "เข้าถึงยาก" เบาบางลงได้

"ถึงรั้วเราจะสูง แต่อย่างน้อยมันก็ยังมีความรู้สึกว่า รั้วที่สูงนี้ถูกเปิดออก ไม่ใช่รั้วที่ปิดทึบ เช่นเดียวกับใจของชาว สภอ. ที่พร้อมเปิดรับ เพื่อใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างเต็มที่" คุณสมชายกล่าวทิ้งท้าย

ธปท. กับบทบาทของธนาคารกลาง ในโลกยุค 4.0

ไม่ว่าจะมองไปทางไหน คงยากที่จะปฏิเสธว่า โลกที่เราอยู่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จนกล่าวกันว่าปัจจุบันเราอยู่ในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 หรือ "โลกยุค 4.0" ที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเปลี่ยนวิถีชีวิต รูปแบบการทำงาน ระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนความสัมพันธ์ของคนในสังคม

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจาก **ผศ.ปกป้อง จันวิทย์** นักคิด นักเขียน บรรณาธิการ และอดีตอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาชวนคุยกับ **ดร.วิรไท สันติประภพ** ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ในประเด็นดังกล่าว เพื่อสะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนการเดินไปข้างหน้าอย่างไรให้ไทยได้ประโยชน์อย่างเท่าทันในโลกยุค 4.0

บริบทเปลี่ยนด้วยพลังแห่งข้อมูลและเทคโนโลยี

ผศ.ปกป้อง : หลายคนบอกว่า เรากำลังอยู่ในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 เศรษฐกิจโลกกำลังเปลี่ยนแปลงใหญ่อย่างไร และจะส่งผลกระทบกับเศรษฐกิจไทยอย่างไร

ผู้ว่าการวิรไท : บ่อยครั้งที่เรายุ่งอยู่กับการใช้ชีวิตประจำวัน จนอาจมองไม่เห็น "ภาพใหญ่" ว่ากำลังเกิดอะไรบ้างในโลกใบนี้ มองไปข้างหน้า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญ 2 - 3 เรื่องในโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเลี่ยงไม่ได้

เรื่องแรก คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ จะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตในหลายภาคอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันจะเกิดระบบเศรษฐกิจใหม่ ที่เรียกว่า "เศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy)" อย่างกรณีบริการรถโดยสาร Uber บริการสำรองห้องพัก Airbnb ที่เป็นผู้ให้บริการขนาดใหญ่

โดยไม่ได้เป็นเจ้าของรถหรือห้องพักสักที่เดียว หรือ Cloud Computing ที่สามารถเก็บข้อมูลบนระบบเก็บข้อมูลกลาง โดยไม่จำเป็นต้องเก็บไว้ใน Hard Disk ของตัวเอง ซึ่งเราสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเหล่านี้ จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เรื่องที่สอง คือ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้เกิด "รอยเท้าดิจิทัล" หรือ Digital Footprint เทคโนโลยียุคใหม่จะบันทึก Digital Footprint หรือข้อมูลพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจำนวนมหาศาล อันนำไปสู่สิ่งที่เรียกว่า "Big Data" ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายมิติ ทั้งเพื่อบริหารความเสี่ยง หรือวางแผนการตลาดที่ตอบโจทย์ของผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญ เราสามารถใช้ Big Data ในการวางแผนพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงประเด็น หน่วยงานภาครัฐสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ตรงความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ต่างจากเดิมที่เราอาจจะมีเพียงข้อมูลสถิติ ทำให้ภาครัฐต้องออกมาตรการแบบเหวี่ยงแห ดังนั้น ในโลกยุค 4.0 ถ้าเราไม่ลงทุนวางระบบการบริหารจัดการและเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จาก Big Data แล้ว จะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจจะเสียเปรียบคนอื่นที่พร้อมกว่าได้โดยง่าย

เรื่องที่สาม คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้พรมแดนของประเทศมีความสำคัญลดลง อาจเรียกได้ว่า "ไร้พรมแดน" เกิดความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจและธุรกิจข้ามประเทศที่เข้มข้นมากขึ้น นำไปสู่บริการต่าง ๆ ที่จะสามารถให้บริการข้ามพรมแดนได้ง่ายขึ้น ยกตัวอย่าง ธุรกิจอีคอมเมิร์ซ (e-Commerce) ที่สามารถขายสินค้าและบริการไปได้ทั่วโลก ไม่ได้จำกัดแค่ตลาดรอบบ้านเราแบบเดิม หรือธุรกิจชำระเงิน ที่ผู้ให้บริการชำระเงินที่คนในประเทศใดประเทศหนึ่งนิยมใช้ อาจจะตั้งอยู่นอกประเทศ

นอกจากนี้ เทคโนโลยียุคใหม่ยังทำให้เหตุการณ์ ณ มุมหนึ่งของโลก สามารถส่งผลไปสู่อีกมุมหนึ่งของโลกได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น เราเห็นได้ชัดจากตลาดเงินตลาดทุนทั่วโลกที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ภายในเสี้ยววินาที ในโลกยุค 4.0 ที่เทคโนโลยีทำให้วิถีชีวิตในโลกเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมากขึ้น หลัก "Economy of Scale" หรือการประหยัดต่อขนาด จะลดความสำคัญลง ในขณะที่ "Economy of Speed" หรือ การชนะกันด้วยความรวดเร็ว จะมีความสำคัญมากขึ้น

ทุกภาคส่วนต้องปรับตัว เพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลง

ผศ.ปกป้อง : ฟังดูก็เห็นโอกาสหลายอย่าง แต่สิ่งที่มาพร้อมกับโอกาส คือ ความผันผวนไม่แน่นอน เศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องปรับตัวในโลกแห่งความผันผวนไม่แน่นอนนี้อย่างไร อะไรคือความท้าทายสำหรับประเทศไทย ธุรกิจไทย และคนไทย

ผู้ว่าการวิรไท : โลกของเราในปัจจุบันนี้มีลักษณะที่เรียกว่าโลก "VUCA" มากขึ้น โดย V - Volatility คือ ความผันผวนสูง, U - Uncertainty คือ ความไม่แน่นอนสูง, C - Complexity คือ ความซับซ้อนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ และ A - Ambiguity คือ ความคลุมเครือไม่สามารถคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นได้ โลก VUCA เป็นโลกที่ทุกคนต้องเผชิญอย่างเลี่ยงไม่ได้ สำหรับประเทศไทย ผมคิดว่า เรายังต้องเผชิญความท้าทายอีก 2 เรื่องสำคัญ เรื่องแรก คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ยังไม่มีแนวโน้มลดลง ส่วนเรื่องที่สอง คือ สังคมผู้สูงอายุในอนาคต ประเทศไทยจะมีแรงงานสูงอายุมากขึ้น นั่นแปลว่าประสิทธิภาพและผลิตภาพของแรงงานไทยจะลดลง ดังนั้น โอกาสที่จะอาศัยแรงงานเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจเติบโตก็ย่อมลดน้อยลง นอกเสียจากว่า เราจะต้องหันไปพึ่งแรงงานต่างชาติ

สำหรับคำถามที่ว่า ประเทศไทย ธุรกิจไทย และคนไทย ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องใดเพื่อจะตอบโจทย์และเตรียมพร้อมรองรับความท้าทายเหล่านี้ ผมคิดถึง 3 คำหลัก

คำแรก คือ "ผลิตภาพ (Productivity)" ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็นมาก ทุกปัจจัยการผลิตและทุกแรงงานที่ใส่เข้าไป (Input) ในอนาคต ต้องทำให้ได้ผลิตภาพ หรือได้ผลผลิต (Output) ออกมามีมูลค่ามากขึ้นกว่าเดิม โดยใช้ปัจจัยการผลิตน้อยลง เมื่อต้นทุนการทำธุรกิจในประเทศไทยถูกลง คนไทยจึงจะสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ซึ่งตรงนี้เกี่ยวข้องมากกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ดังนั้น กฎเกณฑ์กติกาที่อาจเป็นอุปสรรคต้องได้รับการแก้ไข

คำที่สอง "ภูมิคุ้มกัน" เราต้องให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกัน เพราะในโลกจะผันผวนมากขึ้นและรุนแรงขึ้น เราจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่ไม่คุ้นชิน และเป็นความเสี่ยงที่รุนแรงกว่าที่เคยคาดไว้ ฉะนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันจึงเป็นเรื่องสำคัญทั้งระดับประเทศ ระดับธุรกิจ และระดับครัวเรือน

และคำที่สาม คือ "ความเท่าเทียมกัน" เพราะปัญหาความเหลื่อมล้ำ ถ้าเราไม่บริหารจัดการให้ดี จะกลายเป็นความเสี่ยงที่สำคัญ และเป็นจุดเปราะบางที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย การที่เราจะแก้ปัญหานี้ได้ เราต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมกันในระดับต่าง ๆ ที่สำคัญที่สุด คือ ความเท่าเทียมกันในเรื่องของโอกาส และต้องช่วยกันระวัง ไม่ทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำมีขนาดใหญ่มากขึ้นด้วย

ภารกิจ ธปท. กับการตอบโจทย์ความท้าทายในโลก VUCA

ผศ.ปกป้อง : ทั้ง 3 เรื่องถือเป็นโจทย์ใหญ่และยาก อะไรคือนโยบายสาธารณะที่เป็นรูปธรรมในการเพิ่มผลิตภาพ สร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความเท่าเทียมกันให้แก่สังคมเศรษฐกิจไทย

ผู้ว่าการวิรไท : ต้องเริ่มต้นจากการตระหนักรู้ร่วมกันของคนในสังคมถึงปัญหาที่เรากำลังเผชิญ และเห็นร่วมกันว่า 3 เรื่องนี้เป็นทิศทางสำคัญ จากนั้นทุกองค์กรต้องดำเนินการตามพันธกิจและความรับผิดชอบของแต่ละองค์กรมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับ ธปท. ด้านการเพิ่มผลิตภาพ มีหลายเรื่องที่ต้องทำ โดยเฉพาะการลดกฎระเบียบต่าง ๆ ที่อาจเป็นอุปสรรคในการเปิดรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ช่วยยกระดับผลิตภาพของระบบการเงินไทย เรื่องหนึ่งที่เรามักได้ยินบ่อย ๆ ในช่วงนี้ คือ การใช้ "ฟินเทค (FinTech)" หรือเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะต้นทุนบริการทางการเงินของไทยในปัจจุบันยังค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศ เรายังใช้เงินสดและธุรกรรมการเงินที่อิงกับกระดาษค่อนข้างมาก ถ้าเราสามารถลดการใช้กระดาษ เปลี่ยนมาใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากขึ้น จะช่วยลดต้นทุนของทุกคน ไม่ใช่เพียงแค่ต้นทุนของสถาบันการเงิน หรือต้นทุนของภาคธุรกิจ แต่รวมถึงต้นทุนของประชาชนด้วย

ตัวอย่างงานที่เรากำลังผลักดันอยู่ เช่น การส่งเสริมการใช้ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (National e-Payment) "พร้อมเพย์ (PromptPay)" การส่งเสริมการใช้บัตรเดบิต หรือการส่งเสริม Digital Banking เพิ่มมากขึ้น จะทำให้ต้นทุนบริการทางการเงินถูกลง และจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ด้วย อันนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของการเพิ่มผลิตภาพ

ในฐานะผู้กำกับดูแล ธปท. ต้องมาทบทวนกฎเกณฑ์กติกาของเราว่า สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเอื้อต่อการทำงานอนาคตหรือไม่ ดังนั้น งานสำคัญอีกด้านของ ธปท. ก็คือ การปรับกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ทั้งรูปแบบการทำธุรกิจใหม่ ๆ การส่งเสริมนวัตกรรม และการป้องกันความเสี่ยง

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการทำหน้าที่ธนาคารกลาง เพราะหน้าที่หลักของเราคือการรักษาเสถียรภาพ ดูแลให้เศรษฐกิจไทยมีความพร้อม สามารถทนทานและรับแรงปะทะใหม่ ๆ ที่จะเข้ามากระทบเราได้ ในโลก VUCA เราต้องดูแลโครงสร้างและการบริหารจัดการเงินของประเทศให้เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิด "ความไม่สมดุลกัน" ซึ่งเคยเป็นต้นตอของปัญหาวิกฤติการเงินหลายครั้งที่ผ่านมา

ในวันนี้ ระบบเศรษฐกิจไทยมี "กันชน" ซึ่งเป็นผลจากความพยายามหลายอย่างที่เราได้ทำและปรับปรุงมาโดยต่อเนื่อง เช่น เรามีเงินสำรองระหว่างประเทศในระดับที่ดีเมื่อเทียบกับปริมาณหนี้ต่างประเทศ หรือการกำกับให้สถาบันการเงินมีระดับเงินกองทุนที่เหมาะสมและมีระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี เพื่อที่จะรองรับความเสี่ยงประเภทใหม่ ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด ไปจนถึงความเสี่ยงด้านไซเบอร์ (Cyber Security) เรื่องเหล่านี้เป็นตัวอย่างในด้านการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ

สุดท้าย คือ ด้านความเหลื่อมล้ำ ซึ่งถือเป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เราจะทำอย่างไรให้คนไทยเข้าถึงและได้ประโยชน์จากบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่ถูก เป็นธรรม และตรงกับความต้องการ ตัวอย่างเช่น บริการพร้อมเพย์ ที่ประชาชนสามารถโอนเงินระหว่างกันได้โดยไม่มีค่าธรรมเนียม ถ้าการโอนไม่ถึง 5,000 บาท ซึ่งเป็นบริการที่มีต้นทุนถูกและมีประสิทธิภาพสูง ถ้าสามารถไปต่อยอดกับธุรกรรมอีคอมเมิร์ซใหม่ ๆ ได้ จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนของประเทศก็สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินที่ถูกลงได้

นอกจากนี้ อีกภารกิจสำคัญ คือ การส่งเสริมให้คนไทยมีทักษะในการวางแผนและจัดการทางการเงิน หรือเรียกว่า "Financial Literacy" ปัญหาหนี้ครัวเรือน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะคนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ยังขาดทักษะการบริหารจัดการทางการเงิน การส่งเสริมในเรื่องนี้จะช่วยให้เขาสามารถใช้ประโยชน์จากบริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ ได้โดยไม่เป็นโทษกับตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศด้วย เพราะระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการเป็นหนี้ โดยเฉพาะการก่อหนี้เพื่อการบริโภค ยากที่จะยั่งยืนและคนที่มีภาระหนี้มักจะพะวักพะวน ยากที่จะทำงานได้เต็มศักยภาพและเปราะบางเวลามีเรื่องไม่คาดคิดมากระทบ

สมดุลทางเศรษฐกิจระยะสั้น - ระยะยาว คืออีกโจทย์ที่ท้าทาย

ผศ.ปกป้อง : เท่าที่มองทิศทางการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ในเศรษฐกิจไทย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล หรือ ธปท. เองก็ตาม ในการจัดการปัญหาและรับมือความท้าทายทั้งหมดที่เราคุยกัน ที่ผ่านมาเราเดินมาถูกทางหรือไม่

ผู้ว่าการวิรไท : ผมคิดว่า กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่สำคัญคือ เกิดการตระหนักรู้ร่วมกันว่า เศรษฐกิจไทยจะอยู่แบบเดิมไม่ได้ ต้องปรับโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างเศรษฐกิจ และต้องเป็นการ "ปรับใหญ่"

แต่ก็มีอีกโจทย์ที่ยาก ซึ่งไม่ใช่แค่โจทย์ของประเทศไทย แต่เป็นโจทย์สำหรับทุกประเทศ คือ การหาจุดสมดุลระหว่างการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะสั้น เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ต่อเนื่อง กับการปรับโครงสร้างและปฏิรูปเศรษฐกิจที่วางรากฐานประเทศระยะยาว ซึ่งผมคิดว่า สองเรื่องนี้ไม่ได้ขัดแย้งกัน เพียงแต่บางเรื่องต้องให้

น้ำหนักต่างกันในบางช่วงเวลา และถ้าเราตั้งโจทย์ให้ถูก ก็จะสามารถทำสองอย่างคู่ขนานกันไปได้

อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญกับโครงสร้างเศรษฐกิจระยะยาว แต่ไม่ค่อยมีคนนึกถึง คือ การแก้ไขกฎหมายกรอบกฎเกณฑ์และกติกาในหลาย ๆ เรื่องให้เท่าทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และเพื่อเป็นการวางรากฐานระยะยาว ปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่แก้ไขไปแล้วหรืออยู่ระหว่างการแก้ไข เช่น กฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน โดยเฉพาะระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะเป็นกฎหมายใหม่ที่เข้ามาทดแทนกฎกติกาที่เป็นเบี้ยหัวแตกกระจายอยู่ในหลาย ๆ หน่วยงาน ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมระบบการชำระเงินรูปแบบใหม่ไปพร้อมกับดูแลผู้ใช้บริการทางการเงินให้ได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

สำหรับการบริหารเศรษฐกิจมหภาค จะมีกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทางการเงินและการคลัง เพื่อปิดช่องโหว่ในการใช้จ่ายและการทำนโยบายการคลังที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะนโยบายที่มีลักษณะ "ปลายเปิด" คือ ไม่รู้ชัดเจนว่าต้นทุนของการดำเนินนโยบายจะเป็นเท่าไร และไม่มีแหล่งที่มาของเงินงบประมาณชัดเจน โดยในช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา ผมคิดว่า มีกฎหมายลักษณะนี้ออกมาอีกหลายเรื่องและกำลังจะทยอยออกมาอีก นี่ก็คือ ตัวอย่างของการดูแลเศรษฐกิจในระยะสั้นควบคู่ไปกับการปฏิรูปเศรษฐกิจในระยะยาว

ผู้ว่าการวิรไท กับภารกิจสำคัญในระยะต่อไป

ผศ.ปกป้อง : จากวันแรกที่รับตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จนถึงตอนนี้ก็ประมาณหนึ่งปีครึ่ง ประเมินการทำงานที่ผ่านมาอย่างไร และถ้ามองต่อไปข้างหน้า ภารกิจอะไรคือวาระที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

ผู้ว่าการวิรไท : วาระของผู้ว่าการ ธปท. คือ 5 ปี ฉะนั้น ผมยังมีเวลาอีก 3 ปีครึ่ง ที่จะทำหลาย ๆ เรื่องให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ในช่วงปีครึ่งที่ผ่านมา มีหลายเรื่องที่เราสามารถทำได้ตามแผนที่ตั้งใจ เช่น ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ ก็มีความคืบหน้าไปมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศอื่น เราใช้เวลาค่อนข้างน้อยในการผลักดันให้เกิดขึ้น หรือการปรับปรุงกฎหมายในหลายเรื่องที่จำเป็นสำหรับการดูแลเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งเรื่องเหล่านี้คืบหน้าไปมากพอสมควร

ในช่วงปีครึ่งที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเผชิญกับความผันผวนสูงมาก ทั้งจากเหตุการณ์ภายในและนอกประเทศ แต่ระบบการเงินไทยสามารถรับแรงปะทะต่าง ๆ ได้ค่อนข้างดี ส่วนหนึ่งเพราะอานิสงส์จากการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีมาตั้งแต่อดีต ในแต่ละช่วงเวลา ธปท. จะต้องปรับลำดับความสำคัญและมุมมองในการบริหารจัดการ ทั้งเรื่องนโยบายการเงิน นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน และการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้เท่าทันกับความผันผวนที่เกิดขึ้น

ส่วนการพัฒนาภายใน ธปท. ก็มีหลายเรื่อง ที่สำคัญ คือ การปรับวัฒนธรรมองค์กร ให้ ธปท. เป็นองค์กรที่วิ่งได้เร็วขึ้น และเป็นองค์กรที่เปิดใจเปิดกว้าง รับฟังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) มากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการทำหน้าที่ธนาคารกลางที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เพราะนอกจากโลกจะเปลี่ยนแปลงเร็วแล้ว ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ยังซับซ้อนมากขึ้น เราจำเป็นต้องพัฒนาเทคนิคหรือทักษะใหม่ ๆ ที่ธนาคารกลางในโลกยุคใหม่ต้องมี เช่น การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) หรือเทคนิคในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินที่ซับซ้อนมากขึ้น ข้ามประเทศมากขึ้น เป็นต้น การจะทำสิ่งเหล่านี้ได้ ต้องเริ่มต้นที่การปรับมุมมอง ปรับทัศนคติ และปรับวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้คน ธปท. สามารถทำหน้าที่ตอบโจทย์ใหญ่ขององค์กรได้ นั่นคือ การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนให้กับสังคมไทย

ผศ.ปกป้อง จันวิทย์

อดีตอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเคยเป็นที่ปรึกษาด้านการจัดการความรู้และสื่อสารสาธารณะของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) นอกจากนี้ ยังเป็นคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์และนิตยสารหลายฉบับ รวมถึงมีผลงานเขียน และเป็นบรรณาธิการให้กับหนังสือทางด้านเศรษฐกิจอีกหลายเล่ม

ปัจจุบัน ได้ร่วมก่อตั้ง บริษัท ดิ วันโอวัน เปอร์เซนต์ จำกัด สื่อความรู้สร้างสรรค์แนวใหม่ โดยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร กรรมการผู้จัดการด้านวิจัยและจัดการความรู้ และบรรณาธิการ The101.world นอกจากนั้น ยังเป็นผู้ก่อตั้งและบรรณาธิการอำนวยการสำนักพิมพ์ openworlds ในสายตาคนรุ่นใหม่ ได้รับยกย่องว่าเป็น "นักคิดกระแสรอง" ที่น่าจับตาคนหนึ่งของสังคมไทย

ชมการสัมภาษณ์ในรูปแบบวีดิทัศน์
ได้ทางแอปพลิเคชัน BOT MAGAZINE

FINANCIAL STABILITY NETWORKING 2017

ความท้าทายของการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินไทยภายใต้สภาพแวดล้อมปัจจุบันที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานานผนวกกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในหลายมิติของเศรษฐกิจไทย เป็นประเด็นสำคัญที่ได้มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น**ในงานเสวนาเครือข่ายบุคลากรด้านเสถียรภาพระบบการเงิน (Financial Stability Networking) ประจำปี 2560** เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2560 จัดที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สำหรับธีมหลักของงาน FS Networking ประจำปีนี้ ได้แก่ **"มองรอบทิศ คิดรอบด้าน นัยของดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย"** ซึ่งแบ่งการเสวนาออกเป็น 2 ช่วง โดยได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสถาบันมาร่วมถกในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สานต่อความมุ่งมั่นที่จะสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบกึ่งทางการของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเสถียรภาพระบบการเงิน

ทั้งนี้ การเสวนาในช่วงแรกเริ่มด้วยการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวเนื่องกับการประเมินและรับมือกับพฤติกรรม Search for Yield ในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นเวลานาน รวมถึงความเสี่ยงและนัยเชิงนโยบายด้านเสถียรภาพระบบการเงิน ถัดจากนั้นในช่วงที่สองจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของ Corporate Funding และปัญหาระดับหนี้ครัวเรือนของไทยที่ค่อนข้างสูง เป็นต้น

"ปัจจุบันเราต่างกังวลถึงความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงิน (Financial Stability) ที่เพิ่มขึ้นในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นเวลานาน และแม้ว่าองค์กรภาครัฐจะมีการกำกับดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดี แต่

ความเสี่ยงของเสถียรภาพระบบการเงิน อาจสะสมอยู่ในรูปแบบของ Shadow Banking หรือ Non-bank มากยิ่งขึ้น ซึ่งบางส่วนอาจอยู่นอกเรดาร์การติดตามของพวกเรา แม้ขนาดของตลาด Non-bank หรือ Shadow Banking อย่างสหกรณ์และ Unrated Bond จะยังเล็กกว่าระบบธนาคารพาณิชย์อยู่พอสมควร แต่ระบบการเงินนั้น นับวันมีความซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ดังนั้น ความเสี่ยงในจุดจุดหนึ่งอาจกระทบและลุกลามไปยังส่วนอื่น ๆ ของระบบการเงินได้" **ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท.** กล่าวเปิดงานเสวนา พร้อมกับตั้งข้อสังเกตถึงการเติบโตอย่างรวดเร็วของตลาด Non-bank ซึ่งสอดรับกับพฤติกรรม Search for Yield ที่เพิ่มสูงขึ้น

ธปท. ได้มีการติดตามความเสี่ยงดังกล่าวอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงของสหกรณ์หรือความเสี่ยงจากการ Underpricing of Risk ในตลาดตราสารหนี้ "ปัจจุบันเราเริ่มเห็นสัญญาณพฤติกรรม Search for Yield ในตลาดอสังหาริมทรัพย์มากขึ้น เนื่องจากบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เริ่มเปลี่ยนกลยุทธ์การขายจากเดิมที่เน้นขายเพื่อให้อยู่อาศัย มาเป็นเน้นขายเพื่อเป็นการลงทุนมากขึ้น เห็นได้จากการที่หลายรายเริ่มมีการโฆษณาการันตีผลตอบแทนจากการซื้อคอนโดมิเนียม ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องตระหนัก ประเมิน และติดตามความเสี่ยงต่อไป" ผู้ว่าการ ธปท. กล่าว

เสวนาช่วงแรก : ความเสี่ยงและนัยเชิงนโยบายด้านเสถียรภาพระบบการเงิน

ในมุมของ **คุณประกิด บุณยัษฐิติ รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)** ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากภาวะที่อัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นระยะเวลานาน พบว่า มีจำนวนมากที่หันไปลงทุนตราสารที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น อย่างตราสารที่ไม่ได้จัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Unrated Bond) ปัจจุบันมีมูลค่ากว่า 2.78 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.4 ของมูลค่าตราสารหนี้ภาคเอกชนทั้งหมดที่มีประมาณ 3.8 ล้านล้านบาท โดยมีมูลค่าการผิดนัดชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของทั้งระบบ ทั้งนี้ การผิดชำระหนี้ในตราสารหนี้ไม่ใช่เรื่องแปลก

"แม้ผลกระทบจะอยู่ในวงแคบ แต่ยังต้องติดตามภาวะในตลาด Unrated Bond อย่างใกล้ชิด ซึ่งทาง ก.ล.ต. ได้มีแนวทางกำกับดูแลให้นักลงทุนหรือผู้เกี่ยวข้องต้องเข้าใจความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎเกณฑ์ ซึ่งเน้นไปที่การทำหน้าที่ของสถาบันตัวกลางให้มีความเข็มงวดมากขึ้น"

สำหรับ **คุณวรวรรณ ธาราภูมิ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม (บลจ.) บัวหลวง จำกัด และนายกสมาคมบริษัทจัดการลงทุน (AIMC)** ท่านได้ถ่ายทอดบทเรียนที่สำคัญอันเป็นชนวนปัญหาที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งในระดับ

บุคคล ความเสี่ยงของ บลจ. และความเสี่ยงระดับมหภาค เนื่องจากการที่ผู้เกี่ยวข้องไม่ได้ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีพอ จึงเห็นควรให้จัดตั้งการประชุมร่วมระหว่างผู้กำกับดูแลและภาคเอกชน เพื่อวิเคราะห์ติดตามความเสี่ยง รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงลึกให้มากขึ้น

"ผู้ลงทุนบางรายไม่อ่านหนังสือชี้ชวน สรุปของสรุปของหนังสือชี้ชวนก็ยังไม่อ่าน ขณะที่ผู้บริการตัวกลางอาจมีปัญหา Conflict of Interest เพราะผู้ขายมี KPI ที่ต้องทำให้ได้ตามเป้าประกอบกับค่าคอมมิชชันที่จูงใจ ผู้ขายที่ดีต้องกล้าปฏิเสธลูกค้า"

ดร.พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริษัท หลักทรัพย์ ภัทร จำกัด (มหาชน) ได้ชี้ให้เห็นถึงการขาดข้อมูลหรือการมีข้อมูลไม่เท่าเทียมกันของผู้เล่นในตลาด (Asymmetric Information) อาทิ มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของผู้ออกตราสาร โดยเฉพาะบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ยังไม่ดีพอ ทำให้ผู้ลงทุนขาดข้อมูลที่เพียงพอในการประเมินระดับความเสี่ยงของการลงทุน

"เรื่องการผิดชำระหนี้ในตลาด Unrated Bond มันอาจเป็น Blessing in Disguise เพราะหากไม่มีการผิดชำระหนี้เป็นเวลานานจะยิ่งทำให้ปัญหา Underpricing of Risk มีความรุนแรงมากขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินในวงกว้าง นอกจากนี้ ผู้กำกับนโยบายต่าง ๆ เริ่มมีการประสานงานร่วมกันมากขึ้น แต่สุดท้ายผมคิดว่า เรื่องข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่อนข้างมาก เพราะเมื่อปัญหาเกิดขึ้น แล้วถ้ามันจะลุกลามไปยังจุดอื่น ๆ เราจะมีการติดตามหรือเข้าใจธรรมชาติของความเสี่ยงได้อย่างไร"

ทางด้าน **ดร.สุธี โมกขะเวส รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส บริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)** ได้แชร์ให้เห็นถึงภาพรวมของธุรกิจประกันภัยที่ได้รับผลกระทบจาก Yield ที่ต่ำ และเสนอแนะให้ผู้กำกับทบทวนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้การปรับตัวมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

"ประเด็นเรื่อง Old Age Dependency มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนระยะยาว และประเทศไทยก็กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คาดว่าผลตอบแทนระยะยาวของตราสารหนี้ไม่น่าจะปรับขึ้นได้มาก ทำให้ในระยะข้างหน้า ธุรกิจประกันภัยต้องปรับตัวออกไปลงทุนในประเภทของสินทรัพย์ที่แตกต่างมากขึ้นและลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น"

เสวนาช่วงสอง : ความท้าทายในอนาคตของเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินไทย

ดร.เชาว์ เก่งชน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ได้กล่าวถึงความท้าทายที่ภาคสถาบันการเงินจะต้องเผชิญ

ในระยะถัดไป ได้แก่ (1) หนี้ภาคครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง และสัดส่วนประชากรสูงอายุ ที่ส่งผลให้ Balance Sheet ภาคครัวเรือนเปราะบางต่อความผันผวนทางเศรษฐกิจ (2) อัตราดอกเบี้ยที่กำลังจะเข้าสู่วัฏจักรขาขึ้น อาจเพิ่มความเปราะบางต่อความสามารถในการชำระหนี้ โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs (3) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจะทำให้เกิด Technology Disruption ในบางภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจค้าปลีก ที่ปัจจุบันได้มีการนำ Big Data มาใช้ และ (4) สถาบันการเงินยังต้องเผชิญกับกฎเกณฑ์อีกมากมายที่ต้องปรับตัว เช่น เกณฑ์ Basel 3.5 เป็นต้น

ในแง่ความกังวลต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งอาจสร้างปัญหาให้กับเสถียรภาพของระบบการเงินในอนาคตได้ โดยเฉพาะปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ **คุณสุรพล โอภาสเสถียร ผู้จัดการใหญ่ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (NCB)** ได้ชี้ให้เห็นว่า เป็นเรื่องที่ท้าทายและแก้ไขลำบากอย่างมาก เพราะปัจจุบันหนี้ครัวเรือนหรือ NPL ของกลุ่ม Gen Y มีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง สะท้อนถึงการขาดวินัยทางการเงิน ดังนั้น การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) กับ Gen Y จึงเป็นเรื่องสำคัญและต้องใช้วิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ คุณสุรพลยังสนับสนุนให้ NCB มีข้อมูลด้านรายได้ เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์หนี้ครัวเรือนและความสามารถในการชำระหนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเสนอว่า ควรผลักดันให้การโฆษณาเงินกู้ต่าง ๆ มีการระบุคุณสมบัติของผู้ที่ไม่ควรมากู้ไว้ในใบโฆษณาอีกด้วย

นอกจากนั้น ในทรรศนะของ **คุณปริญญ์ พานิชภักดิ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัทหลักทรัพย์ ซี แอล เอส เอ (ประเทศไทย) จำกัด** มองว่า สภาวะแวดล้อมปัจจุบันในภาคสถาบันการเงินไม่เอื้อต่อการแข่งขันเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์ที่ยังถูกกำหนดหรือได้รับอิทธิพลจากสมาคมธนาคารไทย และไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของธนาคาร ขณะที่ภาคตลาดทุนมีการแข่งขันสูง โดยมีการปล่อยให้ค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์ (Brokerage Fee) เป็นไปตามกลไกตลาด และทำให้โบรกเกอร์บางแห่งเสนอค่าธรรมเนียมเป็นศูนย์ให้กับลูกค้าบางราย ดังนั้น หนทางในอนาคตจึงควรปรับการแข่งขันในภาคสถาบันการเงินมากขึ้นให้เหมือนกับภาคตลาดทุน นอกจากนี้ยังมองกว่า FinTech อาจเกิดได้ช้าเนื่องจากติดกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ เช่น อัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำ (Minimum Capital Requirement) และอัตราส่วนการถือครองของต่างชาติ (Foreign Ownership) ที่ห้ามเกินร้อยละ 49 จึงทำให้ต่างชาติไม่เข้ามาเจาะตลาดไทย

สุดท้ายนี้ **คุณรณดล นุ่มนนท์ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน ธปท.** ได้กล่าวสรุปว่า คงไม่มีสูตรตายตัวในการสร้างสมดุลระหว่างการกำกับดูแลและการพัฒนาระบบการเงิน เนื่องจากผู้เล่นแต่ละรายย่อมมีความพร้อมไม่เหมือนกัน แต่ที่สำคัญต้นตอของปัญหาด้านเสถียรภาพระบบการเงิน คือ ความโลภ ดังนั้น การเข้าใจพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อให้เข้าใจขบวนการส่งผ่านความเสี่ยงให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้กำกับดูแลควรให้คำปรึกษา รวมทั้งให้ข้อดี - ข้อเสียของพฤติกรรมต่าง ๆ ตลอดจนแบ่งปันข้อมูล รวมถึงการแลกเปลี่ยนมุมมองซึ่งจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการ "จับควันให้ไว" เพื่อป้องกันความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560 บทพิสูจน์คุณค่าและหนทางสู่ความยั่งยืน

ผู้ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs นับเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากอยู่ในห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญต่อกระบวนการผลิตของประเทศและของโลก ดังนั้น หาก SMEs ไทยยึดหลัก "ธรรมาภิบาล" ในการประกอบธุรกิจ กล่าวคือ ยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรงไปตรงมากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ก็ย่อมจะได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค พนักงาน สังคมสิ่งแวดล้อม และสถาบันการเงิน

ศ. ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ถือเป็นตัวอย่างของบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติ และอุทิศชีวิตให้กับการทำประโยชน์ส่วนรวม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ภายใต้หลักธรรมภิบาลอย่างพร้อมมูล จนกระทั่งได้รับการประกาศยกย่องจากองค์การ UNESCO แห่งสหประชาชาติให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกเมื่อสมัยประชุมสามัญ พ.ศ. 2558 ศ. ดร.ป๋วย จึงเป็นดั่งแรงบันดาลใจให้คนรุ่นหลังได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง และให้ทุก ๆ องค์กรมุ่งมั่นพยายามพัฒนามาตรฐานธรรมาภิบาลต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาธรรมาภิบาลในองค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสมาคมธนาคารไทย จึงได้จัดพิธีมอบรางวัลธรรมภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560 ให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ซึ่งปีนี้นับเป็นครั้งที่ 14 ของการจัดงาน โดยบรรยากาศของพิธีมอบรางวัลเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2560 ที่ผ่านมา นอกจากจะได้ร่วมยินดีกับ SMEs ไทยที่มีธรรมาภิบาลดีเด่นแล้ว ยังมีบุคคลที่ลงมือทำและใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับกองทุนสวัสดิการชุมชน มาร่วมเผยให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนและแนวทางการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน

ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนทุกคน เนื่องจากเรามี SMEs ที่มีธรรมาภิบาลที่ดี และมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ทำประโยชน์เพื่อชุมชนอย่างแท้จริงนั่นเอง

รางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560

เมื่อคณะกรรมการตรวจเยี่ยมและคณะกรรมการสรรหาองค์กรได้คัดเลือกสถานประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีคุณสมบัติแล้ว ก็จะนำเสนอต่อคณะกรรมการตัดสินรางวัล เพื่อพิจารณาตัดสิน และมีมติมอบรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560 แต่ละประเภท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

- **รางวัลชนะเลิศธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560**
  บริษัท โรม่าอุตสาหกรรม จำกัด (กรุงเทพฯ)
- **รางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นเฉพาะด้านแห่งปี 2560**
  บริษัท วู้ดเวอร์คยูไนเต็ด จำกัด (จังหวัดตรัง) ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลด้านการปฏิบัติต่อพนักงานดีเด่น
  บริษัท ไอ.ที.ซี (1993) จำกัด (กรุงเทพฯ) ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลด้านการปฏิบัติต่อผู้บริโภคดีเด่น

สำหรับรางวัลธรรมาภิบาล ด้านการปฏิบัติต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมดีเด่น ในปีนี้ไม่มีบริษัทใดได้รับรางวัล

- **รางวัลเกียรติคุณบัตรยกย่อง** สำหรับผู้เข้ารอบสุดท้าย ปี 2560 มี 2 บริษัท ได้แก่
  บริษัท โชคนำชัย ออโต้เพรสซิ่ง จำกัด (จังหวัดสุพรรณบุรี)
  บริษัท ภูสุวรรณ อินเตอร์เทรด จำกัด (จังหวัดปทุมธานี)

นอกจากนั้น ยังมีการประกาศผลการตัดสิน **"รางวัลกองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศ"** อันถือเป็นการประกวดระดับชาติครั้งที่ 2 ประจำปี 2560 โดยโครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ **"คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน"** ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. **ด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่น การดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตและคุณค่าในสังคม** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยโจด อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
2. **ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การรักษา ดูแลป้องกัน สุขภาวะของชุมชน** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
3. **ด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชน และการศึกษา เพื่อการเติบโตเป็นคนดีและมีคุณภาพ** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสรรพยา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
4. **ด้านการพัฒนาอาชีพ ระบบเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน และการแก้ปัญหาหนี้สิน** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
5. **ด้านการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน การจัดการขยะ การจัดการและฟื้นฟูภัยพิบัติ** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
6. **ด้านการจัดการ/จัดสรรที่ดินทำกินเพียงพอต่อการดำรงชีพ การสร้างความมั่นคงทางอาหารและที่อยู่อาศัย** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการเพื่อสุขภาพตำบลกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม
7. **ด้านการบริหารจัดการกองทุนที่ดีและมีธรรมาภิบาล** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางเป้า อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
8. **ด้านผลงานการจัดสวัสดิการชุมชนแบบองค์รวมหลายมิติ สามารถเชื่อมโยง/บูรณาการทรัพยากรจากหลากหลายแหล่ง** ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพธิ์พระยาร่วมใจ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
9. **ด้านการฟื้นฟูคุณค่าทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกัน การเกื้อกูลระหว่างกลุ่ม รวมทั้งร่วมมือกับหน่วยงาน/ภาคีต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม** ในปีนี้ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

เรื่อง : ผศ. ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา

กองทุนสวัสดิการชุมชนวันละบาท สร้างหลักประกันตน และความมั่นคงชาติ

ผู้ได้รับรางวัล "กองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศ" ประจำปี 2560

"วันละบาท (เพื่อสร้างหลักประกันให้กับตนเองและคนในชุมชน)" เป็นหนึ่งในสโลแกนที่ถูกนำมาใช้สื่อสารเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ สร้างความเข้าใจ พร้อมเชิญชวนให้คนสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศจำนวนมากถึง 6,066 กองทุน โดยมีสมาชิกทั้งสิ้น 5,204,600 คน

มีเงินที่ระดมเข้ากองทุนรวมทั้งสิ้น 11,725.34 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินจากสมาชิก 7,403.27 ล้านบาท (ร้อยละ 63) เงินสมทบจากรัฐบาล 2,754.76 ล้านบาท (ร้อยละ 23.49) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 679.38 ล้านบาท (ร้อยละ 6) และเงินบริจาคจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาคเอกชน อีก 888.17 ล้านบาท (ร้อยละ 8) (สถิติเมื่อสิ้นเดือนกันยายน 2559)

ย้อนกลับไปเมื่อกองทุนนี้ถือกำเนิดขึ้น หลังวิกฤติเศรษฐกิจฟองสบู่แตก พ.ศ. 2540 - 2541 โดยผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านได้ชักชวนให้ชาวบ้านร่วมกันบริจาคเงิน รวมทั้งเงินจากผลกำไรจากกิจการกลุ่มออมทรัพย์ และ/หรือใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ในชุมชน แม้กระทั่งขยะรีไซเคิล (รวมขยะไปขายแล้วนำเงินมาใช้เพื่อส่วนรวม) มาจัดตั้งกองทุน/กลุ่มสวัสดิการชุมชน

ที่มาของเงินที่ระดมเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน
สถิติเมื่อสิ้นเดือนกันยายน 2559

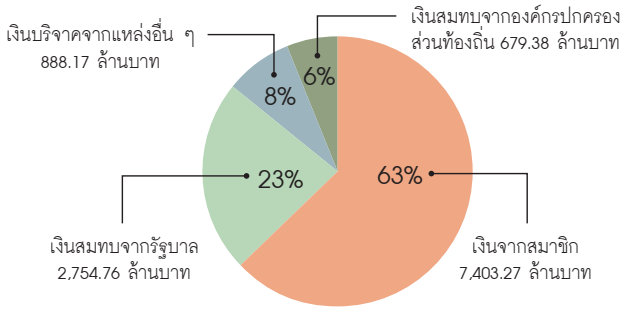

กองทุนสวัสดิการเหล่านี้เป็นของชุมชน และต่างก็มีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะจัดสวัสดิการใดเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของคนในชุมชน ซึ่งในยุคแรก คือ ปัญหาแรงงานที่ตกงานและกลับไปใช้ชีวิตยังบ้านเกิด ส่วนใหญ่จะมีจุดประสงค์ช่วยคนทุกข์ให้ไม่หมดความหวังในการดำรงชีวิต โดยยึดหลัก "คนในชุมชน ไม่ทอดทิ้งกัน" "ให้อย่างมีคุณค่า และรับอย่างมีศักดิ์ศรี" อีกทั้งอิงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมด้วย

หลังจากนั้นได้มีการขยายแนวคิดไปยังพื้นที่อื่น ๆ และรวมตัวเป็นเครือข่ายขึ้น โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ต่อมาทางรัฐบาลไทยบางชุดได้ให้งบประมาณสมทบเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนี้ด้วย โดยสมทบให้คนละ 365 บาทต่อปี เป็นระยะเวลา 3 ปี และขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมอุดหนุนด้วยตามขีดความสามารถ อย่างไรก็ตาม เงินสมทบจากรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีการสนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง เพราะต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้นำในแต่ละชุด แต่ชุมชนเห็นประโยชน์ของกองทุนจึงยังคงดำเนินงานต่อและพยายามระดมความร่วมมือจากภาคธุรกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้กองทุนเติบโต มีการพัฒนาระบบการให้บริการการจัดการกลุ่มและการเงินอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

กองทุนเหล่านี้มีการเชื่อมประสานอย่างหลวม ๆ แม้จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แต่ต่างบริหารงานกองทุนของตนโดยอิสระ แต่ละกองทุนกำหนดขอบเขตสวัสดิการ ปริมาณและคุณภาพของสวัสดิการเองขึ้นกับปัญหา สภาพพื้นที่และศักยภาพของแต่ละกองทุน สวัสดิการที่จัดขึ้นนั้นมีตั้งแต่การช่วยเหลือค่าคลอดบุตร ของขวัญเด็กแรกเกิด ค่าใช้จ่ายสำหรับการพาผู้ป่วยไปโรงพยาบาล อาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน ทุนการศึกษา กิจกรรมอบรมเยาวชน เงินช่วยทำศพ เงินบำนาญชราภาพ เงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ ช่วยซื้อที่ดินที่กำลังจะถูกนายทุนยึดแล้ว ให้ลูกหลานมาเช่าหรือเช่าซื้อจากกองทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดในอัตราที่ต่ำ เงินก่อสร้างบ้านพักคนชรา รวมถึงสวัสดิการทางอ้อมที่ช่วยคนเป็นส่วนรวม เช่น การพัฒนาถนน โครงการดูแลสิ่งแวดล้อม ป่าชุมชน เงินบริจาคซื้อเครื่องฟอกไตให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นต้น

ในช่วงที่ผ่านมา มีผู้ได้รับสวัสดิการรวม 1,526,066 คน คิดเป็นยอดการใช้เงินกองทุนไปทั้งสิ้น 1,920.31 ล้านบาท โดยรายการจ่ายที่สูงที่สุด คือ จ่ายกรณีเสียชีวิต - ฌาปนกิจ 996.23 ล้านบาท รองลงมา คือ สวัสดิการกรณีเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล การพัฒนาอาชีพ ทุนการศึกษา จัดอาหารกลางวันให้นักเรียน จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เงินขวัญถุงคลอดบุตร ฯลฯ ตามลำดับ ซึ่งการจัดสวัสดิการนี้ หลายกองทุนได้ขยายขอบเขตการดูแลไปถึงผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก แต่อาศัยหรือทำงานในชุมชนของตนด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในแทบทุกชุมชน แม้คนจะมีความคิดทางการเมืองหรือความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน แต่เขาสามารถรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมของกองทุนได้ ทุกคนพยายามบอกกันว่า เรื่องสวัสดิการของคนในชุมชนเป็นเรื่องอยู่เหนือสิ่งอื่นใด ทุกคนต้องหันหน้าเข้าหากันเพื่อช่วยกันสร้างหลักประกันในชีวิตของคนในชุมชนเดียวกัน

สิ่งที่ชาวบ้านทำสอดคล้องกับบทความอมตะเรื่อง "คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน" ซึ่ง ศ. ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เขียนขึ้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2516 งานของกองทุนฯ แม้จะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่สามารถมาทดแทนสวัสดิการของภาครัฐได้ แต่ถือว่าเป็นทั้งนวัตกรรมและผลงานที่ยิ่งใหญ่ที่มีส่วนช่วยเหลือสังคม ดูแลกันเองแทนการพึ่งพิงรัฐฝ่ายเดียว เนื่องด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ ทำให้รัฐบาลไทยไม่สามารถเป็นรัฐสวัสดิการได้

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ร่วมมือกับ พอช. เครือข่ายสวัสดิการชุมชนและมูลนิธิมั่นพัฒนา จัดทำโครงการพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำกองทุนผ่านการอบรมระบบออนไลน์โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา พร้อมกันนั้นยังร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะอนุกรรมการส่งเสริมองค์กรสวัสดิการชุมชนในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ จัดประกวดกองทุนสวัสดิการชุมชนประจำปี ในชื่อ ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศ. ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน" ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เช่นกัน ทั้งนี้ ผู้ชนะการประกวดกองทุนระดับประเทศจะได้รับโล่เกียรติยศและเกียรติคุณบัตร ในพิธีมอบรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำในวันที่ 9 มีนาคมของทุกปี

BOT Digital Archives Collections

ความรู้เชิงประวัติศาสตร์เศรษฐกิจจากจดหมายเหตุ ธปท.

Economic History toward Economic Development

การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องพัฒนาก้าวไปอีกขั้น งานด้านจดหมายเหตุก็เช่นกัน การเก็บรักษาข้อมูลและสืบทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์ให้ก้าวทันไปพร้อมกับโลกที่ล้ำสมัย คืออีกหนึ่งภารกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ให้ความสำคัญ ไม่น้อยไปกว่าภารกิจทางด้านเศรษฐกิจการเงิน

ณ ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ที่กำลังจะเปิดให้บริการในอีกไม่นานนี้ จะเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ด้านเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทย ที่สะท้อนบทบาทหน้าที่และพัฒนาการของ ธปท. ในแต่ละยุคสมัย โดยหอจดหมายเหตุ ธปท. ได้จัดทำชุดเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล (BOT Digital Archives Collections) เล่าเรื่องราวด้วยเอกสารจดหมายเหตุที่เป็นเอกสารหลักฐานระดับปฐมภูมิ เพื่อสร้างความเข้าใจในแง่มุมความเป็นมาของการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการดำเนินงานผ่านการนำเสนอทางเว็บไซต์ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. และห้องค้นคว้าจดหมายเหตุภายในอาคารศูนย์การเรียนรู้ ธปท.

ในการจัดทำชุดเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล หอจดหมายเหตุ ธปท. ได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนหนังสือ 72 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ ให้คำแนะนำในการกำหนดหัวข้อและขอบเขตเนื้อหา ซึ่งครอบคลุมประวัติความเป็นมาของ ธปท. ตั้งแต่ช่วงก่อนการก่อตั้งสำนักงานธนาคารชาติไทยใน พ.ศ. 2483 การดำเนินงานด้านนโยบายการเงิน การกำกับดูแลสถาบันการเงิน และการออกบัตรธนาคาร รวม 24 ชุดเอกสาร ประกอบด้วยภาพเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลและรูปภาพจากเอกสารต้นฉบับ เอกสารลายมือฉบับจริงกว่า 2,000 รายการ

ประชาชน นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้ที่สนใจ สามารถศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์เศรษฐกิจจากชุดเอกสารนี้ได้ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสนับสนุนให้สาธารณชนสามารถเข้าถึง และเข้าใจ

การดำเนินงานของ ธปท. พัฒนาการระบบเศรษฐกิจการเงิน ตลอดจนการวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันแล้ว ยังช่วยเสริมความเชื่อมั่นศรัทธาของสาธารณชนต่อ ธปท. ขณะเดียวกันพนักงาน ธปท. ก็สามารถนำไปใช้อ้างอิงและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสร้างความภาคภูมิใจในองค์กรให้แก่พนักงาน ธปท. ได้อีกด้วย

หอจดหมายเหตุ ธปท. จะจัดทำชุดเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องในเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับพันธบัตร ทองคำ ทุนสำรองเงินตรา ฯลฯ เพื่อให้สาธารณชน รวมทั้งพนักงานได้ศึกษาหาความรู้ และเข้าถึงเอกสารจดหมายเหตุได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ในการเป็นศูนย์รวมข้อมูลความรู้ทางด้านเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทย และเป็นแหล่งค้นคว้าเอกสารจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ของ ธปท.

ตัวอย่างชุดเอกสารความเป็นมาของสำนักงานธนาคารชาติไทย

บทคัดย่อ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 หลวงประดิษฐ์มนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) ได้นำเสนอร่าง "เค้าโครงการเศรษฐกิจ" ขึ้น โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งธนาคารชาติไว้หลายตอน และเป็นข้อเสนอที่ต้องการให้มีธนาคารชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่ใน 2 เรื่องหลัก คือ การออกธนบัตร และการเป็นนายธนาคารของรัฐบาล

Digital Archives Collections

1. ความเป็นมาของสำนักงานธนาคารชาติไทย
2. การจัดตั้งและการดำเนินงานในช่วงแรกของธนาคารแห่งประเทศไทย
3. ปัญหาธนบัตรขาดแคลนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2
4. ปัญหาเงินเฟ้อช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2
5. ภาวะเศรษฐกิจการเงินภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
6. การบูรณะระบบการเงินภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
7. ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการคลังและการขาดดุลการค้าในช่วงทศวรรษ 2490
8. การวางพื้นฐานระบบเงินตราไทย : พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501
9. วิกฤติการณ์ในช่วงต้นของธนาคารพาณิชย์ไทย
10. การวางรากฐานระบบการธนาคาร : พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พุทธศักราช 2505
11. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในยุคพัฒนาเศรษฐกิจ
12. การจัดตั้งโรงพิมพ์ธนบัตรในประเทศไทย
13. การล่มสลายของระบบเบรตตันส์วูดส์
14. วิกฤติการณ์น้ำมันครั้งที่ 1 - 2 และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
15. ปัญหาสถาบันการเงินและการจัดตั้ง "กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน"
16. การลดค่าเงินบาทและเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นแบบตะกร้าเงิน
17. ภาวะเศรษฐกิจเจริญเติบโตในระดับสูงและการผ่อนคลายข้อจำกัดในระบบการเงินครั้งใหญ่
18. ปัญหาฟองสบู่ในราคาสินทรัพย์
19. การลอยตัวค่าเงินบาท
20. วิกฤติการณ์ของระบบสถาบันการเงินและการแก้ปัญหาหนี้เสีย ในช่วง พ.ศ. 2537 - 2540
21. การดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ
22. การกำกับดูแลสถาบันการเงิน ระบบการเงิน และระบบการชำระเงิน
23. การดูแลเงินทุนเคลื่อนย้าย
24. การจัดการหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

Internal Excellence

ความเป็นเลิศขององค์กรเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ เช่น ตัวของเราเอง
หนังสือ 3 เล่มที่แนะนำในครั้งนี้จะเป็นทั้งแรงบันดาลใจ แรงกระตุ้น
และแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาตนเองให้ถึงเป้าหมายได้อย่างมั่นใจ

Big Miracles:
The 11 Spiritual Rules for Ultimate Success

โดย Joanna Garzilli

Joanna Garzilli โค้ชและนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ นำเสนอเครื่องมือแบบเป็นขั้นตอนที่จะช่วยกระตุ้นความอัจฉริยะของคุณ การพัฒนาความคิดให้หลักแหลม และท้ายที่สุด คือการใช้ชีวิตตามแบบที่คุณฝัน โดยนำเสนอกฎสำหรับการปฏิวัติตนเอง 11 ประการ เช่น การยอมรับความผิดพลาด การเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และการออกจาก Comfort Zone เป็นต้น เป็นโปรแกรมการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ทำให้ปาฏิหาริย์เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในทุก ๆ วัน รวมทั้งนำไปสู่การสร้างความสำเร็จจากรากฐาน และการใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมาย หนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือส่วนตัวของคุณในการสร้างปาฏิหาริย์ที่คุณคาดไม่ถึงว่าจะเป็นไปได้

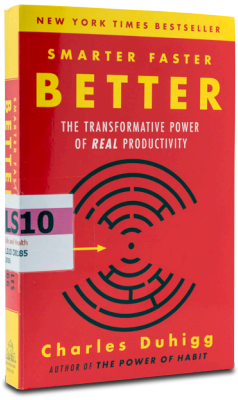

Smarter Faster Better:
The Transformative Power of Real Productivity

โดย Charles Duhigg

หนังสือเล่มนี้อธิบายถึงหลักการ 8 ข้อ เช่น การสร้างแรงจูงใจ การตั้งเป้าหมาย การตัดสินใจ เป็นต้น และอธิบายว่าเหตุใดบางคนหรือบางบริษัทจึงประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มอื่น โดยรวบรวมข้อมูลจากการค้นพบทางด้านประสาทวิทยาศาสตร์ จิตวิทยา และเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม รวมถึงประสบการณ์จากบุคคลหลากหลาย อาทิ ผู้บริหารระดับสูง นักปฏิรูปการศึกษา นักบิน นักประพันธ์เพลง ซึ่งพบว่า แม้คนเหล่านี้มีอาชีพต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่วิธีการทำงานกลับไม่ต่างกันมากนัก หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้คุณได้เรียนรู้ถึงวิธีการที่ฉลาดกว่า เร็วกว่า และดีกว่าในทุก ๆ สิ่งที่ทำ

หยุดทำร้ายชีวิต ด้วยการไม่ยอมคิดเป้าหมาย

โดย John C. Maxwell (ผู้เขียน)
ดร. พิมพ์ใจ สุรินทรเสรี (ผู้แปล)

"จอห์น ซี. แม็กซ์เวลล์" นักเขียนชื่อดังแนว Leadership และแนวพัฒนาตนเอง แนะนำการใช้ชีวิตทุก ๆ วันอย่างตั้งใจ ทำชีวิตให้มีคุณค่าและมีความหมาย เขาได้บอกเล่าเรื่องราวการเดินหน้าทำงานที่มีความสำคัญ และยังพาคุณไปรู้จักชีวิตตัวเองอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ ยังเสนอวิธีการเริ่มต้นทำสิ่งต่าง ๆ ที่ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็ต้องมีความเชื่อมั่นที่ยิ่งใหญ่ ช่วยให้สามารถสร้างเรื่องราวที่ยิ่งใหญ่และเป็นฮีโร่ได้ นอกจากพัฒนาตัวเองอย่างมีเป้าหมายแล้ว ยังตั้งใจสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้คนรอบข้าง และทำให้ชีวิตคนเหล่านั้นดีขึ้นอีกด้วย

วานนั้น วันนี้ อีสาน

ภาพ "บายศรีสู่ขวัญ"
เทคนิคสีน้ำมันบน Canvas
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในบ้านพักรับรอง สภอ.

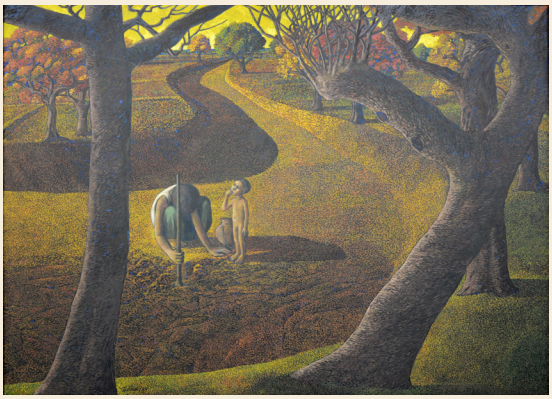

รางวัลที่ 2 ภาพ "ไง่เขียด"
เทคนิคสีน้ำมันบน Canvas
โดยนายสุขสันต์ เหมือนนิรุทธ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมีการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมอันโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งภาพวาด สถาปัตยกรรม เสียงเพลง อาหาร และเครื่องนุ่งห่ม ล้วนแล้วแต่บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตที่เรียบง่ายแต่ลึกซึ้งของชาวอีสานทั้งสิ้น

เมื่อ พ.ศ. 2535 ในโอกาสที่ธนาคารแห่งประเทศไทยฉลองครบรอบ 50 ปี สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สภอ.) ต้องการสนับสนุนให้ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ และความรู้สึกที่มีต่อความเป็นอีสานผ่านงานศิลปะ จึงจัดการประกวดภาพจิตรกรรมขึ้นในหัวข้อ "วานนั้น วันนี้ อีสาน" ขึ้น แม้ในปีนั้นจะไม่มีผู้ชนะเลิศ แต่ก็มีผู้ที่สามารถถ่ายทอดความประทับใจได้มากมาย ปัจจุบันผลงานหลายชิ้นยังคงจัดแสดงอยู่ที่ สภอ. ทำหน้าที่บอกเล่าวิถีชีวิตของชาวอีสานสืบต่อมา

รางวัลที่ 2 ภาพ "วานนั้น วันนี้ อีสาน"
เทคนิคสีน้ำมันบน Canvas
โดยนายนิเทศ ผลเขต

Tracer

ชาญ วงศ์สาทร
จากนักวิชาการ ธปท. ก้าวสู่ IMF

ด้วยวัย 89 ปี คุณชาญ วงศ์สาทร อดีตผู้บริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เริ่มต้นเล่าเรื่องชีวิตการทำงานที่ ธปท. อย่างออกรสให้เราฟังว่า "ชีวิตของผมมักเป็นเรื่องบังเอิญทั้งนั้น ยกเว้นเพียงเรื่องการเข้าทำงานที่ ธปท." นับจากการเลือกศึกษาต่อปริญญาตรีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ซึ่งในระหว่างนั้นเอง เป็นช่วงที่ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ถูกพิษทางการเมืองและไปประจำสำนักงานที่ประเทศอังกฤษ ในฐานะที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลัง และคุณชาญซึ่งเป็นนักเรียนในขณะนั้น ได้สมัครงานเป็นลูกจ้างชั่วคราว เพื่อหาประสบการณ์ มีหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลตัวเลขทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เมื่อสำเร็จการศึกษากลับมาเมืองไทยใน พ.ศ. 2500 แม้ที่บ้านจะต้องการให้ทำงานในบริษัทเอกชนต่างประเทศ แต่ก็ปฏิเสธและตั้งใจมาสมัครเข้าทำงานที่ ธปท. ก่อนที่จะตัดสินใจไปทำงานที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นหนึ่งในความภาคภูมิใจของ ธปท.

เส้นทางการทำงานที่ ธปท.

ใน พ.ศ. 2501 คุณชาญเริ่มทำงานที่ฝ่ายวิชาการ (เทียบเท่าฝ่ายเศรษฐกิจมหภาคในปัจจุบัน) ผู้บังคับบัญชา คือ คุณกรองทอง ชุติมา ในสมัยผู้ว่าการเกษม ศรีพยัคฆ์ ซึ่งงานของฝ่ายวิชาการในขณะนั้น มีความแตกต่างจากปัจจุบันอย่างมาก โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มหนึ่ง รับผิดชอบงานด้านการเงิน การธนาคารและการคลัง กลุ่มสอง รับผิดชอบงานด้านเศรษฐกิจภายในประเทศและดุลการชำระเงิน และกลุ่มสาม รับผิดชอบงานด้านองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งคุณชาญทำงานอยู่ในกลุ่มหนึ่ง มีหน้าที่หลักในการเตรียมข้อมูลและข่าวสารด้านเศรษฐกิจให้กับเจ้าหน้าที่ของ IMF และ International Bank for Reconstruction and Development: IBRD หรือ World Bank

ต่อมาในสมัยผู้ว่าการโชติ คุณะเกษม คุณชาญได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในกลุ่ม "Brain Trust" ของผู้ว่าการ ร่วมกับเจ้าหน้าที่อีก 2 คน ได้แก่ คุณสมพงศ์ ธนะโสภณ (อดีตรองผู้ว่าการ ธปท.) และคุณชวลิต ธนะชานันท์ (อดีตผู้ว่าการ ธปท. ซึ่งขณะนั้นถูกยืมตัวมาจากองค์การบริหารวิเทศกิจสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย (USOM) และได้รับบรรจุเป็นพนักงาน ธปท. ในยุคผู้ว่าการป๋วย อึ๊งภากรณ์) มีหน้าที่จัดทำข้อเสนอประกอบการพิจารณางานของผู้ว่าการ ซึ่งนับเป็นงานที่ท้าทายมาก เพราะเหมือนเป็นการกลั่นกรองงานที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้ใหญ่ระดับผู้อำนวยการฝ่ายมาแล้ว

"ในสมัยที่ท่านผู้ว่าการโชติ คุณะเกษม ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังด้วย ท่านเรียกผมเข้าไปบอกว่าท่านจะเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเดือนของทั้งประเทศ รวมถึง ธปท. ท่านให้ผมหาข้อมูลตัวเลขของตำรวจ ทหาร และข้าราชการทั้งหมด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นความลับของประเทศ เมื่อรู้แล้วก็ต้องเก็บเป็นความลับ เพราะเป็นเรื่องความมั่นคงของประเทศ นอกจากนั้น ก็ยังมีโครงการสำคัญอื่น ๆ อีกด้วย อาทิ การจัดระเบียบปากคลองตลาดและท่าเรือคลองเตย"

SPECIAL STUDIES ศึกษาทุกเรื่องเพื่อเศรษฐกิจไทย

เมื่อ พ.ศ. 2502 ในสมัยท่านผู้ว่าการป๋วย อึ๊งภากรณ์ มีการยกเครื่องฝ่ายวิชาการครั้งใหญ่ โดยแบ่งการทำงานออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) การเงิน การธนาคาร (2) ดุลชำระเงินและเศรษฐกิจในประเทศ (3) การคลัง และ (4) Special Studies

ภายใต้โครงสร้างใหม่นี้ คุณชาญได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้ากลุ่ม Special Studies ซึ่งมีหน้างานหลากหลายและกว้างมาก งานของคุณชาญและทีมจึงไม่ได้จำกัดเพียงแค่ข้อมูลตัวเลขทางเศรษฐกิจ แต่รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ คมนาคม กสิกรรม และเรื่องอื่น ๆ อาทิ กฎหมายทะเลและเขตน่านน้ำของไทย และการศึกษาเพื่อผลักดันการจัดตั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ซึ่งล้วนแต่ส่งผลถึงเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศอย่าง IMF และ World Bank และยังไม่รวมถึงงานมอบหมายพิเศษจากผู้ว่าการ ธปท. อาทิ การสำรวจเส้นทางถนนสู่ภาคใต้ และการสำรวจข้อมูลหนี้นอกระบบของประชาชนภาคใต้

บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National Credit Bureau) หรือเครดิตบูโรในปัจจุบันก็เริ่มต้นศึกษาจากที่นี่เช่นกัน เนื่องจากในสมัยนั้นมีการร้องเรียนหลายครั้งว่า บางคนไปกู้เงินหลายแห่งและไม่รู้ว่าเขาไปกู้เงินจากที่ใดบ้าง เป็นหนี้อยู่เท่าไร กลุ่ม Special Studies จึงต้องศึกษา เพื่อจะจัดตั้งหน่วยกลางขึ้นมา เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้

กลุ่ม Special Studies ยังมีส่วนในการเป็นผู้แทน ธปท. ร่วมประชุมด้านเศรษฐกิจการเงินของธนาคารกลางในกลุ่มสมาคมอาสา (Association of Southeast Asia: ASA) ซึ่งมีสมาชิก 3 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ สหพันธ์มลายา (มาเลเซียในปัจจุบัน) และไทย เพื่อช่วยเหลือกันทางเศรษฐกิจ

"ในช่วงก่อนตั้งโรงพิมพ์ธนบัตร ผมก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราจะใช้เครื่องพิมพ์ธนบัตรกี่เครื่อง เขาให้ผมศึกษาดู โชคดีว่าก่อนหน้านั้นผมรู้จักผู้ว่าการธนาคารกลางนอร์เวย์ (Mr. Erik Brofoss) ซึ่งเป็นผู้กว้างขวางและมีชื่อเสียง ผมจึงเขียนจดหมายถึงท่านว่า เราอยากจะตั้งโรงพิมพ์ธนบัตร แต่ไม่รู้ว่าต้องใช้เครื่องพิมพ์กี่เครื่อง ท่านก็ส่งข้อมูลมาให้ผมเป็นแฟ้ม สุดท้ายผมจึงได้ตอบไปว่าสี่เครื่อง ซึ่งก็ใช้งานจนเก่าไปในที่สุด"

นอกจากความรับผิดชอบในฐานะหัวหน้ากลุ่ม Special Studies แล้ว คุณชาญยังได้รับมอบหมายจากผู้ว่าการป๋วยให้เป็นผู้เข้าร่วมประชุมแทนท่าน ในคณะกรรมการระดับประเทศที่สำคัญถึง 2 ชุดอีกด้วย

"ผมเองทำงานเพื่อให้ ธปท. เจริญก้าวหน้า รวมไปถึงช่วยคน ธปท. ให้ได้เพิ่มความรู้ และสามารถสร้างความสัมพันธ์ กับต่างประเทศให้ได้มากที่สุด และอยากจะฝากถึงรุ่นน้อง ธปท. ว่า เมื่อไปทำงานที่ต่างประเทศ เราก็อย่าให้ ธปท. เสียชื่อ และเราต้องเป็นผู้นำ ในสังคมนี้ให้ได้ด้วย"

สานต่อผลงาน ดร.ป๋วย จัดตั้ง South East Asia Voting Group

"เมื่อ พ.ศ. 2509 ดร.ป๋วยจัดการประชุมผู้ว่าการธนาคารกลางขึ้นที่กรุงเทพฯ มีเอกสารมากมายที่แจกให้ผู้ว่าการธนาคารกลางทุกประเทศ ซึ่งร่างเอกสารทั้งหมดมาจากกลุ่ม Special Studies ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในการจัดตั้ง SEACEN หรือ South East Asian Central Banks"

คุณชาญเล่าว่า การจัดตั้งและผลักดันกลุ่มออกเสียงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Voting Group) เป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารของ IMF ตำแหน่งที่ 21 เพื่อให้มีสิทธิออกเสียงในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เป็นผลงานที่ภาคภูมิใจที่สุดของกลุ่ม Special Studies นำโดยคุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร เพราะต้องใช้ความทุ่มเทพยายามกว่า 6 ปี (พ.ศ. 2509 - 2515) ซึ่งขณะนั้นถึงแม้คุณชาญจะออกจาก ธปท. ไปทำงานที่ IMF แล้วใน พ.ศ. 2510 ตัวเขาเองยังคงสานต่อภารกิจนี้ร่วมกับ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ คุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร และคุณพิสุทธิ์ นิมมานเหมินท์ จนสำเร็จ

"ที่เราจับกลุ่มกันในย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้สำเร็จ เพื่อให้เรามีเสียงใน IMF ถึงแม้ว่าจะใช้เวลาหลายปี ผมคิดว่าที่สำเร็จได้เพราะว่าท่านผู้ว่าการป๋วยอยู่ยาวพอสมควร พอท่านลาออกไปแล้วก็ยังมีทีมงานที่เข้มแข็งรับช่วงต่อ คือ คุณหญิงสุภาพ แล้วก็คุณพิสุทธิ์ ผู้ว่าการ ธปท. คนต่อมา"

ก้าวสู่โลกกว้าง

ความบังเอิญในเรื่องงานเข้ามาในชีวิตของคุณชาญอีกครั้ง เมื่อได้ไปทำงานที่ IMF

"อย่างที่เล่า เรื่องเข้าทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเพียงเรื่องเดียวที่ผมตั้งใจ ส่วนเรื่องอื่นเป็นการบังเอิญทั้งนั้น การได้ไปทำงานที่ IMF ก็เช่นกัน ตอนนั้นเมื่อ พ.ศ. 2506 วันหนึ่งผมเอาเอกสารไปให้คุณประหยัด บุรณศิริ ท่านเป็นปลัดบัญชาการ ธปท. สมัยนั้น ท่านบอกว่ามีผู้บริหารระดับผู้อำนวยการจาก IMF กำลังสัมภาษณ์คนไปทำงานที่นั่น เขาให้ผมไปสัมภาษณ์ด้วย เขาถามว่าสนใจไปทำงานไหม แต่ขณะนั้นผมไปไม่ได้ เพราะผมกำลังสร้างบ้านและลูกยังเล็ก

ต่อมาใน พ.ศ. 2509 มีเจ้าหน้าที่ระดับรองผู้อำนวยการจาก IMF มาปาฐกถา ผมก็ให้ผู้ช่วยผมคนหนึ่งไปถามว่า เขาต้องการความช่วยเหลืออะไรจากเราบ้าง เขาบอกว่า อยากพบผม คุยกันว่าเขาเห็นใบสมัครผม และถามว่าผมยังสนใจอยู่ไหม นี่จึงเป็นเรื่องบังเอิญที่ได้เข้าไปทำงานที่ IMF"

ที่ IMF คุณชาญได้เห็นว่าประเทศมหาอำนาจรวมทั้งอินเดีย จะส่งพนักงานของกระทรวงการคลังกับธนาคารกลางไปศึกษางานประมาณ 1 - 2 ปี เพื่อศึกษาเรื่องวิชาการต่าง ๆ เพราะ IMF เป็นองค์กรที่มีระดับความรู้ด้านการเงินการคลังสูงมาก จึงนำเสนอเรื่องนี้มาที่คุณสมหมาย ฮุนตระกูล ผู้ช่วยผู้ว่าการ ธปท. ขณะนั้น ซึ่งผู้ว่าการป๋วยได้เห็นชอบด้วย จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการส่งพนักงาน ธปท. ไปทำงานที่ IMF เป็นประจำ

"การทำงานที่ IMF นอกจากได้ประสบการณ์ทางด้านวิชาการแล้ว ยังได้ประโยชน์อีกหลายอย่าง เพราะได้เดินทางเยอะ มีครั้งหนึ่งเขาให้ผมไปเป็นผู้แทน IMF ประจำที่เกาหลีใต้ ผมอยู่ที่นั่น 2 ปี ทั้งที่ปกติให้อยู่แค่ปีเดียว ตอนนั้นเป็นเวลา 9 เดือนยังไม่ทันครบปี เขาก็มาขอให้อยู่ต่อ เพราะผมช่วยเขาเยอะมาก ช่วงนั้นเกาหลีใต้อยู่ในช่วงกำลังพัฒนาเหมือนกับไทย งบประมาณแผ่นดินขาดดุลมหาศาล จะหาเงินจากสหรัฐฯ มาหนุนได้อย่างไร ซึ่งก็มีโครงการช่วยเหลือ โดยการนำสินค้าเหลือใช้จากสหรัฐฯ มาให้รัฐบาลเกาหลีใต้ออกขายให้กับประชาชนในประเทศ และนำเงินที่ขายได้มาใช้พัฒนาประเทศ

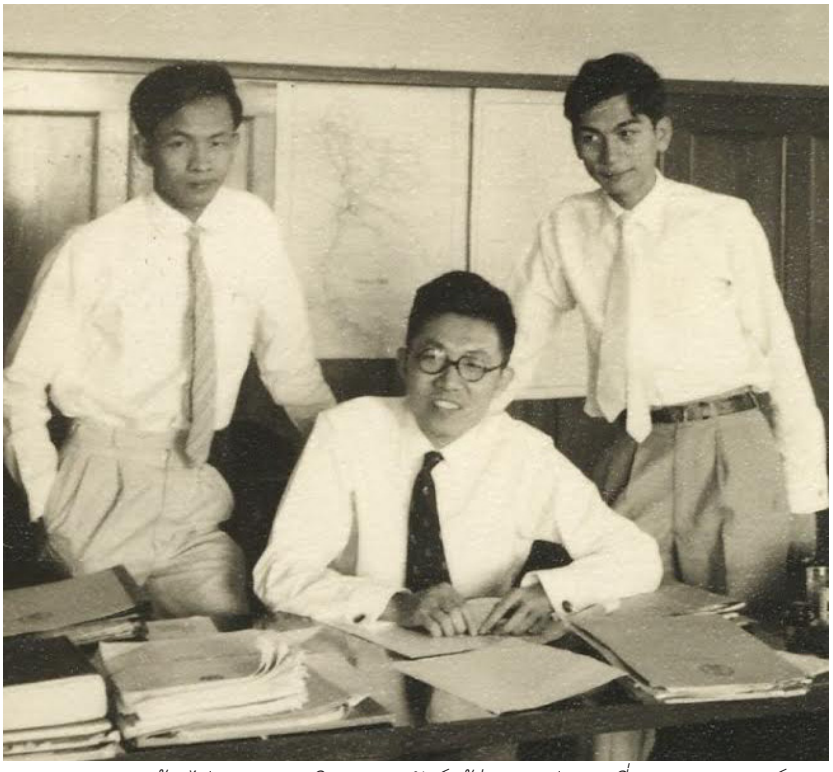

(จากซ้ายไปขวา) คุณชวลิต ธนะชานันท์ (ผู้ว่าการ ธปท. คนที่ 12) คุณชาญ วงศ์สาทร และคุณสมพงศ์ ธนะโสภณ ขณะปฏิบัติงาน

ส่วน IMF มีโครงการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา ผมเลยยกกรณีของอินเดียที่นับเป็นประเทศกำลังพัฒนา ได้รับเงินช่วยเหลือทั้งที่มีอุตสาหกรรมตัดเพชรซึ่งเป็นสินค้าอุตสาหกรรม เกาหลีใต้ก็เหมือนกัน เขามีอุตสาหกรรมทอผ้า ผมก็อ้างเรื่องนี้เหมือนกรณีเดียวกับอินเดีย เกาหลีใต้เลยได้เงินช่วยเหลือเพิ่ม

ปรัชญาการทำงานของผมคล้าย ๆ เป็นพระฝรั่ง คือ อยากจะช่วยเมื่อเขายากจน"

สปิริตของคน ธปท.

ในขณะทำงานที่ IMF คุณชาญยังได้เจรจาให้ Federal Reserve Board พิจารณารับพนักงานของ ธปท. เข้าร่วมอบรมในโรงเรียนผู้ตรวจสอบสถาบันการเงินของที่นั่นมากขึ้น ซึ่งการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ธปท. เป็นสิ่งสำคัญที่คุณชาญไม่เคยลืม

แม้จะไปทำงานในต่างประเทศเป็นเวลานาน จนกระทั่งเกษียณใน พ.ศ. 2536 คุณชาญยังคงจดจำเรื่องราวเมื่อครั้งทำงานที่ ธปท. ได้ดีเสมอมา โดยท่านมองว่า ที่ผ่านมา ธปท. มีการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมในการทำงานและวิธีการทำงาน อย่างไรก็ตาม ท่านได้ให้คำแนะนำถึงรุ่นน้อง ธปท. ว่า

"ผมเองทำงานเพื่อให้ ธปท. เจริญก้าวหน้า รวมไปถึงช่วยคน ธปท. ให้ได้เพิ่มความรู้และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศให้ได้มากที่สุด และอยากจะฝากถึงรุ่นน้อง ธปท. ว่า เมื่อไปทำงานที่ต่างประเทศ เราก็อย่าให้ ธปท. เสียชื่อ และเราต้องเป็นผู้นำในสังคมนี้ให้ได้ด้วย"

The Power of Great Partnership

นับว่าบทบาทหน้าที่ของสายตรวจสอบกิจการภายใน (สตน.) ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะธนาคารกลาง สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมสนองต่อนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี

การตรวจสอบภายในมีไว้เพื่อช่วยมองในภาพรวมของทั้งองค์กร และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับฝ่ายงาน

มิ้นท์ - พิชญา ชัยณรงค์เดชากุล

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้พูดคุยกับตัวแทนพนักงานจาก สตน. ได้แก่ **มุก - กัลยรัตน์ ศิริภัทรพิพิธ ผู้ตรวจสอบอาวุโส มิ้นท์ - พิชญา ชัยณรงค์เดชากุล และ เหมียว - วิภาวี อริยะสุนทร ผู้ตรวจสอบ ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในและติดตามการปฏิบัติงาน** ซึ่งแม้ว่าแต่ละคนจะมีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดถือเป็น Smart Generations แห่ง สตน. ที่พร้อมขับเคลื่อน ธปท. สู่อนาคต ภายใต้บริบทของความท้าทาย และกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

แนะนำตัวและขอบเขตงานที่รับผิดชอบ

มุก : ตอนนี้มุกเป็นผู้ตรวจสอบอาวุโสจาก สตน. ขอบเขตงานคือ ศึกษาและตรวจสอบกระบวนการทำงานต่าง ๆ ภายในแบงก์ชาติ เพื่อให้มั่นใจว่ามีการกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่เพียงพอเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อนหน้านี้เคยทำงานด้านการตรวจสอบที่ Deloitte ค่ะ

มิ้นท์ : มิ้นท์เป็นผู้ตรวจสอบที่เพิ่งเข้าทำงานที่แบงก์ชาติไม่นาน ที่ผ่านมามีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แล้วก็ยังรักที่จะทำงานด้านการตรวจสอบต่อไปค่ะ

เหมียว : เหมียวเคยทำงานด้านการตรวจสอบที่ KPMG ก่อนมาทำงานที่แบงก์ชาติ ปัจจุบันอยู่ทีมพัฒนาระบบงานติดตามการปฏิบัติงาน ซึ่งรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือและระบบในการติดตามการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดอบรมและพัฒนาความรู้ของผู้ตรวจสอบใน สตน. ให้เป็นไปตามแผนงาน เลยได้ทั้งเข้าตรวจสอบกระบวนการทำงาน และร่วมพัฒนางานตรวจสอบกิจการภายในไปพร้อมกันด้วย

"ผู้ตรวจสอบต้องพร้อม 'เรียนรู้' เรื่องใหม่ ๆ ที่อยู่รอบตัวเสมอ"

มุก - กัลยรัตน์ ศิริภัทรพิพิธ

ความสำคัญของงานด้านการตรวจสอบกิจการภายใน

เหมียว : งานด้านตรวจสอบกิจการภายในเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานของธนาคารบรรลุวัตถุประสงค์ และแผนกลยุทธ์ที่กำหนด ด้วยการให้ความเชื่อมั่นและการให้บริการในลักษณะที่ปรึกษา เป็นปราการด่านสุดท้ายที่จะป้องกัน และลดทอนโอกาสที่ความเสี่ยงต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นในองค์กร

มุก : เนื่องด้วยโครงสร้างของงานตรวจสอบกิจการภายในและติดตามการปฏิบัติงานจะถูกประเมินโดยคณะกรรมการตรวจสอบ ธปท. ซึ่งแตกต่างจากฝ่ายงานอื่นที่ถูกประเมินโดยคณะผู้บริหาร จึงทำให้เรามีความเป็นกลาง ความเป็นอิสระ และปราศจากอคติในการปฏิบัติงาน ดังนั้น เราจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่คณะผู้บริหารใช้ในการส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ในองค์กรค่ะ

มิ้นท์ : เรามุ่งที่จะทำงานเป็น Partner ที่ดีกับฝ่ายงานในองค์กร ช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับฝ่ายงาน และหารือแนวทางปรับปรุงการทำงาน โดยยึดหลัก 4Ps คือ เป็นพันธมิตร (Partnership) เป็นมืออาชีพ (Professionalism) เน้นการทำงานเชิงรุก (Proactivity) รวมทั้งเสริมสร้างแนวทางการตรวจสอบในเชิงการป้องกัน (Prevention) อีกทั้งเรากำลังจะเพิ่มบทบาทการบริการให้คำปรึกษา (Consulting Services) นอกเหนือจากการบริการให้ความเชื่อมั่น (Assurance Services) ด้วย เพราะเราเชื่อว่า การพัฒนาเปรียบเหมือนการเดินทางที่ไม่สิ้นสุด

แนวทางการพัฒนาตนเอง เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

มุก : ก่อนอื่นต้องมี "ทัศนคติที่ดี" ต่องานของเราเอง คิดว่าเราเป็นเพื่อนที่ทำงานร่วมกับฝ่ายงานต่าง ๆ เพื่อลดทอนหรือป้องกันสิ่งที่จะทำให้ฝ่ายงานหรือองค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผู้ตรวจสอบต้องพร้อม "เรียนรู้" เรื่องใหม่ ๆ ที่อยู่รอบตัวเสมอ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านเทคนิคตรวจสอบ ด้านธุรกิจต่าง ๆ รวมทั้งทักษะด้าน Soft Skill ประกอบกัน

มิ้นท์ : โดยปกติ ไม่ว่าในเวลางานหรือเวลาส่วนตัว ก็จะพยายามผลักดันให้ตัวเองทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำอยู่เสมอ เพราะบางครั้งการที่เราทำอะไรแบบเดิมๆ แม้มันจะดูปลอดภัย แต่มันไม่เกิดการ

"ผู้ตรวจสอบอย่างเราต้องทำตัวให้เหมือนแก้วที่มีน้ำเพียงครึ่ง เพื่อรับความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ อยู่เสมอ"

เหมียว - วิภาวี อริยะสุนทร

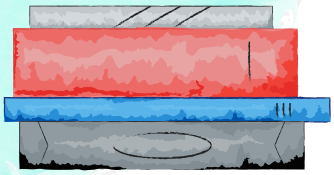

เรียนรู้ จริง ๆ ไม่ต้องเป็นการทำอะไรที่ยิ่งใหญ่มากก็ได้ อย่างเช่น เวลาทำงาน ถ้าเกิดข้อผิดพลาดหรือความไม่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน เราก็สามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดนั้น ๆ มาปรับปรุงแก้ไขการทำงานของเราเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเช่นนี้อีกค่ะ

เหมียว : ผู้ตรวจสอบอย่างเราต้องทำตัวให้เหมือนแก้วที่มีน้ำเพียงครึ่ง เพื่อรับความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพราะไม่ว่าจะเป็นงานด้านการตรวจสอบ หรืองานด้านอื่น ๆ ก็มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ และที่สำคัญไม่แพ้กัน คือ ความเชื่อที่ว่า ทุก ๆ สิ่งยังสามารถพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เมื่อไหร่ก็ตามที่เราคิดว่าสิ่งที่ทำอยู่ดีแล้ว เราจะหยุดและไม่พัฒนาต่อ

ความประทับใจและความภาคภูมิใจในการทำงาน

มิ้นท์ : งานตรวจสอบภายในเป็นงานที่สนุก ทำให้ได้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพราะงานที่เข้ามาในแต่ละงานมักจะไม่มีอะไรที่เหมือนเดิม แม้ว่าจะเป็นงานที่เคยตรวจแล้วก็ตาม ทำให้เราต้องคิดใหม่ทำใหม่อยู่เสมอ และการตรวจสอบภายในมีไว้เพื่อช่วยมองในภาพรวมของทั้งองค์กร และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับฝ่ายงาน ซึ่งถ้าฝ่ายงานสามารถแก้ไขปัญหาและก้าวเดินไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง เราก็ดีใจที่เราได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานั้น ๆ

มุก : การตรวจสอบตามกระบวนการทำงานทำให้เราได้เห็นความเชื่อมโยงของบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายงานต่าง ๆ ใน ธปท. ที่ประกอบกันเป็นบทบาทหน้าที่ของธนาคารกลาง รวมทั้งได้เรียนรู้พร้อมกับทำความเข้าใจธุรกิจและงานในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของฝ่ายงานอยู่เสมอ สิ่งที่ภูมิใจและความท้าทายของงานนี้ก็คือ เมื่อฝ่ายงานต่าง ๆ ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่เราได้ตกลงร่วมกัน แล้วทำให้การทำงานของฝ่ายงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความเสี่ยงได้มากขึ้น เท่านี้พวกเราก็ภูมิใจแล้วค่ะ

เหมียว : เหมียวภูมิใจในงานตรวจสอบกิจการภายใน งานตรวจสอบเป็นงานที่ทุกคนช่วยกันทั้งนั้น ฝ่ายงานดูแลงานในเชิงลึก ส่วนเราช่วยในมุมกว้าง เมื่อทั้งสองมุมมองร่วมมือกัน งานในภาพรวมของ ธปท. จะก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง อย่างที่เสาหลักทางเศรษฐกิจของชาติควรจะเป็น เพราะทุกฝ่ายงานก็เหมือนฟันเฟืองที่ประกอบกันเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ ธปท. ขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพค่ะ

นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

เปิดเส้นทางจากจิตแพทย์ สู่ "รมว.กระทรวงศึกษาฯ" ยุคปฏิรูป

ได้ยินกันบ่อย ๆ ว่า กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยออกจาก "กับดักความเหลื่อมล้ำ" "กับดักประเทศรายได้ปานกลาง" หรือแม้แต่การจะเดินหน้าเข้าสู่ยุค "Thailand Economic 4.0" นั้น ก็คือ "คน" และหัวใจสำคัญในการพัฒนาคน ก็คือ การศึกษา แต่นับจากปฏิรูปการศึกษาครั้งแรกสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีการตั้งกระทรวงธรรมการขึ้น มาถึงวันนี้ ดูเหมือนว่าที่ผ่านมา การปฏิรูปการศึกษาไทยหลังจากสมัยรัชกาลที่ 5 ยังไม่มีอะไรใหม่มากนัก

จากการให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาไทยอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมของรัฐบาลปัจจุบัน เห็นได้จากความพยายามระดมผู้ทรงคุณวุฒิของประเทศจากหลายภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยหนึ่งในบุคคลที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมภารกิจสำคัญในการวางรากฐานพัฒนาประเทศครั้งนี้ คือ **นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์** อดีตจิตแพทย์เด็กอาวุโสในเมืองโคลเชสเตอร์ (Colchester) และอาจารย์กิตติมศักดิ์อาวุโสที่มหาวิทยาลัยลอนดอน ซึ่งยอมผันตัวเองมารับใช้ชาติในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการภายใต้รัฐบาลแห่งยุคปฏิรูป

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจากรัฐมนตรีฯ ธีระเกียรติ มาร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาไทยและการทำหน้าที่ผลักดันวาระแห่งชาติครั้งนี้ ตลอดจนวิธีคิดและแง่มุมชีวิตส่วนตัวที่ควรค่าแก่การนำเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะคนทำงานในหน่วยงานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

เส้นทาง "วัดใจ" ก่อนจะมาเป็น รมว.กระทรวงศึกษาฯ

หลังเรียนจบคณะแพทยศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายแพทย์ธีระเกียรติได้ไปใช้ทุนที่โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น ก่อนได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อด้านจิตเวชเด็กและวัยรุ่นที่ประเทศอังกฤษ เมื่อกลับมาใช้ทุนเป็นอาจารย์ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ราว 2 ปี ได้มีอาจารย์มหาวิทยาลัยในอังกฤษชักชวนคุณหมอไปเป็นหัวหน้าภาคจิตเวชเด็กที่นั่น ทำงานราว 1 ปีกว่าก็กลับมาทำงานเมืองไทยอีก 4 - 5 ปี จากนั้นรัฐบาลอังกฤษก็ได้เชิญท่านกลับไปรับตำแหน่งจิตแพทย์เด็กอาวุโสในเมืองโคลเชสเตอร์

ท่านและครอบครัวใช้ชีวิตอยู่ที่อังกฤษอย่างเรียบง่ายและมีความสุข พร้อมด้วยเกียรติและเงินตอบแทนที่สมควรกับตำแหน่ง ขณะที่ลูก ๆ ทั้งสองคนศึกษาอยู่ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ กระทั่ง พ.ศ. 2557 จุดเปลี่ยนบนเส้นทางชีวิตการทำงานของคุณหมอก็เริ่มต้นขึ้น

"ปีนั้น สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะตั้งมูลนิธิยุวสถิรคุณ แล้วหนึ่งในหน่วยงานสำคัญของมูลนิธิฯ คือ ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา เขาคงทราบว่าผมเป็นจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นที่สนใจเรื่องการศึกษา ก็เลยติดต่อมา ตอนนั้นผมก็ตั้งใจจะมาสักปีเดียว ก็ลารัฐบาลอังกฤษไว้แค่ 1 ปี เพื่อมาทำงานการกุศล แต่อยู่มาได้ 4 - 5 เดือน ก็มีปฏิวัติ"

แม้ก่อนหน้านี้ นายแพทย์ธีระเกียรติจะเป็นคนที่ไม่ค่อยได้อยู่ใน "สปอตไลท์" ของสื่อและสังคมทั่วไปนัก แต่กลับได้รับการยอมรับอย่างมากในแวดวงนักการศึกษา นี่น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย ในฐานะรองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ทาบทามให้คุณหมอเข้ามาเป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ

เรียนรู้งานกระทรวงศึกษาฯ ได้ราว 10 เดือน นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ปรับคณะรัฐมนตรี โดยมีพลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ ขึ้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และมีนายแพทย์ธีระเกียรติเป็นรัฐมนตรีช่วยฯ กระทั่งเดือนสิงหาคม 2558 หลังจาก พลเอก ดาว์พงษ์ ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นองคมนตรี คุณหมอจึงขึ้นเป็น "เจ้ากระทรวงฯ"

"ผมโชคดีที่ได้ทำงานกับท่านพลเรือเอก ณรงค์ และท่านพลเอก ดาว์พงษ์ ทั้งสองท่านเป็นคนเก่งมาก ท่านวางรากฐานอะไรหลายอย่างในกระทรวงศึกษาฯ ผมก็ได้ช่วยท่านทำงาน ทำให้พอถึงยุคของผม ทิศทางไม่ได้เปลี่ยน เพียงแต่ด้วยความที่ผมสนใจในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งการศึกษา การแพทย์ เศรษฐศาสตร์ สังคม ประวัติศาสตร์ ก็เลยมีมุมมองของศาสตร์หลายแขนงมาช่วยเติมเต็ม"

จากที่ขอพักงานกับรัฐบาลอังกฤษไว้ 1 ปี สุดท้ายคุณหมอตัดสินใจลาออกจากหน้าที่การงานที่พรั่งพร้อม มารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในรัฐบาล คสช. ซึ่งต้องแลกด้วยชีวิตส่วนตัวที่ลดลง และความท้าทายในการทำงานที่เพิ่มขึ้น

"ผมถือว่าเป็นเกียรติที่ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษา และที่สำคัญ คือ ผมจะได้น้อมนำพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาใช้นำทางในการทำงานของ

"เมื่อแท้เหตุถูก ผลก็ย่อมถูก ขณะเดียวกันก็ต้องยอมให้ตรวจสอบได้ เพราะนอกจากจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาเพื่อสิ่งที่ดีขึ้น ยังเป็นสิ่งที่จะช่วยยืนยันได้ว่า ความสำเร็จที่ว่านั้น ไม่ใช่สิ่งที่ตนทึกทักขึ้นเอง"

กระทรวง เพราะพระองค์ท่านทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษาหลายเรื่อง ทุกวันนี้หลายเรื่องที่ทำอยู่และดำเนินไปด้วยดี ผมมองว่าเป็นเพราะบารมีของพระองค์ท่านแท้ ๆ" นายแพทย์ธีระเกียรติบอกเล่าถึงเหตุผลที่ทำให้เขาตัดสินใจได้อย่างไม่ยาก

ความท้าทายในการปฏิรูปการศึกษาไทย

กระทรวงธรรมการ (ชื่อเดิม) จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2435 มาถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 125 ปี มีรัฐมนตรี (รวมตำแหน่งเสนาบดีในอดีต) มาแล้วถึง 63 คน และหากนับจาก พ.ศ. 2543 หลังการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติครั้งใหญ่ มาถึงวันนี้เป็นเวลาไม่ถึง 18 ปี แต่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ ถึง 20 คน (รวมนายแพทย์ธีระเกียรติ)

"เฉลี่ย รมว. คนหนึ่งอยู่ไม่ถึงปี บางปีเปลี่ยนถึง 4 คน สรุปก็คือ ตลอดเวลาเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา กระทรวงฯ แทบจะไม่มีการวางนโยบาย มีแต่โครงการ บางโครงการก็นำไปสู่การถกเถียงและปัญหาคอร์รัปชั่น ฉะนั้น ผมมองว่าการศึกษาไทยยังไม่มีการปฏิรูปอย่างจริงจัง เนื่องจากสภาพการเมือง อันนี้เป็นบทเรียนว่า ถ้าจะปฏิรูปครั้งหน้า เราต้องเอาการศึกษาออกจาก 'วงจรการเมือง' ให้ได้ แต่ไม่ใช่ออกจากการเมือง เพราะมันออกไม่ได้ เนื่องจากเราใช้ทรัพยากรของประชาชน และรัฐมนตรีในระบอบประชาธิปไตยถือเป็นตัวแทนประชาชน จึงต้องมีส่วนกำหนดการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศและประชาชน ส่วนการออกจากวงจรการเมือง หมายถึงอะไรก็ตามที่เป็นหลักหรือแก่นของระบบการศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบในระยะยาว นักการเมืองไม่ควรเข้ามาเปลี่ยนแปลงถ้าไม่จำเป็น"

ในฐานะ รมว.กระทรวงศึกษาฯ ภายใต้วาระแห่งการปฏิรูปการศึกษา ท่านมองว่า หนึ่งในภารกิจสำคัญที่ต้องทำให้สำเร็จลุล่วงให้ได้มากที่สุด คือ การคิดและวางนโยบายที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไทยอย่างยั่งยืน เช่น ระบบพัฒนาครู ระบบประเมินและติดตามผล ฯลฯ โดยยึดหลักการสำคัญ คือ ทุกนโยบายต้องตกผลึกจากฐานข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย นี่จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ รมว. ท่านนี้ ให้ความสำคัญกับการลงพื้นที่ โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล

"ระบบการศึกษาไทยดูเหมือนอายุยังน้อยเมื่อเทียบกับหลายประเทศ แต่จริง ๆ แล้วมันแก่ เพราะเดินช้าไม่ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลง แต่ปัญหาที่สำคัญกว่า คือ ความเหลื่อมล้ำ การศึกษาบ้านเรายิ่งพัฒนา ความเหลื่อมล้ำยิ่งสูง เพราะเวลาปฏิรูปเราคิดจากสังคมคนมีกับคนเมือง เราไม่ได้ไปดูจริง ๆ ว่าชนบทเขาจัดการการศึกษาอย่างไร ซึ่งในวิวัฒนาการการศึกษาของประเทศที่เจริญแล้ว เขาพิสูจน์มาแล้วว่าการวางแผนพัฒนาจากส่วนกลาง (Central Planning) มันไม่เวิร์ก ฉะนั้น เราจึงทำแบบเดิม

ต่อไปไม่ได้ เพราะมันจะทำให้ความเหลื่อมล้ำยิ่งหนักขึ้น หรือไม่ก็ทำให้จนถ้วนหน้าเสมอกัน"

แม้ความพยายามปฏิรูปการศึกษาไทยเกิดขึ้นมาหลายครั้ง และมีน้อยครั้งที่สัมฤทธิ์ผล แต่ รมว.ธีระเกียรติมองว่า ในความเป็นจริงแล้ว การปฏิรูปการศึกษาไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแค่ต้องถอดรหัสเป้าหมายเชิงนามธรรมให้ออกมาเป็นขบวนการที่เป็นรูปธรรม พร้อมกับยกตัวอย่างความสำเร็จของประเทศเวียดนาม ซึ่งจากข้อมูลการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) พบว่า เด็กที่ยากจนที่สุด 10% ของเวียดนาม สามารถทำคะแนนได้ดีกว่าเด็ก 10% จากประเทศพัฒนาแล้วทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะคะแนนของเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน 25% ของทุกประเทศ พบว่า 77% ของเด็กจากประเทศเวียดนามกลุ่มนี้ กลับทำคะแนนอยู่ในระดับท็อปถึง 25% ของโลก ในขณะที่เด็กไทยมีเพียง 18% เท่านั้น

"สิ่งที่เด็กเวียดนามต่างจากเรามาก คือ เด็กเขาอยากเรียนหนังสือ และไม่ได้มองว่า ความจนเป็นอุปสรรคในการเรียน แต่ของไทยไม่คิดแบบนั้น คะแนนของเด็กเรา คือ 10% ของเด็กที่ยากจนที่สุด ได้คะแนนต่ำที่สุด 10% จากเด็กทั้งหมด และเด็กที่รวยที่สุด 10% ของประเทศ ได้คะแนนสูงสุด 10% ของทั้งหมด ฉะนั้น การปฏิรูปการศึกษา คือต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้เด็กคนหนึ่ง ไม่ว่าจะรวยหรือจนอยากไปเรียนหนังสือ และในโรงเรียนต้องมีครูที่ดีที่อยากสอน รวมถึงทำอย่างไรให้ครูที่เก่งที่สุดไปสอนในโรงเรียนที่แย่ที่สุด โดยไม่หวังพึ่ง 'นักบุญ' คือ เราต้องคิดว่าจะสร้างระบบแรงจูงใจอย่างไร โดยสิ่งที่ต้องทำควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพของระบบ คือ ทำให้การเข้าถึงการศึกษาของเด็กไทยเป็นไปอย่างทั่วถึง"

สุดท้ายนี้ รมว.ธีระเกียรติกล่าวว่า ระบบการศึกษาไทยในฝันที่ท่านอยากเห็นนั้น อาจยังอีกยาวไกลเกินกว่าที่จะบอกได้เมื่อมองจากจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ท่านเชื่อว่า หากผู้เกี่ยวข้องกับการวางนโยบายยืนอยู่บนโลกแห่งความเป็นจริง และสร้าง "เหตุปัจจัย" ที่ถูกต้อง ย่อมนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีและถูกต้องเอง เหมือนดังที่ท่านเชื่อมั่นว่า ผลจากการวางรากฐานระบบการศึกษาไทยในยุคของท่านน่าจะเริ่มเห็น "ดอกผล" แห่งความพยายามในช่วง 5 ปีนี้

ความสุขและความสำเร็จสร้างได้ไม่ยาก

เคล็ดลับความสุขแบบง่าย ๆ ของ รมว.ธีระเกียรติ กุญแจดอกแรก คือ เมื่อเจอปัญหาต้องสู้ โดยก่อนอื่นต้องระบุให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สิ่งนั้นเป็นปัญหาจริงหรือไม่ ปล่อยผ่านได้ไหม ถ้าปล่อยผ่านไม่ได้ ก็ต้องสู้ แต่เมื่อสู้ถึงที่สุดแล้ว ก็ต้องปล่อยวาง และกุญแจดอกต่อมา คือ บริหารจัดการความคาดหวังของตัวเองให้ได้ รวมถึงจัดการความคิดที่มีต่อความคาดหวังของผู้อื่นที่ถาโถมเข้ามาให้ได้ด้วย

"ดังนั้น หัวใจของการทำงานอย่างมีความสุข คือ 'ทำงานเพื่องาน' ไม่ใช่ทำงานเพื่อตอบสนอง Hidden Agenda ของตัวเอง หรือความคาดหวังของผู้อื่น เพราะเมื่อตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคนอื่น เมื่อนั้นการทำงานก็จะไม่มีความสุข"

โดยต้นแบบการทำงานเพื่องานของท่าน ได้แก่ สวามี วิเวกานันทะ นักปฏิรูปศาสนา และนักปฏิวัติสังคม เป็นลูกศิษย์ของสวามีรามกฤษณะ ผู้ทำให้หลักคำสอนและผลงานของสถาบัน "รามกฤษณะมิชชั่น" เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และแม้ใกล้จะถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ท่านยังคงทำงานอยู่ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นต่อไปสานต่องานที่ยังไม่สำเร็จของท่าน

ขณะที่เคล็ดลับสร้างความสุขในการใช้ชีวิต อดีตจิตแพทย์อาวุโสแนะนำสั้น ๆ ว่า "ให้อยู่ง่าย กินง่าย นอนง่าย"

สำหรับเคล็ดลับความสำเร็จ รมว.กระทรวงศึกษาฯ คนปัจจุบันบอกว่า นอกจากยึดหลัก "อิทธิบาท 4" คือ ฉันทะ-วิริยะ-จิตตะ-วิมังสา แล้ว อีกหลักการสำคัญ คือ การรู้จริงในสิ่งที่ทำ เพราะจะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้จากแก่นของปัญหา ดังที่ท่านมักพูดเสมอว่า "เมื่อแก้เหตุถูก ผลก็ย่อมถูก" ขณะเดียวกันก็ต้องยอมให้ตรวจสอบได้ เพราะนอกจากจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาเพื่อสิ่งที่ดีขึ้น ยังเป็นสิ่งที่จะช่วยยืนยันได้ว่า ความสำเร็จที่ว่านั้นไม่ใช่สิ่งที่ตนทึกทักขึ้นเอง

นอกจากนี้ ยังมีเคล็ดลับความสำเร็จอีก 2 ข้อ ได้แก่ การได้พูดคุยกับคนเก่ง ๆ และการอ่านหนังสือของคนเก่ง ๆ โดยหนังสือที่ท่านชื่นชอบและย้ำให้คน ธปท. ได้อ่าน คือ Economics in One Lesson : The Shortest and Surest Way to Understand Economics โดย Henry Hazlitt ซึ่งผู้เขียนไม่ใช่นักเศรษฐศาสตร์ แต่ได้รับคำชื่นชมจากนักเศรษฐศาสตร์เจ้าของรางวัลโนเบลถึง 2 ท่านว่าเป็นหนังสือที่อธิบายหลักเศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจได้อย่างง่าย ๆ โดยเฉพาะเรื่องของค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) กับหลักการจัดสรรทรัพยากร

ในส่วนของผู้ใต้บังคับบัญชา หลายคนมองตรงกันว่า รมว.ธีระเกียรติมีคุณสมบัติของผู้นำที่ประสบความสำเร็จอีกหลายประการ อาทิ การเปิดใจรับฟังด้วยความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความต้องการของทุกฝ่าย การมีวิสัยทัศน์และรู้ถึงจุดหมาย รวมถึงเส้นทางที่จะมุ่งสู่จุดหมาย มีความเมตตา และมีความกล้าตัดสินใจ

"คุณชุมพล ณ ลำเลียง ซึ่งผมนับถือว่าท่านเป็นปรมาจารย์ด้านการบริหารของเมืองไทย เคยสอนผมว่า เรื่องงาน ตัดสินใจเร็วดี ตราบใดที่เรายังติดตามตรวจสอบได้ เพราะถ้าพบว่าเราทำผิดก็ยังสามารถแก้ไขได้ทัน" นายแพทย์ธีระเกียรติแนะนำทิ้งท้าย

ติดตามอ่านบทความวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของไทยเพิ่มเติมได้ที่ www.pier.or.th

3 ทีมผู้ชนะแห่ง FinTech Challenge
กับแนวคิด “เปลี่ยนโลกการเงินด้วย Blockchain”

ผ่านไปแล้วกับงาน “SEC FinTech Day 2017” และการแข่งขัน FinTech Challenge ครั้งแรก ซึ่งเจ้าภาพหลักคือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยหนึ่งในนั้นมีธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ร่วมเป็นพันธมิตรและเป็นคณะกรรมการตัดสินการแข่งขัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นอีกปรากฏการณ์สำคัญของความร่วมมือร่วมใจในการผลักดันให้เกิดการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) เพื่อขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขัน และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางการเงิน รวมถึงสร้างการเติบโตให้กับประเทศได้อย่างยั่งยืน

"รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้เข้าร่วมงาน SEC FinTech Day 2017 นับเป็นนิมิตหมายอันดีที่มีการจัดงานครั้งนี้ขึ้น ซึ่งถือเป็นการร่วมมือร่วมใจกันของหน่วยงานต่าง ๆ โดยในส่วนของ ธปท. เราได้มีการดำเนินการในหลาย ๆ เรื่อง ที่มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการคิดค้นหรือพัฒนานวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำ Roadmap ของระบบการชำระเงินก็ดี หรือโครงการพัฒนา National e-Payment ก็ดี หรือแม้กระทั่งการนำ Regulatory Sandbox ซึ่งเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่คิดค้นนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ได้ร่วมกับ ธปท. และผู้กำกับดูแลอื่น ๆ ในการพัฒนาและผลักดันนวัตกรรมนั้นให้สามารถตอบโจทย์ประชาชนและผู้ใช้บริการทางการเงินได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

วันนี้ถือเป็นการจุดประกายให้กับทางทีม FinTech ได้มีการคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเอื้อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึง และที่สำคัญคือ ยังได้รับบริการที่เป็นธรรมด้วย" คุณสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. กล่าวบนเวที FinTech Challenge รอบชิงชนะเลิศ

ภายในงาน SEC FinTech Day 2017 นอกจากจะมีการอัพเดทความรู้เกี่ยวกับ FinTech โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศแล้ว อีกกิจกรรมเด่นของงานคือ การแข่งขัน FinTech Challenge เป็นโครงการพัฒนาความคิดและประกวดผลงานนวัตกรรมด้านการเงิน การลงทุน และการประกันภัย ซึ่งจากผลงานของผู้เข้าประกวดทั้งสิ้น 120 ทีม ในรอบชิงชนะเลิศ ได้รับคัดเลือกเพียง 10 ทีมสุดท้ายที่จะได้นำเสนอผลงานต่อหน้าคณะกรรมการและผู้เข้าร่วมงาน รวมถึงผู้ชมที่ติดตามผ่านทาง Facebook Live โดยทีมที่ได้รับรางวัล 3 ทีม ได้แก่ ทีม "C3.Finance" ได้รางวัล Rising Star FinTech, ทีม "Private Chain" ได้รางวัล Innovative FinTech และทีม "สานฝัน" ได้รางวัล Popular Vote

C3.Finance : บริการโครงสร้างพื้นฐานสำหรับธุรกรรมทางการเงิน

รางวัล Rising Star FinTech เป็นรางวัลที่มอบให้กับนวัตกรรมที่มีแนวคิดจัดทำได้ดีและพร้อมต่อยอดในการทำธุรกิจ ซึ่งตกเป็นของทีม C3.Finance โดยแนวคิดนวัตกรรมคือ การให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สำหรับธุรกรรมทางการเงินผ่านเทคโนโลยี Blockchain ซึ่งมีความปลอดภัยสูงสุด โดยการแปลงข้อมูลธุรกรรมเป็นโค้ดเข้าระบบ เพื่อช่วยให้สถาบันการเงิน รวมถึงผู้ประกอบธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถดึงข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้วย

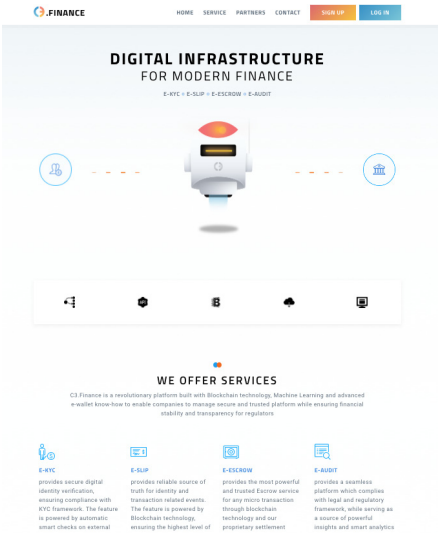

ทีม C3. Finance ได้รับรางวัล Rising Star FinTech

ทีม PrivateChain ได้รับรางวัล Innovative FinTech

"แรงบันดาลใจเกิดจากการที่เราเห็นว่า อินเทอร์เน็ตทำได้ทุกอย่าง อย่างเดียวที่ทำไม่ได้ คือการเคลื่อนย้ายเงินได้ 24 ชม. และทำได้อย่างมีอิสระ เราจึงเกิดแรงบันดาลใจอยากที่จะสร้าง Infrastructure ที่ทำให้เราสามารถโอนเงินให้ใครก็ได้โดยไม่มีข้อจำกัด คือเราต้องการสร้าง Freedom of Money Movement ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องปลอดภัยจริง ๆ โดยจุดยืนของเราคือ เราสร้างเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีที่สุด เพราะเมื่อเราเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเราเป็นสิ่งจำเป็นที่คนทำธุรกิจต้องใช้ ธุรกิจของเราก็ย่อมไปได้" หนึ่งในผู้ก่อตั้งทีม C3.Finance กล่าว

เขายกตัวอย่าง Google และ Facebook ที่เป็น Online Marketing Tools ให้กับ Startup หรือธุรกิจอื่นได้เติบโตบนระบบของตน โดย C3.Finance ต้องการเป็นผู้พัฒนาเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐานให้กับผู้ประกอบการทางการเงิน โดยเฉพาะการปล่อยกู้แบบ Peer-to-Peer ซึ่งจะเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีศักยภาพของนวัตกรรมนี้

"บริษัทปล่อยกู้ในตลาดมีอยู่แล้ว เพียงแต่ยังขาดการรองรับทางโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ตอนนี้เราอยู่ในช่วงทดลองกับแบงก์ชาติ ซึ่งในอนาคตถ้าแบงก์ชาติเปิดเสรีเรื่องการปล่อยกู้ เราก็น่าจะไปได้ไกล เพราะเราเป็นเจ้าเดียวในไทยและในอาเซียน ซึ่งแน่นอนว่าเราต้องการก้าวไปถึงระดับภูมิภาค"

PrivateChain : ตลาดหลักทรัพย์สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก

Innovative FinTech เป็นรางวัลสำหรับการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์กับผู้ใช้บริการในวงกว้าง โดยทีมที่

ได้รับรางวัล ได้แก่ ทีม PrivateChain ซึ่งแนวคิดนวัตกรรมของทีมนี้ คือ การให้บริการระบบซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านเทคโนโลยี Blockchain บน www.thaidax.com เพื่อที่เป็นสื่อกลางระหว่างนักลงทุนกับเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กที่ต้องการระดมทุน แต่ยังไม่สามารถเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET และ MAI) ได้ ทั้งนี้ ยังเป็นอีกทางเลือกในการระดมทุนให้กับ SME และ Startup ที่มีไอเดียดี ๆ นอกเหนือจากการกู้เงิน

"แรงบันดาลใจคือ เรามองว่าน่าจะมีแหล่งเงินทุนที่ดีกว่าการกู้เงินสำหรับ Startup หรือบริษัทที่เริ่มต้น เพราะตามทฤษฎี บริษัทที่เพิ่งเริ่มต้นควรเน้นการหาหุ้นส่วนมากกว่ากู้ยืม แต่ในความเป็นจริงมันยากมาก และเราก็รู้สึกว่า ประเทศเรามี SME เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ แล้วทำไมเราไม่เอื้อประโยชน์ด้วยการช่วยให้เขามีช่องทางระดมทุนที่ดีขึ้น ขณะที่ในมุมของนักลงทุน เวลาที่มีหุ้นใหม่มาเข้าตลาดครั้งแรก (IPO)

ทีม สานฝัน ได้รับรางวัล Popular Vote

กว่าที่นักลงทุนรายย่อยจะได้ซื้อ ราคาก็แพงไปไกลแล้ว ทำไมเราไม่มีระบบที่จะทำให้เขาสามารถซื้อหุ้นกับบริษัทเล็ก ๆ ที่เขาสนใจได้เลย”

หนึ่งในผู้ก่อตั้งทีม PrivateChain กล่าวเพิ่มเติมว่า ด้วยเทคโนโลยี Blockchain สามารถช่วยให้ระบบตลาดรองในการซื้อขายหุ้นของบริษัทขนาดเล็กเกิดขึ้นได้จริง โดยไม่ต้องใช้ตัวกลาง ไม่ต้องใช้คนเยอะ และไม่ต้องลงทุนเยอะ ถ้าเทียบกับตลาดหลักทรัพย์ในปัจจุบัน PrivateChain ก็คือผู้ทำหน้าที่ดูแลระบบและแพลตฟอร์ม ที่ให้ผู้ต้องการขายหุ้นกับผู้ต้องการซื้อหุ้นมาเจอกัน เพียงแต่เน้นหุ้นของธุรกิจขนาดเล็กรวมถึง Startup ที่มีไอเดียดี ๆ และเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา (IP)

“มันดีกว่า Crowd Funding คือถ้าคุณเลือกลงทุนกับ Startup ไปแล้ว ต่อมาเกิดต้องการใช้เงิน เขาก็มาปล่อยขายหุ้นในตลาดหุ้นใหม่นี้ได้เลย ซึ่งในตลาดใหม่นี้ นักลงทุนต้องศึกษาข้อมูลความเสี่ยงบริษัทเช่นเดียวกัน และพาร์ทเนอร์จากตลาดหุ้นใหญ่หลายฝ่ายสามารถเข้าร่วมได้ เช่น โบรกเกอร์ก็อาจจะเข้ามาช่วยดูแลบัญชีลูกค้าและทำบทวิเคราะห์ได้ เป็นต้น”

ทีมผู้ก่อตั้ง PrivateChain ทิ้งท้ายว่า ตอนนี้อยู่ในขั้นตอนการทดสอบระบบด้วยการซื้อขายหุ้นปลอม โดยหลังจากนี้จะเริ่มเข้า Regulatory Sandbox ของ กลต.

สานฝัน : Social Enterprise เพื่อเกษตรกรไทยเลิกจน

สำหรับรางวัล Popular Vote คัดเลือกจากทีมที่ได้รับผลโหวตสูงสุดจากแฟนเพจ FinTech Challenge โดยตกเป็นของทีมสานฝัน ซึ่งมีแนวคิด คือ การเป็นผู้ให้บริการเป็นตัวกลางระดมทุนโดยเปิดรับบริจาคเงินผ่านระบบ Blockchain เพื่อนำเงินไปจัดซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์การเกษตร และจัดอบรมให้ความรู้ เพื่อให้เกษตรกรบริหารจัดการได้ดีขึ้นและเติบโตอย่างยั่งยืน โดยผู้บริจาคสามารถติดตามได้ว่าเงินบริจาคของตัวเองถูกนำไปใช้ด้านใดบ้างผ่านระบบดังกล่าว

"เงินจากการกุศลช่วยคนได้แค่ครั้งเดียว แต่เงินจากองค์กรเพื่อสังคมจะหมุนกลับมาช่วยผู้คนได้อย่างไม่รู้จบ และคนกลุ่มแรกที่เรามอง ก็คือเกษตรกร เพราะเกษตรกรเป็นสันหลังของชาติ แต่ไม่ว่าจะทำอย่างไรเกษตรกรไทยก็ยังไม่รวย และผลผลิตที่ได้ก็ยังมักขาดทุนเสมอ จะดีกว่าไหมที่เราจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ชาวนาเหล่านี้ทำการเกษตรอย่างถูกวิธี ใช้เงินลงทุน และมีเงินหมุนเวียนแบบไม่สูญเปล่า"

จากความคิดดังกล่าว บวกกับแรงบันดาลใจที่ได้จากแนวคิด “ธนาคารคนจน” ของมูฮัมหมัด ยูนุส ผู้ได้รางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ พ.ศ. 2549 ทีมสานฝันจึงอยากก่อตั้ง “Farmerhope” เพื่อเป็นองค์กรเพื่อสังคมที่ให้บริการเป็นตัวกลางระดมทุน และให้ความรู้เพื่อให้เกษตรกรบริหารจัดการได้ดีขึ้น โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการขอจดทะเบียนเป็นมูลนิธิแห่งแรกในเมืองไทยที่เปิดรับบริจาคเงินผ่านระบบ Blockchain เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบริจาคออนไลน์และเพิ่มความโปร่งใสให้ผู้บริจาคสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนว่าเงินอยู่ที่ไหนและองค์กรนำเงินไปใช้อย่างไร

“หลักการคือ องค์กรจะไม่ได้ให้เพียงเงินไปลงทุน แต่จะนำเงินที่ได้รับบริจาคไปซื้ออุปกรณ์จำเป็นเพื่อให้เกษตรกรยืมใช้ ควบคู่กับการให้ข้อมูลความรู้ในการบริหารจัดการเงินลงทุน การเพาะปลูก และการทำเกษตรยั่งยืน โดยหวังว่าเมื่อเกษตรกรได้รับไป จะทำผลผลิตออกมาขายได้กำไรมากขึ้น และเมื่อขายได้กำไร ทุนที่ให้ยืมไปก็จะกลับหมุนเวียนเข้าสู่ระบบ สามารถต่อยอดให้เกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อได้” หัวหน้าทีมสานฝันสรุป

เมื่อพูดถึงกลุ่มคน Gen Y สิ่งหนึ่งที่หลาย ๆ คนมักจะนึกถึงก็คือ การใช้ชีวิตแบบสุด ๆ กับสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและสนใจ ซึ่งพฤติกรรมนี้ย่อมมาพร้อมกับการใช้จ่ายอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยว การสังสรรค์กับเพื่อน ๆ การจิบกาแฟเก๋ ๆ ตามร้านหรู ที่ขนม 1 ชิ้นมีราคาเท่ากับก๋วยเตี๋ยว 2 - 3 ชาม หรือการซื้อ Gadget ล้ำ ๆ มาใช้ แล้วไม่ลืมที่จะถ่ายรูปและอัพโหลดมาโชว์กันในโลกออนไลน์

ด้วยไลฟ์สไตล์สายเปย์ขนาดนี้ ก็มีแนวโน้มว่า พวกเขาน่าจะเป็นหนี้กันเร็วขึ้นกว่าคนรุ่นก่อน ๆ อย่างรุ่น Babyboomers และชาว Gen X และแน่นอนว่า คงจะไม่ค่อยคิดถึงเรื่องการออมเงิน ซึ่งข้อสันนิษฐานเหล่านี้สอดคล้องกับข้อมูลและสถิติที่รวบรวมได้จากสถาบันทางเศรษฐกิจหลายแห่ง เช่น สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้สำรวจเกี่ยวกับความสุขคนทำงานในปี 2558 พบว่า 50% ของคนทำงานกลุ่ม Gen Y ไม่มีเงินออม 48% ผ่อนชำระหนี้สินที่ไม่ตรงเวลา 45% รู้สึกว่ารายจ่ายมีมากกว่ารายรับ และ 45.6% ยังมีความรู้สึกว่าการผ่อนชำระหนี้สินเป็นเรื่องที่สร้างภาระหนักมากให้แก่ตนเอง ส่วนข้อมูลจากบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ ก็ชี้ให้เห็นว่า Gen Y เป็นกลุ่มที่มีการขอสินเชื่อใหม่เพิ่มขึ้นในทุกประเภท ทั้งบ้าน รถยนต์ บัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยเบื้องต้นของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ที่พบว่า ครึ่งหนึ่งของคนอายุ 31 ปีจะมีหนี้

ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า **กลุ่มคน Gen Y เป็นกลุ่มที่มีสุขภาพทางการเงินไม่ค่อยดีนัก** หากปล่อยให้พฤติกรรมแบบนี้กลายเป็น "เรื่องปกติที่ใคร ๆ ก็ทำกัน" ก็เห็นทีจะไม่ได้การณ์ เพราะกลุ่มคน Gen Y ถือเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ถ้าคนรุ่นใหม่มีพฤติกรรมทางการเงินที่ดี

ย่อมส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงควรสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่วัยเริ่มต้นใช้เงินของตนเอง เพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินที่จะตามมาในอนาคต

ออนไลน์แคมเปญ #effortlesssaving : **#เปย์ไม่เจ็บเก็บไม่จน** โดยความร่วมมือระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) และอาจารย์จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเกิดขึ้นมาเป็นโครงการนำร่องในการส่งเสริมและกระตุ้นให้คน Gen Y เริ่มฝึก**วินัยในการจัดการเงิน** ด้วยการนำเสนอเทคนิคการเก็บเงินที่เข้ากับไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่มากยิ่งขึ้น เพื่อเปลี่ยนคน Gen Y ให้ **"เก็บได้ ใช้เป็น"** ปรับเปลี่ยนทัศนคติเดิม ๆ ของคน Gen Y ที่มองการเก็บเงินเป็นเรื่องยากและไกลตัว ให้กลายเป็นเรื่องง่ายแสนง่ายที่สามารถเริ่มทำได้ตั้งแต่ตอนนี้ แบบไม่ต้องใช้ความพยายามอย่างที่คิด ซึ่งออนไลน์แคมเปญ #effortlesssaving : **#เปย์ไม่เจ็บเก็บไม่จน** ได้เสนอเทคนิคในการเก็บเงินง่าย ๆ 3 ข้อ ได้แก่

1. **เก็บเงินทอน** ทุกครั้งที่ใช้จ่าย ให้เก็บเงินทอนที่ได้รับกลับมา เช่น ซื้อลูกชิ้นปิ้ง 35 บาท จ่ายแบงก์ห้าสิบ ได้เงินทอน 15 บาท ก็เก็บไว้ใส่กระปุก แต่ถ้าซื้อเสื้อยืด 250 บาท จ่ายแบงก์พัน จะให้เก็บเงินทอน 750 บาท ก็คงใจหาย ก็อาจต้องเลือกออมแบบอื่นแทน

2. **เก็บเลขท้าย** เก็บเงินตามเลขท้ายสองตัวของจำนวนเงินที่ใช้ไป เช่น ใช้เงินซื้อของ 149 บาท ก็เก็บเลขท้าย ก็คือ 49 บาท ไว้หยอดกระปุก วิธีนี้ก็จะช่วยจำกัดวงเงินออมไว้ไม่ให้เกิน 99 บาทต่อครั้งด้วย

3. **เก็บส่วนลด** เหมาะกับสายช้อปทั้งหลาย เช่น ซื้อของ 1,000 บาท จากราคาปกติ 1,200 บาท ก็เก็บส่วนลด 200 บาทไปเลย

ด้วยวิธีง่าย ๆ Gen Y ก็จะออมเงินได้ทุกวันแล้ว (แถมจะออมกันวันละหลาย ๆ ครั้งก็ได้ด้วย) แค่เลือกวิธีที่เหมาะกับตัวเอง

#EFFORTLESSSAVING

#เก็บเงินทอน
#เก็บเลขท้าย
#เก็บส่วนลด

และเหมาะกับสถานการณ์ในตอนนั้น เปย์ไปเก็บไป แบบไม่กดดันตัวเอง ที่สำคัญ #effortlesssaving : **#เปย์ไม่เจ็บเก็บไม่จน** สามารถแชร์ภาพสวย ๆ ให้เพื่อน ๆ ดูได้ด้วย เช่น ไปนั่งดื่มกาแฟในร้านที่บรรยากาศดี ๆ ถ่ายภาพไว้ แทนที่จะโพสต์ลง Facebook แบบปกติ ก็เข้าไปที่เว็บไซต์ www.effortlesssaving.com ก่อน แล้วเลือกวิธีออมเงินกับรายจ่ายที่เกิดขึ้น จะเก็บเงินทอน เก็บเลขท้าย เก็บส่วนลด หรือจะใส่วิธีอื่น ๆ ก็ได้ตามที่ถนัด แล้วตั้งเป้าหมายของการออมไว้เป็นเส้นชัย ที่สำคัญคือ แอปพลิเคชันนี้จะบันทึกข้อมูลการออมของเรา เป็นเหมือนกับบันทึกเงินออมแบบออนไลน์ให้เราอีกด้วย แล้วแชร์ภาพนั้นไปใน Facebook นอกจากจะได้แชร์ภาพเก๋ ๆ แล้ว ยังได้ออมเงินตามเป้าหมายอีกด้วย

"ออนไลน์แคมเปญ #effortlesssaving : #เปย์ไม่เจ็บเก็บไม่จน เป็นโครงการนำร่อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาพใหญ่ที่เราต้องการศึกษาพฤติกรรมการออมของ Gen Y ว่า อะไรคือสิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจ ให้เขาเห็นว่าการใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผลเป็นสิ่งที่ดีกับเขา ซึ่งแอปพลิเคชันเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญ แบงก์ชาติต้องการเห็นความยั่งยืนในระยะยาว ถ้ามีอะไรที่ดี ตอบโจทย์ได้ และเป็นที่นิยม ก็จะดูว่า เราจะสนับสนุนสิ่งเหล่านั้นได้อย่างไร ในระบบนิเวศเรื่องการเงิน มีองค์กรมากมายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น ทำอย่างไรจึงจะสานพลังของทุกองค์กรเข้ามาด้วยกันได้ นี่คือยุทธศาสตร์ของแบงก์ชาติที่ต้องการสานพลังเหล่านี้ให้เดินไปด้วยกัน ไม่ซ้ำซ้อนกัน ตรงไหนที่มีช่องว่าง และยังไม่มีใครเข้าไปดูแล เราจะพยายามจุดประกายและกระตุ้น เพราะเราเชื่อว่ามีหลายองค์กรพร้อมมาร่วมสนับสนุนให้เกิดขึ้นจริง"

คุณนวพร มหารักขกะ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ
กล่าวในการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560

ธนาคารแห่งประเทศไทย

๗๕ ปี

(๒๔๘๕-๒๕๖๐)

ก้าวสู่ 75 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในปีนี้ BOT พระสยาม MAGAZINE ขอแนะนำคอลัมน์ใหม่ “BOT Moments” เพื่อร่วมสืบสานปณิธานการทำงานของผู้บริหารและพนักงาน ธปท. จากอดีตสู่ปัจจุบัน ด้วยการบอกเล่าเรื่องราวความประทับใจและความภาคภูมิใจในการทำงานที่ ธปท.

ฉบับแรกนี้ ขอนำคำกล่าวของอดีตผู้ว่าการ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เนื่องในโอกาสปฐมนิเทศพนักงานใหม่ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2510 เพื่อสืบสานปณิธานในอดีตที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น อันเป็นดั่งแรงบันดาลใจให้กับพนักงาน ธปท. ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอย่างมีเสถียรภาพเสมอมา

ในโอกาสปฐมนิเทศพนักงานใหม่

พนักงานทั้งหลาย

ในนามของธนาคาร คณะกรรมการธนาคาร และผู้อำนวยการต่าง ๆ ผมมีความยินดีที่จะต้อนรับคุณทั้งหลายที่เข้ามาในสถาบันของเรานี้ มีหลายท่านที่ผมสังเกตว่า ความจริงก็ไม่ใช่พนักงานใหม่แต่โดยแท้ เพราะเหตุว่าเคยทำงานมาแล้ว แต่ว่าอย่างไรก็ตาม ในการประกอบพิธีเพื่อที่จะต้อนรับคุณทั้งหลาย ผมใคร่จะชี้ให้เห็นว่า การที่คุณทั้งหลายได้เข้ามาในสถาบันอันมีเกียรติของเรานี้ นับว่าเป็นเกียรติแก่ตัวของคุณเองด้วย เพราะเหตุว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นสถาบันกึ่งราชการที่มีชื่อเสียงเกียรติคุณดีพอสมควร เท่าที่ได้ยังยืนมาถึง 25 ปี (ไม่นับอายุของสำนักงานก่อนการตั้งธนาคารแห่งประเทศไทย) จะเห็นได้ว่าเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง ไม่แต่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ในต่างประเทศก็เป็นที่รับนับถือว่าเราเป็นสถาบันที่ดำเนินการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความสามารถ และด้วยความรอบคอบ ที่เรียกว่าเป็นสถาบันกึ่งราชการนั้น ก็เพราะเหตุว่าถึงอย่างไร ๆ เราก็ต้องทำงานอยู่ใต้รัฐบาล แต่เหมือนกับธนาคารกลางส่วนมากทั่วโลก นอกจากจะทำงานภายใต้นโยบายของรัฐบาลแล้ว เรายังมีหน้าที่และสิทธิในธนาคารแห่งประเทศไทยนี้ที่จะให้คำปรึกษาที่จะทักท้วง ที่จะพยายามช่วยรัฐบาลกำหนดนโยบายนั้นด้วย หน้าที่อันนี้เป็นหน้าที่ที่ธนาคารกลางและธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องดำเนินไปอย่างรอบคอบ นอกจากนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยยังเป็นที่ที่รักษาทรัพย์สมบัติสำคัญของชาติ ผมใช้คำว่าชาติ ไม่ได้ใช้คำว่ารัฐบาล ทรัพย์สมบัติของชาตินั้น คือ เงินสำรองระหว่างประเทศ เงินทุนสำรองเงินตรา ซึ่งตามกฎหมายไม่ได้มอบหมายไว้ให้ท่านนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีคลังเป็นผู้ที่สั่งจ่ายได้ ไม่ว่ารัฐมนตรีใด ๆ ก็สั่งไม่ได้ ผู้ที่จะสั่งจ่ายได้ในทางปฏิบัติแท้ ๆ ก็คือ ผู้ว่าการ และรองผู้ว่าการ เพราะฉะนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเสมือนหนึ่งเป็นผู้ที่พิทักษ์รักษาทรัพย์สมบัติของประเทศในด้านการเงินดังกล่าวนี้ นอกจากที่เกี่ยวกับนโยบายแล้ว ก็ยังจำเป็นที่จะต้องรับหน้าที่ความรับผิดชอบ และสิทธิที่จะรักษาปกปักเงินสำรองระหว่างประเทศ อีกประการหนึ่ง ใน 5, 6 ปี 7, 8 ปีที่แล้วมา ประเทศไทยได้ดำเนินการก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ มีเสถียรภาพพร้อมกับความจำเริญขึ้นผิดหูผิดตา แตกต่างกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ ความเจริญไปในทางความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีส่วนสำคัญในการอำนวยให้เศรษฐกิจของไทยเราดำเนินไปได้ดีขึ้นนั้น ด้วยการทำหน้าที่หลาย ๆ ประการ

ด้วยเหตุต่าง ๆ ที่ผมได้กล่าวมาเมื่อตอนต้น ในเมื่อคุณเข้ามาเป็นสมาชิกในสถาบันนี้ และสถาบันนี้มีชื่อเสียงมีหน้าที่ มีความรับผิดชอบที่สำคัญ และมีการดำเนินงานที่ดีพอเป็นที่ยกย่องแก่ต่างประเทศเช่นนี้ ก็อยากจะให้คุณทั้งหลายได้มีความภาคภูมิใจร่วมกับพวกเรา และถือศักดิ์ศรีของธนาคารนี้เป็นที่สำคัญ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าธนาคารเราจะไม่มีจุดด่างพร้อยเสียเลยในชั่วระยะ 25 ปีที่แล้วมา จุดด่างพร้อยนั้นมีอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ตาม พอจะถือได้ว่าสถาบันนี้เป็นหลักในทางด้านนโยบายการเงินของประเทศตลอดมาด้วยดี ไม่ว่าผู้ว่าการใด ๆ จะได้ครองตำแหน่งมาก็ได้ดำเนินการมาด้วยดี เพราะฉะนั้น จึงเห็นว่าคุณทั้งหลายควรจะภาคภูมิใจในข้อเท็จจริงข้อนี้

เมื่อคุณทั้งหลายเข้ามาทำงานในธนาคารแห่งประเทศไทยนี้ ธนาคารมีอะไรตอบแทน มีอะไรที่จะทำให้คุณทั้งหลายสามารถดำรงชีพอยู่และทำงานด้วยดี และด้วยสมรรถภาพเรื่องระเบียบ เรื่องอัตราเงินเดือน เรื่องสวัสดิสงเคราะห์ต่าง ๆ ผมเข้าใจว่าหลายคนในที่นี้คงจะรู้ดีกว่าผมด้วยซ้ำ คงจะได้อ่าน คงจะได้ทราบ และคงจะได้ถกเถียงกันในเรื่องต่าง ๆ มาแล้ว ผมอยากจะเพียงแต่อธิบายหลักการให้ฟังว่า สำหรับเรื่องบำเหน็จเงินเดือนและสวัสดิสงเคราะห์นี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการก็ดี จะเป็นผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ หรือผู้อำนวยการต่าง ๆ ก็ดี ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะให้พนักงานรู้สึกอบอุ่น มีความมั่นคง และมีความพึงพอใจในรายได้และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับ แต่ใคร่จะกล่าวให้ฟังว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นที่เพ่งเล็งของเพื่อนข้าราชการในหน่วยราชการต่าง ๆ ว่า เรามีฐานะเงินได้

และสิ่งต่าง ๆ สูงกว่าในหน่วยราชการ ข้อที่เพ่งเล็งนี้จะดีหรือจะชั่ว มองไปในแง่ร้ายหรือจะแง่ดีก็ตาม ก็ต้องเป็นผลทำให้มีผู้ที่สนใจมาพิจารณาถึงเรื่องบำเหน็จตอบแทนที่พนักงานธนาคารได้รับ และเนื่องจากเราเป็นหน่วยกึ่งราชการ เราจะทำอะไรให้แตกต่างไปจากราชการมากจนเกินไปนัก ย่อมไม่สามารถที่จะกระทำได้โดยเต็มที่ เรามีข้ออ้างอยู่ว่า เนื่องจากเงินเดือนของข้าราชการนั้นต่ำเกินไป แม้ว่าจะปรับปรุงกันขึ้นมาใหม่ก็ยังต่ำเกินไป เพราะฉะนั้น ที่เราตั้งเงินเดือนให้แก่พนักงานในปัจจุบันนี้ก็ไม่สูงเกินไป เมื่อเทียบกับเงินเดือนในธนาคารพาณิชย์ และห้างร้านต่าง ๆ แต่นั่นแหละ ข้ออ้างข้อนี้เป็นข้อที่เราย่อมต้องคำนึงอยู่ด้วยเหมือนกันว่า ผู้ที่เขาได้รับต่ำกว่าเรา และก็เผอิญเป็นรัฐบาลด้วยนั้น เขาย่อมมีความข้องใจอยู่เป็นธรรมดา เฉพาะอย่างยิ่งในเมื่ออัตราเงินเดือนของเรา ทำให้คนขับรถ

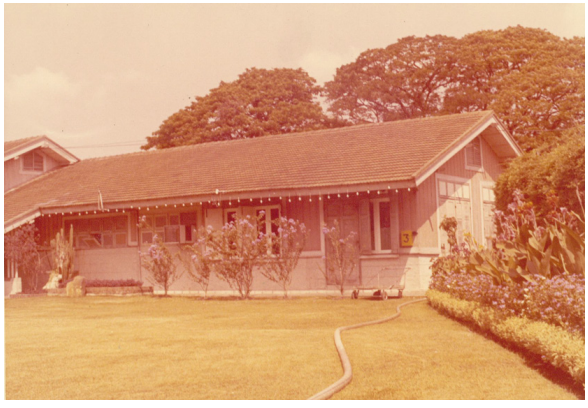

อาคารสวัสดิสงเคราะห์หลังเก่า

หรือนักการ มีขั้นวิ่งขึ้นไปถึง 2 พัน หรือ 3 พันบาทต่อเดือน นี่ย่อมเป็นข้อที่อ้างได้ หรือเสมียนชั้นสูงสุดจะเป็นเท่าไหร่ ผมจำไม่ได้ แต่ว่าก็ไปเทียบกับราชการแล้ว ก็ย่อมดีกว่าของชั้นโทของข้าราชการ เป็นต้น นี่ผมอยากจะระบายเรื่องนี้ให้ฟังว่า แม้ว่าธนาคาร ด้วยคณะกรรมการ ด้วยผู้อำนวยการ ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ พยายามที่จะเลี้ยงพนักงานให้ได้รับความอบอุ่นและดีอยู่ประการใดก็ตาม ก็จำเป็นที่จะต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ให้สมดุลกัน มีโอกาสที่จะสนับสนุน ก็จำเป็นที่จะต้องสนับสนุน และบางโอกาสที่จำเป็นที่จะต้องชะลอการขึ้นเงินเดือนของพนักงานบางประเภทและบางท่าน ก็อย่าไปนึกว่าพวกเราทำด้วยความย่ามใจหรือทำด้วยความสนุก เราชั่งใจแล้วชั่งใจอีก ทั้งทางด้านนอกธนาคารและภายในธนาคาร ได้พยายามอยู่เสมอที่จะให้เป็นไปโดยสมดุล ให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปโดยดี สรุปความว่า เรื่องการบำเหน็จรางวัลและสวัสดิสงเคราะห์

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คุณทั้งหลายคงจะได้รับความอบอุ่นจากธนาคารนี้ คงจะได้ตอบแทนธนาคารด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และด้วยวิชาความรู้ของคุณอย่างเต็มที่

แก่พนักงานนั้น ธนาคารถือเป็นนโยบายอยู่ที่จะให้มากที่สุดที่จะมากได้โดยชอบธรรม และโดยที่จะเป็นการถาวรยืดเยื้อกันต่อไป โดยไม่มีการกินแหนงแคลงใจระหว่างรัฐบาลกับธนาคารแห่งประเทศไทย และหวังว่าคุณทั้งหลายจะรู้สึกมีความอบอุ่นที่เรามีเจตนา ที่เราให้แก่คุณทั้งหลายพอสมควร

ธนาคารต้องการอะไรตอบแทนจากคุณทั้งหลาย ในเมื่อมีเจตนาและความพยายามที่จะให้ความอบอุ่น ให้การครองชีพของคุณดำเนินไปได้ด้วยดี ธนาคารต้องการอะไรตอบแทนจากพวกคุณทั้งหลาย แน่ละ ชั้นต่าง ๆ ประเภทต่าง ๆ ของงานของคุณที่เข้ามานั้น ก็ย่อมอาศัยวิชาความรู้ในประเภทต่าง ๆ และในระดับต่าง ๆ กัน ธนาคารต้องการวิชาความรู้ ความสามารถจากคุณทั้งหลาย ให้มาเป็นส่วนหนึ่งในจักรใหญ่ เพื่อที่จะทำหน้าที่ของธนาคารให้ได้โดยดี และเรื่องความสามารถและวิชาความรู้ที่คุณทั้งหลายมี แต่ละคนนั้นไม่เป็นที่สงสัยแน่ เพราะเหตุว่า ตามระเบียบการคัดเลือกก็ดี การสอบแข่งขันก็ดี เราคัดเลือกด้วยความเป็นธรรม เมื่อมีความเป็นธรรมแล้ว ก็มั่นใจได้ว่า วิชาความรู้ในเบื้องต้นของคุณทั้งหลายนั้น ต้องดีพอที่เราจะรับเข้ามา เพราะฉะนั้น ข้อแรกที่เกี่ยวกับวิชาความรู้และความสามารถของคุณนั้น ผมไม่เป็นห่วง ข้อที่ต้องการจากคุณข้อที่สอง คือ ความอุตสาหะและวิริยะ คือ ไม่ใช่แต่ว่ามีความรู้เข้ามาแล้วไม่ใช้ความรู้ หรือใช้ความรู้เป็นประโยชน์แก่ธนาคารเพียงกึ่งหนึ่ง นี่ไม่ต้องการ เมื่อมีความสามารถแล้ว ก็ควรจะพยายามอุทิศเวลาอุทิศความสามารถและความคิดนั้นให้แก่ธนาคาร ให้เป็นประโยชน์แก่ธนาคาร ถึงแม้ว่าเราจะมีหน้าที่เพียงแต่พิมพ์ดีด หรือเพียงแต่จ่ายเงิน หรือเพียงแต่ตรวจเงิน หรือเพียงแต่ลงทะเบียน จะเป็นอย่างไรก็ต้องนึกถึงเสมอว่า งานที่เราทำนี้ ถ้าไม่ทำแล้ว ผู้ว่าการทำงานไม่ได้ ผู้อำนวยการทำไม่ได้ ต้องไปจ้างผู้อื่นเขามาทำ เพราะฉะนั้น ขอให้พยายามอุทิศเวลาและอุทิศความสามารถความคิด ให้ทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ธนาคารให้มากที่สุดที่จะมากได้ นี่เป็นสิ่งที่ธนาคารต้องการตอบแทนจากพวกคุณ และสำคัญไปกว่านั้นคือ ข้อที่สามที่ธนาคารต้องการจากพวกคุณ คือ ความซื่อสัตย์และความสุจริตในการ

บรรยากาศการปฐมนิเทศพนักงาน ธปท. ในอดีต

ปฏิบัติหน้าที่ ถ้าขาดความซื่อสัตย์สุจริตเชื่อถือกันได้แล้ว ธนาคารนี้ล้มไม่มีทางที่จะทำอะไรได้ เราจะออกระเบียบสักปานใดเพื่อป้องกันเพื่อแก้ไขมิให้คนทำทุจริตได้ แต่ระเบียบนั้นมนุษย์เราย่อมอยู่เหนือกว่าแน่ คือ ต้องแก้ไขได้ เพราะฉะนั้น ความซื่อสัตย์สุจริตนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด และเป็นสิ่งที่ได้ให้คะแนนสูงแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยตลอดในชั่วระยะ 25 ปี ที่มีอยู่นี้ ความซื่อสัตย์สุจริตนี่หมายความว่า ทำอะไรตรงไปตรงมา เริ่มตั้งแต่การทำงานเป็นเสมียน หรือทำงานในฐานะเป็นผู้รับเงิน แลกเงิน อะไรต่าง ๆ ไม่มีการเบียดบัง ตลอดจนกระทั่งความสุจริตในแง่ที่จะใช้ความคิดทางวิชาการก็ดี หรือทางตรวจสอบธนาคารต่าง ๆ ก็ดี วางตัวเป็นผู้ที่ทำชอบ ทำแต่ทางสุจริต เป็นสิ่งที่สำคัญกว่าอื่น ๆ ถ้าจะให้ผมเลือกระหว่างผู้มีความสามารถแต่ไม่สุจริต กับผู้ที่สุจริต แต่ไม่มีความสามารถมากนัก ถ้าผู้ที่มีความสามารถนั้น มีสิ่งที่ควรสงสัยว่าอาจจะไม่สุจริตแล้ว ไม่มีนายที่ไหน ไม่มีหัวหน้าสำนักงานที่ไหนจะเลือกมา เพราะฉะนั้นในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ นั้น ทางธนาคารก็ย่อมต้องพิจารณาถึงเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ และขอให้คุณทั้งหลายยึดมั่นในข้อนี้ เพื่อความสุขความเจริญของคุณทั้งหลายต่อไปในการทำงานที่นี่

เมื่อผมคิดเรื่องที่ควรจะพูดอะไรกับคุณในวันนี้ ทำให้ผมคิดถึงเมื่อผมเข้ามาร่วมงานในธนาคารแห่งประเทศไทยครั้งแรก ประมาณ 18 ปีมาแล้ว (ผมไม่เคยเป็นพนักงานของธนาคารโดยตรงเลย เคยแต่เป็นข้าราชการกระทรวงการคลัง ธนาคารยืมมาใช้งาน แต่ก็ได้เริ่มเข้ามาร่วมงานในธนาคารนี้ประมาณ 18 ปี) นึกถึงได้ว่า ครั้งนั้น เมื่อผมยังอยู่ในขนาดคุณ เข้ามาใหม่ ๆ รู้จักคนนิดหน่อย และเกรงกลัวผู้ที่มีอำนาจในธนาคารนี้ ก็มีความข้องใจในการทำงานของธนาคารอยู่หลายประการ เป็นธรรมดามนุษย์ ถ้าหากว่าเราใช้ความคิดเราทำอะไรสักอย่างหนึ่ง ก็ต้องมีการวิจารณ์ เช่น เดินตามถนนเราก็ต้องเห็นว่าถนนนั้นมีสิ่งที่บกพร่อง มีสิ่งที่น่าจะปรับปรุง ฉันใดก็ฉันนั้น ธนาคารก็เช่นเดียวกัน การดำเนินงานย่อมเป็นสิ่งที่คนเข้ามาใหม่หรือคนที่อยู่นานพอสมควรแล้วก็ตามเถอะ ย่อมเห็นว่ามีที่ติได้ และเมื่อตินี่ เราก็ต้องคิดดูว่ามันควรจะแก้ไขอย่างไร พวกคุณไม่ต้องเป็นห่วง เมื่อครั้งที่ผมเป็นอย่างพวกคุณเมื่อเข้ามาใหม่ ๆ นั้นได้นินทาพวกผู้บังคับบัญชาจมพอสมควรกับเพื่อน ๆ เพราะฉะนั้น พวกเราที่นั่งกันอยู่ทางด้านนี้ (คือ รองผู้ว่าการ และผู้อำนวยการทั้งหลาย) ไม่ได้หวังอย่างอื่น นอกจากจะหวังให้พวกคุณพยายามนินทาพวกเราว่า ที่ทำอะไรต่าง ๆ นั้น ดีหรือไม่ดีอย่างใด แต่ว่านินทาเฉย ๆ ไม่ได้ ต้องคิดด้วยว่า ถ้าฉันมีอำนาจขึ้นเมื่อใด ถ้าฉันมีอำนาจและมีความรับผิดชอบเป็นหัวหน้าขึ้นมาเมื่อใด จะทำอย่างไรจึงจะทำให้ดีขึ้นกว่าที่นายป๋วยกับนายพิสุทธิ์ทำอยู่ในเวลานี้ ต้องคิดอย่างนั้น แล้วสถาบันของเราที่เจริญอยู่แล้วก็จะเจริญยิ่งขึ้น แต่แน่ละ การนินทานี่ก็เห็นจะไม่ต้องบอกกับพวกคุณว่า ถ้านินทาให้พวกเราได้ยินมาก และนินทาโดยใช้ถ้อยคำชนิดที่ไม่ถูกหู ก็จะเป็นภัยแก่คุณเหมือนกันไม่ว่าที่ไหน แต่ว่าอยากจะบอกว่า ถ้าหากช่วยกันคิด ช่วยกันสังเกต ช่วยกันหาวิธีให้มันดีขึ้น สถาบันของเราก็จะเจริญ และพวกเราที่อยู่ในสถาบันอันมีเกียรตินี้ก็จะเจริญด้วย

สรุปความว่า ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คุณทั้งหลายคงจะได้รับความอบอุ่นจากธนาคารนี้ คงจะได้ตอบแทนธนาคารด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และด้วยวิชาความรู้ของคุณอย่างเต็มที่ และหวังว่าท่านจะช่วยกันคิดอ่าน แก้ไขทำให้ธนาคารนี้ดำเนินการดียิ่งขึ้น รุดหน้าทันสมัยและล้ำสมัยให้ได้ดีเสมอไป ความเจริญของสถาบันก็จะสะท้อนกลับมาสู่ความเจริญของท่าน และขอให้คุณทั้งหลายจงมีความสุขความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่และในชีวิตส่วนตัวของคุณยิ่งและยั่งยืนตลอดไป ขอบคุณ

ข้อมูลจากหนังสือ "คำพูดและข้อเขียน" โดย ป๋วย อึ๊งภากรณ์ หน้า 150 - 161

THE WORLD ACCORDING TO TRUMPONOMICS

ภายหลังที่ โดนัลด์ ทรัมป์ ชนะการเลือกตั้ง พร้อมดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนที่ 45 ของสหรัฐอเมริกา เขาเองได้ระบุชัดในสัญญาประชาคม[1] อันประกอบไปด้วยมาตรการหลัก ๆ ที่จะนำมาใช้บริหารประเทศภายในช่วง 100 วันแรก โดยเฉพาะนโยบายทางเศรษฐกิจที่เรียกขานกันว่า "Trumponomics" ซึ่งเน้นกระตุ้นการเติบโตในภาคเศรษฐกิจและเพิ่มอัตราการจ้างงานในสหรัฐฯ ภายใต้แนวคิด America First โดยมุ่งไปที่ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และอเมริกันชนเหนือสิ่งอื่นใด อาทิ การปรับลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล มาตรการเพิ่มการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน มาตรการปราบปรามแรงงานผิดกฎหมายด้วยการส่งกลับประเทศต้นทาง และมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม การเดินหน้าตามมาตรการข้างต้น ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อนานาประเทศทั่วโลกที่เป็นคู่ค้าของสหรัฐฯ และประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การลงนามคำสั่งฝ่ายบริหารให้สหรัฐฯ ถอนตัวออกจากข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) ที่รัฐบาลของอดีตประธานาธิบดี บารัค โอบามา เป็นผู้ริเริ่มและให้การสนับสนุน รวมถึงมีแผนยื่นข้อเสนอที่เป็นธรรมต่อแรงงานชาวอเมริกัน ผ่านการเจรจาแก้ไขข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement: NAFTA) ร่วมกับประเทศแคนาดาและเม็กซิโก

และนี่คือโฉมหน้าใหม่ทางเศรษฐกิจการเงินของสหรัฐฯ และของโลก ที่คาดว่าจะปรากฏให้เราเห็นและสร้างแรงกระเพื่อมบนหน้าสื่อต่าง ๆ ตลอด 100 วันแรกของการดำเนินนโยบายตามที่ทรัมป์สัญญาไว้ และอาจตลอดทั้งปี

TRUMPFLATIONS

นับว่าหลาย ๆ มาตรการของนโยบาย Trumponomics มีแนวโน้มก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ หรือที่เรียกว่า "Trumpflation" เช่น การคุมเข้มแรงงานผิดกฎหมายที่ข้ามแดนมาจากฝั่งเม็กซิโก ซึ่งน่าจะทำให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงานและทำให้ต้นทุนแรงงานขยับสูงขึ้น มาตรการปกป้องตลาดในประเทศด้วยการขึ้นภาษีสินค้านำเข้า โดยเฉพาะสินค้าจากจีน ส่งผลให้ผู้บริโภคในสหรัฐฯ ต้องจ่ายแพงขึ้น นอกจากนี้ การลงทุนเพิ่มด้านโครงสร้างพื้นฐานในประเทศภายใต้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจก็น่าจะเพิ่มยอดหนี้สาธารณะของสหรัฐฯ ภายใต้การบริหารงานของทรัมป์ด้วย

FUTURE OF JOBS

เมื่อทรัมป์พยายามโน้มน้าวให้บริษัทยักษ์ใหญ่ในสหรัฐฯ ระงับแผนการขยายการลงทุนของภาคการผลิตในต่างประเทศ โดยใช้มาตรการจูงใจเพื่อให้ธุรกิจเหล่านั้นย้ายฐานการผลิตกลับมาที่สหรัฐฯ หรือมาตรการตลาดเสรี เพื่อก่อให้เกิดผลกระทบต่อการลงทุนในต่างประเทศของภาคธุรกิจ รวมถึงแผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานครั้งใหญ่ในสหรัฐฯ ทว่ามาตรการต่าง ๆ ของทรัมป์น่าจะก่อให้เกิดผลกระทบน้อยมากต่อระบบเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ดังที่นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านประเมินว่าเป็นเพราะสหรัฐฯ อยู่ในระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่แล้ว (Full-employment) นั่นเอง

GLOBAL TRADE WAR

ท่าทีของทรัมป์ที่นักวิเคราะห์หลายสำนักเห็นตรงกัน คือ การท้าทายให้เกิดภาวะ "สงครามการค้า" โดยมีส่วนเร่งเร้าให้บางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น รีบเข้ามาจับมือสานสัมพันธ์กับรัฐบาลใหม่ของสหรัฐฯ เป็นรายแรก ๆ โดยเฉพาะกรณีที่เห็นได้ชัดจากการที่ประธานกลุ่ม SoftBank ได้เข้าพบและให้คำมั่นกับทรัมป์ว่าจะเข้าไปลงทุนด้านเทคโนโลยีในสหรัฐฯ มากถึง 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และจะสร้างการจ้างงานอย่างน้อย 3,000 ตำแหน่งภายในระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า การสลับจับขั้วใหม่ระหว่างพันธมิตรทางเศรษฐกิจในยุครัฐบาลทรัมป์ นับเป็นสิ่งที่นักวิเคราะห์คาดหวังจะได้เห็น เช่น การร่วมมือกันมากขึ้นระหว่างสหรัฐฯ และรัสเซีย ขณะที่จีนจะหันไปสร้างสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับพันธมิตรในเอเชียมากขึ้นเช่นกัน

POLICIES TO WATCH

การดำเนินนโยบายการคลัง (Fiscal Policy) ของสหรัฐฯ ในยุคที่ทรัมป์เป็นประธานาธิบดีอาจเผชิญกับข้อจำกัดหลายด้านเช่นเดียวกัน เพราะประเทศจำเป็นต้องจัดทำงบประมาณขาดดุล รวมถึงการเผชิญปัญหาเรื่องภาระหนี้ของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องย่อมส่งผลต่อนักลงทุนทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนทั่วโลก

ในแง่ของการที่ยุตินโยบายการเงิน (Monetary Policy) แบบผ่อนคลายสุดขั้ว ทั้งการปรับลดมาตรการ QE (Quantitative Easing) และนโยบายดอกเบี้ยติดลบนั้นจะมีความเป็นไปได้มากขึ้น รวมถึงสหรัฐฯ อาจต้องเผชิญหน้ากับความตึงตัวของภาวะทางการเงินมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคเอกชนที่มีหนี้เพิ่มมากขึ้นในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา รวมถึงกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวนขึ้น เหตุจากนโยบายการเงินที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

แม้ว่าศูนย์กลางความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของโลกจะเริ่มขยับมาสู่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียมากขึ้น โดยมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่อย่างจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในการผลักดันให้เอเชียก้าวสู่ความยิ่งใหญ่ทางเศรษฐกิจของโลก อย่างไรก็ตาม นโยบายการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญและก่อให้เกิดผลกระทบต่อเงินทุนเคลื่อนย้าย ค่าเงิน ภาวะการเงิน และการฟื้นตัวของเศรษฐกิจเอเชีย ใน พ.ศ. 2560 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

1 ข้อมูลจาก www.donaldtrump.com

Close to The Arts

อาจารย์สมชาย เถาทอง พูดคุยกับทีมงานอย่างเป็นกันเอง

ห้องจัดแสดงผลงานของอาจารย์สมชาย เถาทอง

นับเป็นเรื่องที่พูดกันมาไม่รู้จบตั้งแต่เมื่อครั้งที่มนุษย์รู้จักกับ "ศิลปะ" ว่า ศิลปะมีประโยชน์กับมนุษยชาติอย่างไรบ้าง ซึ่งข้อสำคัญที่ผู้คนส่วนมากเห็นพ้องต้องกัน คือ ศิลปะเป็นอาหารทางจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่จรรโลงโลกให้ยังมีความสวยงาม สงบ และช่วยลดทอนความกระด้างลง ทำให้มนุษย์ไม่อาจขาดศิลปะได้ ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการของงานศิลปะ ที่กำเนิดขึ้นบนพื้นที่ศิลปะหลาย ๆ แห่งบนโลก รวมถึงในเมืองไทยของเรา

Bestination ฉบับนี้ จึงขอพาคุณเข้าใกล้งานศิลปะมากขึ้น ผ่านพื้นที่ศิลปะทั้งในและนอกกรุง ซึ่งแต่ละสถานที่ล้วนเกิดจากความรักและแรงศรัทธาของคนหัวใจศิลป์ บ้างเป็นศิลปินผู้สร้างงาน และบ้างเป็นนักสะสมผู้ที่ไม่อาจขาดศิลปะได้เลยในชีวิต เพื่อใช้เป็นที่สร้างแรงบันดาลใจ รวมทั้งเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวยามว่างแห่งใหม่ของผู้คน

Somchai Thaothong's Gallery

ขุมทรัพย์ทางจิตวิญญาณของเอกอุศิลปินผู้แกะสลักหินทราย "อาจารย์สมชาย เถาทอง" เปิดบ้านต้อนรับผู้มาเยือนที่อยากหาแรงบันดาลใจในงานศิลปะ โดยเฉพาะคนรุ่นหลังที่สนใจและอยากสืบสานวิชาประติมากรรมการแกะสลักหินทราย ได้เสพผลงานศิลปะสุดประณีตที่ถ่ายทอดจากความรู้สึกของผู้เป็นศิลปินโดยเนื้อแท้ เนื่องจากอาจารย์สมชายได้ชื่อว่า เป็นผู้ทำให้ก้อนหินที่แข็ง ๆ กลายเป็นสิ่งที่อ่อนนุ่ม เป็นรูปเป็นร่างได้ตามความนึกคิด เราจึงได้เห็นประติมากรรมหินทรายกระจายอยู่ทั่วอาณาบริเวณ ซึ่งน้อยคนนักจะได้ประจักษ์กับผลงานอันทรงคุณค่าเหล่านี้

ไม่เพียงแค่นั้น ที่นี่ยังมีผลงานภาพเขียนของศิลปินอาวุโสท่านนี้จัดแสดงให้ชม โดยส่วนมากจะเป็นผลงานภาพวาดเด็กและสตรี ซึ่งแฝงไว้ด้วยความหมายทางปรัชญาชีวิต ท่ามกลางบรรยากาศอันสงบร่มเย็นของเคหะสถานย่านฝั่งธนบุรี ที่ยังคงมีต้นไม้สีเขียวและสวนชุ่มชื่นให้ได้พบเห็น และหากสบโอกาสที่ดี อาจได้พบปะสนทนากับศิลปินใหญ่ผู้เป็นเจ้าบ้าน พร้อมเรื่องราวที่จะทำให้คุณออกมาจาก "บ้านศิลปะ" แห่งนี้ด้วยความอิ่มเอม

Where: *549/180 ถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอยจรัญสนิทวงศ์ 37 กรุงเทพฯ (กรุณาติดต่อนัดหมายล่วงหน้าก่อนเยี่ยมชม)*

Contact: *โทร. 06 1592 3356 หรือ somchaithaothong.blogspot.com*

Serindia Gallery อยู่ภายในบ้านเก่าทรง Postcolonial ที่ย่านเจริญกรุง

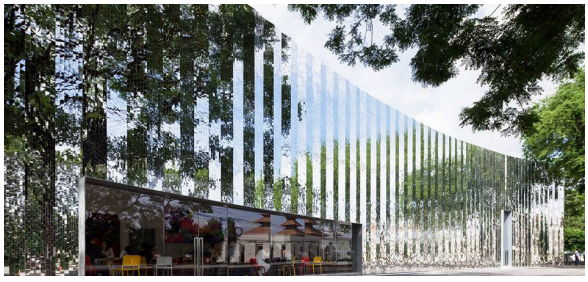

MAIIAM พิพิธภัณฑ์ศิลปะแนวร่วมสมัยที่จังหวัดเชียงใหม่

Serindia Gallery

ภายในบ้านเก่าอายุกว่า 60 ปีทรง Postcolonial สีครีม ซึ่งตั้งอยู่ในย่านเจริญกรุงนี้ มีผลงานภาพเขียนและภาพถ่ายนานาประเภทจัดแสดงเพื่อส่งต่อสุนทรียะแห่งศิลป์สู่ผู้คน โดยผู้ที่เปิดบ้านหลังนี้ให้ชาวเมืองได้ชื่นชม คือ คุณเชน สุวิกะปกรณ์กุล ผู้มีเจตนารมณ์อยากจะสร้างหอศิลป์แนวใหม่ในเมืองกรุง หลังจากที่เขาก่อตั้งสำนักพิมพ์ Serindia และประสบความสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับในฐานะสำนักพิมพ์ผู้ผลิตงานคุณภาพด้านศิลปะและประวัติศาสตร์ จึงขยายบริบทใหม่เป็นหอศิลป์เพื่อให้งานศิลปะส่งต่อสู่การรับรู้ของผู้คน

Serindia Gallery มีจุดยืนอยู่ที่การเน้นนำเสนอผลงานศิลปะในแถบภูมิภาคเอเชียและตะวันออกกลาง รวมถึงในยุโรปและอเมริกา โดยชื่อของ Serindia พ้องกับชื่อของถนนสายหนึ่งบนเส้นทางสายไหมที่เชื่อมระหว่างจีนและอินเดีย อนึ่ง ผลงานของศิลปินที่จะนำมาจัดแสดงที่นี่นั้น จะต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยผลงานต้องสื่อสะท้อนตัวตนของศิลปินผู้ผลิตได้ด้วย และถ้าคุณเกิดชื่นชอบผลงานเหล่านี้ขึ้นมา ยังสามารถติดต่อขอซื้อไปสะสมได้อีกด้วย

Where : *O.P. Garden ซอยเจริญกรุง 36 กรุงเทพฯ*
When : *เปิดทุกวันอังคาร - อาทิตย์ (ปิดวันจันทร์) เวลา 11.00 - 19.00 น.*
Contact: *โทร. 02 238 6410 หรือ www.serindiagallery.com และ FB: serindiagallery*

MAIIAM Contemporary Art Museum

"ใหม่เอี่ยม" เป็นชื่อของพิพิธภัณฑ์ศิลปะแนวร่วมสมัยที่ตั้งใจตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแลนด์มาร์คสำหรับคนหัวใจศิลป์ ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ บนถนนสายเชียงใหม่ - สันกำแพง

โดยคำว่า "ใหม่" สื่อถึง "เชียงใหม่" และ "เอี่ยม" มาจากชื่อของเจ้าจอมเอี่ยม บุนนาค บรรพบุรุษตระกูลบุนนาค พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เกิดจากเจตนารมณ์ของพ่อ - ลูก คุณฌอง มิเชล เบอร์เดอเลย์ และคุณอีริค บุนนาค บูช ที่ต้องการจะให้บุคคลภายนอกได้มีโอกาสสัมผัสกับงานศิลปะร่วมสมัยที่พวกเขาสะสมมาร่วม 3 ทศวรรษ ด้วยบรรยากาศของสถาปัตยกรรมที่เอื้อต่อการแสดงงานศิลปะที่จัดแสดงอยู่ภายใน ทำให้ที่นี่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่พร้อมต้อนรับแขกทุกเพศทุกวัย

ด้านหน้าของใหม่เอี่ยม ดึงดูดสายตาด้วยสถาปัตยกรรมกำแพงรอยพับ เพื่อเล่นกับแสงและกับผู้ที่สัญจรผ่านไปมา ออกแบบบนความนอบน้อมต่อธรรมชาติ ไม่ทำร้ายต้นไม้ใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าถิ่นที่อยู่มาแต่ดั้งเดิม ถ้าจะนับว่ากำแพงนี้ คืองานศิลปะชิ้นแรกที่คุณจะได้สัมผัสจากที่นี่ ก็คงจะไม่ผิดไปจากนั้น เมื่อเข้ามาภายในก็จะพบกับอาคารจัดแสดงงานที่ได้รับการออกแบบให้เป็นมิตรกับชุมชน โดยจะมีผลงานศิลปะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาจัดแสดงให้ชมอย่างต่อเนื่อง เปิดกว้างให้กับทุกงาน ไม่เว้นแม้แต่ศิลปะการแสดง

Where: *122 หมู่ 7 ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*
When: *เปิดบริการตั้งแต่ เวลา 10.00 - 18.00 น. (ปิดวันอังคาร)*
Fee: *ผู้ใหญ่ 150 บาท นิสิตนักศึกษาและนักเรียน 100 บาท และเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เข้าชมฟรี*
Contact: *โทร. 08 1386 6899 หรือ maiiam.com และ FB: MAIIAMchiangmai*

{Wordbook}

คำศัพท์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามการพัฒนาไปของโลก คอลัมน์ Wordbook จึงเกิดขึ้นเพื่ออัพเดทข้อมูล ความหมาย และความรู้จากคำศัพท์เหล่านั้น ในฉบับแรกนี้จะขอแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศเพื่อนบ้าน

CLMV

ชื่อย่อของประเทศกัมพูชา (Cambodia) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือ สปป.ลาว (Laos) เมียนมา (Myanmar) และเวียดนาม (Vietnam) นอกจากทั้ง 4 ประเทศจะเป็นเพื่อนบ้านของไทยแล้ว ยังเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มีแนวโน้มเศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ และอัตราค่าจ้างแรงงานไม่สูงนัก กลุ่มประเทศ CLMV จึงอยู่ในความสนใจของนักลงทุน

RECTANGULAR STRATEGY

ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม หรือ จัตุโกณ เป็นยุทธศาสตร์ของประเทศกัมพูชา มุ่งเน้น 4 เป้าหมายหลัก คือ การเจริญเติบโต การจ้างงาน ความเสมอภาค และประสิทธิภาพ โดยมีระบบธรรมาภิบาลที่ดีเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุน รวมทั้งการยกระดับภาคเกษตรกรรม

LOGISTIC HUB

คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์การขนส่งสินค้าเพื่อสร้างศูนย์รวมและกระจายสินค้า หรือเขตโลจิสติกส์สากล ปัจจุบัน สปป.ลาว ได้วาง Logistic Hub ทั่วประเทศไว้ 9 จุด ได้แก่ (1) เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว (2) นาเตย แขวงหลวงน้ำทา (3) เมืองไซ แขวงอุดมไซ (4) แขวงหลวงพระบาง (5) ท่านาแล้ง นครหลวงเวียงจันทน์ (6) หลักซาว แขวงบอลิคำไซ (7) เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน (8) เมืองเซโน แขวงสะหวันนะเขด และ (9) วังเต่า แขวงจำปาสัก

GMS

ย่อมาจาก Greater Mekong Sub-region เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงของ 6 ประเทศ ประกอบด้วย จีนตอนใต้ (ยูนนาน) กัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม เมียนมา และไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร บริการ การจ้างงาน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น รวมทั้งยังส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีและการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางเศรษฐกิจบนเวทีการค้าโลก

BOT MAGAZINE

THE NEW READING EXPERIENCE

เปิดประสบการณ์การอ่าน BOT MAGAZINE สุดล้ำในรูปแบบ e-Magazine

3 ขั้นตอนง่าย ๆ ในการดาวน์โหลด BOT MAGAZINE Application

1. กดค้นหาและดาวน์โหลด Application จาก App Store หรือ Play Store โดยใช้ Keyword ว่า "BOT MAGAZINE" หรือ "พระสยาม"
2. สำหรับผู้ใช้งานครั้งแรกให้ลงทะเบียนเพื่อสร้าง Account สำหรับใช้ดาวน์โหลด
3. เลือกดาวน์โหลด BOT MAGAZINE ฉบับที่ต้องการ

ANDROID APP ON Google play

Available on the App Store

BOT MAGAZINE

ธนาคารแห่งประเทศไทย